

ఆంధ్రమిత్ర

312746

వ ర్తి ది న ము వ ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 30-వ తేది మంగళవారము } సంచిక ౨౨౪
Vol. 17 } MADRAS, TUESDAY 30th DECEMBER 1930. } No. 224
శ్రీ వ్రమాదూతనామనంతరపుష్పమాస శుద్ధ దశమి

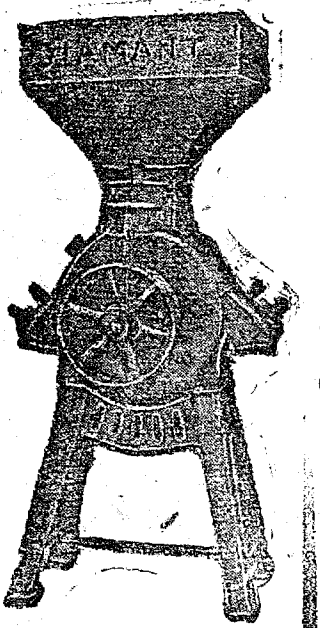
అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
జాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
బొట్ట బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
జాపుల నూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును.
నరకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
చూచి శరీరమందలి మచ్చదార్దములను తొల
గించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లో కూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్పవారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది
పంచభాష చీటీ జూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నశ: నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి 0-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 లెంబు కెట్టినీధి, మద్రాసు,
109, క్రేజ్ రోడ్డు, భద్ర - బొంబాయి

“డ్రైయింగ్” గ్రైన్ డింగ్ మిల్లులు

వ్రెంచ్ బర్ స్టానులతో

ధరలయందు గొప్ప తగ్గుదల

హిందూదేశమునందు నన్ని భాగములందును ఈ మిల్లులకు
అత్యధిక మగు గిరాకి యుండుటచేత ధరలను మిక్కిలి తగ్గించు
టకు వీలైనది.

సారా వివరములు:—

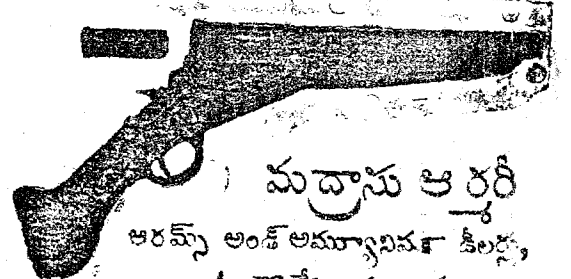
బాట్టిపాయి అందు కంపెనీ

4/153 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

స్వదేశి బట్టలు

రూ 250000-0-0 మూల్యముతో 15 సంవత్సరముల
క్రితం ఇప్పుడు చూలు పరిశ్రమను స్థాపించినవారికి ఎల్లరకము
విడితము. ఈ బట్టలలో పండిత ఎర్రపత్తితో ఎర్రపూలును
తెల్లపత్తితో తెలుపుపూలును (రెం 11 1/2, 20 1/2 ట్రై) కోజి
1 కి చెయ్యిపూలు చొప్పున తయారుచేయించి సరకు మూల్యతోనే
చేరిమగ్గులను నైతి అమ్మికనుగల గడ్డలను న్యాయించి తాళ
గలరట యిచ్చుచున్నాము. అన్ని బట్టలను ఏ శెంట్లు కావలెను.
ధరలబాపితాకు, ఇతరములను వ్రాసిన తెలుపుచున్నాము.

శ్రీ సూర్యనారాయణ స్పిన్నింగు అండ్
వీవింగు మిల్సు, రిజిస్టర్డ్ 1
పందలపాక, (తూర్పు గోదావరి)

మద్రాసు ఆర్మరీ

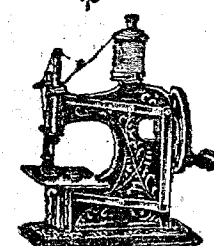
ఆరమ్స్ అండ్ అమ్యూనిషన్ కంపెనీ,
4 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

గలవిధములను, వాటి సరకులను, వాటిని కొర
కును, తై నెచ్చు పొందినవారనుగలచే యింత బట్ట ముకునాకు
కూడి మాధ్యమము పంపిత లాభకరముగ జరిగెను. ఆయనకును
కరకున్న చేయబడును. ఈ బిరుదును కూడ అమ్మకమున

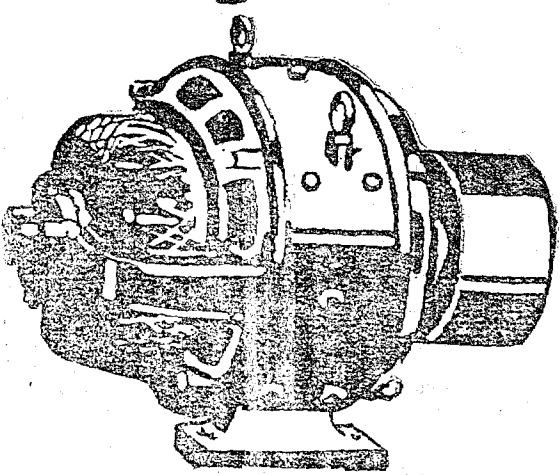
తొలగింపును మంచిలాభము!! ఈ నెలవరకు మాత్రము!!

అద్భుతమైన చిన్న కుటుంబ మెషిన్

ఈ చిన్న సయూకుట్టు మెషిన్
నీమల తయారుచేయబడినది. దీనితో
పెద్దకుట్టు మెషిన్ లో కట్టుకుట్టు ఇంటి
లో ఉండు స్త్రీలు వాటిని అన్ని విధ
ములైన కుట్టుపనుల నులభముగా చేయ
వచ్చును. ధర రూ 8, పోస్టేజీ అ. 10%
ప్రకాశంకంపెనీ, 18 బీటు, సాకార్ కేట్, మద్రాసు

ఎలక్ట్రిక్ దీపములు

గొప్పక మైన
సామానులు
సరసమైన ధరలు

మా యింజనీర్స్
మా గ్యారంటీతో
స్థాంతు ఫీటింగుచేసి
కొన్నిగంటలలో
వర్కగించగలము.

4

కట్టణములందుగాని, పల్లెలందుగాని, ఫ్యాక్టరీలకు, మేడలకు, రాజభవనములకు యలక్ట్రిక్ దీపములను,
పంకాలు, నీటియంత్రములు ఏర్పాటు చేయుటయందు ఈ కంపెనీవారు చాలా ప్రవృత్తిచేరినవారు. యలక్ట్రిక్ దీపములను
చిన్నదిగాని గొప్పదిగాని మీకు కృత్రికముగా పరి చేయించి యివ్వగలము. యలక్ట్రిక్ కేబుల్ ను వివరములలో సల
హలు, ఎస్టిమేట్లు ఉచితము.

సంపాదక:—ఆంధ్రప్రయింజనీరింగు కంపెనీ, యింజనీర్స్, బెజరాడ.

అపూర్వ విజయము

31-12-29 తో అత్యున్నత మొదటి నాల్గవ తరగతి

వాల్టర్ యేషన్ ఫలితము

నికరలాభము రు. 32,712 లు

ఇప్పుడు అమలులో నున్న ప్రాప్తికాంక్ష ప్రకారము లాభములతో కూడిన

యావజ్జీవపు } పట్టాదారులకు
ఎండ్ మెంట్ }

1000 కి సంవత్సరమునకు రు 10/- లును

పట్టాదారులకు సంవత్సరము 100 కి రు 6/- లును

డివిడెండును

ఇవ్వవచ్చునని మా అక్యుయరీ గారు శిఫార్సు చేయుచున్నారు

ఇట్టి ఫలితము భీమాకంపెనీల చరిత్రలో అరుదు! అహర్వము!!

ప్రజాదరణవలన కలిగిన ఇట్టి అపూర్వ విజయమునకు మా హృదయపూర్వక పంధనములు

పలుకుబడి గల ఏజంటు కావలెను

వివరములకు కార్యదర్శికి వ్రాయండి:—

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.
మచిలీపట్టణము.

'మోడల్' ఫౌంటెన్ కలము 'MODEL' FOUNTAIN PEN

మన దేశములో చేయబడినది Made in Dayalbagh, India

ఇంత చక్కని కలములు మన దేశములో తయారగుచుండగా విదేశీ కలములకు పోలే ?

మనము ప్రతిరోజు ఉపయోగించు వస్తువులన్నియు క్రమముగా దయ్యాలపల్లిలో తయారగుచున్నవి దేశీయ ఉత్పత్తులు. వీనినే యుపయోగించి దేశముయొక్క ఆర్థికస్థితిని బాగు చేసెదరుగాక. ప్రస్తుతము దయ్యాలపల్లిలో ఫౌంటెన్ కలములు, నీచాలు, గ్రామఫోన్లు, D. C. Electric Ceiling Fans, Highclass and Sen Laboratory Balances and weights. కత్తులు, చాకులు, తోటకత్తులు, పేటకత్తులు, Safety razors, వివిధరకముల బొత్తములు, పాత్రలు, బహుచక్కిని తలుపుగడియలు, డెయిరీ ఫోటోమెటర్ పచ్చివెన్న, కోటుగడ్డలు, వట్టగుడ్డలు, చాపులు, చీరలు, తువ్వార్లు, బుర్రలు, మొదలగు అన్నిరకముల విల్లునూలుతో తయారగు బట్టలు, మేల్లెనబోర్లు, తోలునూలుకేసులు, హోండుబాగలు, (Handbags, Kitbags, Briefbags etc) హోల్డల్లు (Holdalls) పటికాలు మొదలుగాగల అనేక వస్తువులు తయారగుచున్నవి.

ముఖ్యముగా గమనించవలసిన విషయము : దయ్యాలపల్లి వస్తువులు నాణ్యమునకు పెట్టినది పేరు వత్తకులకు టోప ధరలు అన్ని విధములగు వివరములకు వస్తువులకొరకును ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ది ఆంధ్రనాత్సంగ స్టోరు

మదరాసు రాజధానికి సోలు ఏజెంట్లు:—మెయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ.

క్షౌరమునకు సిద్ధపరచుట

రైట్స్ కోల్ టార్ షేవింగ్ సబ్బుయొక్క మీగడవంటి నురుగు గడ్డముపై మెండుకలను మృదువు పరచి, త్వరితముగ క్షౌరమునకు సిద్ధపరుచును.

రైట్స్ కోల్ టార్ షేవింగ్ సబ్బు ఉష్ణప్రదేశములకు తగియున్నది. వలనగా, దీనియందు గల వైద్యగుణములవలన కోతగాయములు చిముపోసి విక్కిలి బాధ కలుగకుండ జేయును.

నేడే మీరొకరైట్స్ కోల్ టార్ సబ్బును కొనిన, మీ నిత్యక్షౌరముయొక్క శ్రమతొలగగలదు.

ఉచితము! రైట్స్ కోల్ టార్ 12 సబ్బు రేట్లను బంపినవారికి రైట్స్ షేవింగ్ స్కిమ్ము, లేక ఒక డబ్బా ఫ్రాన్స్ కో పెన్ టార్ కంపాడును 20 రేట్లను బంపినవారికి యొకపెట్టె సాంబా పావర్ ను తెరిగిన పబ్లిషు బయట యున్నవేయబడిన రేట్లను మాత్రమే గొట్టబాన్సు, నెం. 783, బొంబాయివారికి పంపవలెను. పోస్టల్ రిటర్న్ ఒక అణా బిళ్లను పంపుదు.

సోల్ ఏజెంట్లు:—

టి. యస్. ఆర్. గిల్లెట్,

17 ఎ, ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

"వశీకరలేహ్యము"

5

గంటకు వీర్యము గట్టిపరచును. సింహముతో పోరాడగలకత్తి నిచ్చును. సంసారసౌఖ్యమును చక్కగ అనుభవించుటకును, రక్తమును శుభ్రపరచును. గొండ్రాండకు సుఖానము కలిగించును. స్త్రీపురుషులకు అనందము కలుగజేయును. హిమాలయపుర్యతనమూలికలతో, బంగారుతో చేయబడినది. గుణము లేదన్నవారికి డబ్బు వాపసు అలపెడదు. దీనిగుణము వర్ణించుటకు దొరతన మొప్పును. వాడితీరుడు. డబ్బా 80 తులి 80 కి. 60 తులి 5-కి జర్మను క్యాప్సులయొక్క గాసిరియాకు 80, రు 2/8. డాక్టర్ A. S. మూర్తి, చికాగోలో సిటీ.

క్రొత్తరకము పుస్తకములు

ఆంధ్రజనుల నూతన భావములను ఆశయములను తెలిపే 25 రమ్యములగు కొన్ని కథలు సులభతైలిని రచియింపఁబడినవి. (1) కమలాక్షి (2) రాశేశ్వరి (3) చిత్రకథానుంజరి రెండు భాగములు. ఒక్కొక్క పుస్తకము నెల 8 అణాలు.

ఇవియును, తక్కిన పుస్తకములును పరియవారు ఏతవ్రంధకర్త రాయవరి వెంటట శివుడు 10. ఏ. గుంటూరు ప్రాసికోనవలెను.

వశువుల చీడపారుల మందు

ఇది యీ వ్యాధియొక్క అన్ని దశలందును అద్భుతముగా పని చేయును. నిరసాయముగా నుపయోగించు వచ్చును. రైలుపార్శ్వములకు ఒకేసారి ఎక్కువబుట్టు తెప్పించుకొనిన, పోస్టుబట్టులు తగ్గును. బొట్టు 1 కి గ్రా 2-0.0; ప్యాకెటింగ్ ప్యాన్ఫ్లీ 1-0-0.

అయ్యు రేదభూపణ, నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదవిలయము, బెజవాడ.

జబ్బు గల వారలకు, జ్వరపీడితులకు, పసిపిల్లలకు, పిరపాయకకృమైన భేది ముందు.

తల్లీ! జబ్బుగానున్న పసిపిల్లల కిమ్ము.
కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్
"California Syrup of Figs"

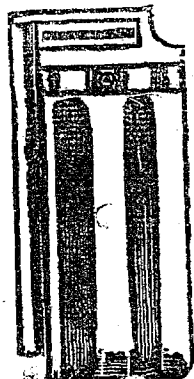
పసిపిల్లలకు జ్వరపీడితులైనను, అజీర్తిచే బాధ పడుచున్నను, "California Syrup of Figs" కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ యొక్క యింపైన రుచిని ప్రేమింతురు. ఈ నిరసాయకరమైన భేదిమందు కడు పునుశుభ్రపరిచి మలమును వెడలనడుపును. నేడు ఒక టీస్పూనెడు జబ్బుగానున్న పసిపిల్లకు యిచ్చిన మరునటిదినమే తేటగా తిరుగును. హాని యేమియును చేయదు. మత్తును గలుగజేయు పదార్థము లేవియు యిందు చేరవు.

మీకెమిస్తును "California Syrup of Figs" కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ నివ్వమని కోరుడు.

అనుపాసముయొక్క వివరములు చిన్న పెద్ద వయసు గలవారందరు ఉపయోగించునట్లుగా అచ్చువేయబడి నీసా మీదనే అంటించబడెను. అంగళ్ల న్నిటియందును, కెమిస్తులం దరివద్దను దొడుకును. తల్లీ, మీరు "California Syrup of Figs" కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ నే కావలెనని చెప్పుడు. లేనియెడల మరొక యిమి లేవను సిరప్ నిచ్చెదరు.

"పొండు మార్కు" పెంకులనే కొనుడు

సాగునునందు, ఉపయోగమునందు, విశిష్టతయునునందు దీనికి నమానమైన ఇంటి వైకప్పు చురెద్దియు లేదు.

ఈ దిగువకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది
స్టాండర్డు టైల్ అండు క్లే వర్కుస్, లిమిటెడ్.

THE STANDARD TILE & CLAY WORKS, LTD.,

FEROKE, ALWAYS, BANGALORE.

వజ్రంటు:—నాశం. రామలింగయ్య, కాకేనాడ.
(Largest Indian Manufacturers)
కొన్ని జిల్లా వజ్రంటులు కాళిగానున్నవి.

THE STATE-AIDED BANK OF TRAVANCORE, Ltd.

Head Office: Alleppey; Branch; Trivandrum.

(Under the auspices of the Government of H. H. The Maharanee)
(Regent of Travancore)

Chairman:—Mr. K. C. Pandalai, B. Sc., (Econ.)

Fixed Deposits are now received at the following rates:—

6 Months	...	...	...	5½ % per annum.
1 Year	...	...	...	6 % "
2 Years and more	...	...	...	6½ % "

The interest is payable half-yearly. The Bank has made arrangements at Madras, Bombay, Calcutta & Bangalore for receiving and paying the Deposits AT PAR. For further particulars apply to:—

Or the office of the Chairman,
7 & 8, McLean Street, Madras.

C. KRISHNA MENON, M.A.,
Acting Manager.

నూజివీడు

వార్షికోత్సవము

నూజివీడు కర్ణాటకా పురమండలము, సోమవర్గం పంతులు, శ్రీ రాజీ గారు ముఖ్యమూలము బహుద్రుడు పుష్కర భాండాగారముల వార్షికోత్సవము ప్రేమలతో జరిగింది. వారి యాజమాన్యము లి. పి. ఎల్. టి. వారి యాజమాన్యము ను జయప్రదముగా జరిగెను. పురమండలముల పాలనాధికారి దీక్షను జరిపియున్న ఉన్నతిపాతకాల ప్రధానాధికారులు శ్రీ యంతి. పత్తివాదాయముల కంటలు లి. పి. ఎల్. టి. గారు "పురమండలము-సోమవర్గం" పుస్తకమును ఒక నాగు నాపవ్యాపముగా వింపిరి. శ్రీయంతి. పి. కె. డాక్టర్ వారి వారు పురమండలములలో నూజివీడుల పేర్లు అయ్యి వల పోలను ఒక సం. అ. అధ్యక్షులు పుర మండలము మున్నగు అన్ని సంస్థలు వారికామన నభ్యున్నతికి రావలెనని యాజమాన్యములతో కార్యక్రమము పూర్తి అయ్యెను.

నగ్న-వీటు బ్రయినింగు

జనవరి నెల 2 వ తేదీ నెల 11-1.81 వరకు పదిదినముల గ్రామమున పగ్గవుటు బ్రయినింగు క్లాసు జరుగవలెను.

శ్రీ పుయ్యూరు రాజావారి నందననామన నీ బ్రయినింగ్ క్లాసు జరుగును. ఉన్నతిపాతకాలమునందు, నూజివీడు కేంజి ప్రాథమిక పాతకాలమునందు, కృష్ణ జిల్లాలో ఉన్నతి, మాధ్యమిక పాతకాలమునందు పెక్కుమంది ఉపాధ్యాయుల తీర్థింపబడెను. శ్రీ శ్రీ పుయ్యూరు రాజావారి నూడ పగ్గవుటుకొర్రునందననామన వినుచున్నాము. జిల్లా పుట్టు శైలికొర్రున రాజావారి ప్రారంభ పయ్యముల గావించుచున్నాడు.

మునసబ్ కోర్టు

నూజివీడు ముసబ్ కోర్టు ఆనుకొనకొ ప్రస్తుతము బెజవాడ యందున్న కోర్టుకు గన్నవరం నూజివీడునన్ని ఆన్సలు వారికొక భవనము నిర్మింపబడినది ప్రభుత్వము వారు తత్కాలమునందు విని నూజివీడు లొక సమావేశమున ప్రభుత్వమువారు గావించిన నియామక ముకనుమెనెన్ని. గన్నవర మన్నివిధముల కోర్టుపేట్టుట కనగ్గును విన్ని అన్ని సౌకర్యములను నిలయమై, గన్నవరము కన్న పెక్కు మాధ్యమికములనుపత్తి గల్గిన నూజివీడు అందే పదము కోర్టును తెలికొట్టుట వ్యాపకమును ధర్మయంతమును అయియున్న దనియు, శ్రీ గన్నవర మెంటువారు మొదట ఈ విషయములన్నిటిని విచారించి తులనాకాకచేరి, తీర్మానిక కర్మకుచేరిలు ఇచ్చుటనె నిర్మించ తీర్మానించి సరకు భవనముల నిర్మించినదియు, కావున ఈ గ్రామమున శ్రీ కోర్టునను కట్ట నుత్తర్య తీర్మింపబడినదనియు, శ్రీ గన్నవర మెంటువారిని ప్రార్థించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

హిందూపురము

ఈ ఊరి మునిసిపల్ హైస్కూలు నందు నూజురు పనిసంపత్తులముగా ప్రధానోపాధ్యాయులుగ పనిచేయుచుండిన శ్రీయంతి. యన్. రామయ్య యం. ఎ. ఎల్. టి. వారు తెలగువారు కన్వోన్సెంటు నందలి మునిసిపల్ పాతకాలములకు ఎదురేమిలో నూపరింపెంబెంటుగా నియమింపబడినందున వారిని సమ్మానించుటగాను పాతకాలములలో విద్యార్థిత్వము, ఉపాధ్యాయవర్గము ఈ నెల 20 వ తేదీ కనివారము నాడు పెనుగొండ జోర్డునైస్కూల్ ప్రధానోపాధ్యాయులకు శ్రీయంతి. పి. నూజురావుగారు లి. పి. యల్. టి. ఆధిపత్యమున హైస్కూలు భవనమున ఒక బహిరంగపథ జరిపిరి. శ్రీ రామయ్యగారి నూజురములకు, విద్యార్థులకును తెలియబడుచు ఆంధ్రమున గీర్వాసుల పద్మ శ్లోకములు అర్పింపబడెను. ఆంగ్లమున వారిగుణములను వివరించు ఒక వేదిక సమర్పింపబడెను. ఆంగ్లపద్యములు వారినివరించి న్రాయబడి సమర్పింపబడెను. శ్రీవాణిపద్మ ప్రాతవిద్యార్థులు వారినివరించి సభయందు ప్రశంసించిరి. పురజములకు వివిధముగ వారి యోగ్యతనుగరించి నడిచిరి. అగ్రాసవాధిపతులను సమ్మానించు ఒక వేదిక యర్పింపబడెను. శ్రీరామయ్యగారికి రజిత పాత్రలు సమర్పింపబడెను. మధ్యాహ్నము పథికులకు అల్పాహారముల నొసంగిరి. ఛాయాపటములు తీసెందర్పమును నూజురు నవి నాలుగు తీసికొనబడెను. పథికులను, అగ్రాసవాధిపులను, శ్రీరామయ్యగారిని సమ్మానించు నాటి పథ రాత్రి కి ఘంటలకు జయప్రదముగ ముగిసెను.

దు. కృ.

అఖిలభారత చరఖాసంఘము - ఆంధ్రశాఖ

1928 సెప్టెంబరు మొదలు 1929 సెప్టెంబరు, 1929 సెప్టెంబరు మొదలు 1930 సెప్టెంబరు వరకు రెండు సంవత్సరములలో అఖిలభారత చరఖాసంఘపు సంస్థలలోను, అఖిలభారత చరఖాసంఘమువారిచే ధృవపత్రములు పొందిన సంస్థలలోను జరిగిన ఖద్దరుపనిని తెలుపు స్టేటుమెంటు:-

సంవత్సరం	ఉత్పత్తి		అమ్మకం		మొత్తం	
	అఖిలభారత చరఖాసంఘపు సంస్థలు	అఖిలభారత చరఖాసంఘపు పొందిన సంస్థలు	అఖిలభారత చరఖాసంఘపు సంస్థలు	అఖిలభారత చరఖాసంఘపు పొందిన సంస్థలు	ఉత్పత్తి మొత్తం	అమ్మకం మొత్తం
1928 ఆక్టోబరు మొదలు 1929 సెప్టెంబరు వరకు	85,074-14-1	2,55,140-9-1	2,01,959-8-2	2,15,755-18-8	3,40,215-7-2	4,17,715-0-10
1929 ఆక్టోబరు మొదలు 1930 సెప్టెంబరు వరకు	8,84,267-8-6½	4,06,377-10-5	4,16,294-8-11	3,70,250-14-3	7,90,645-2-11½	7,16,545-7-2
2. అభివృద్ధి	2,99,192-10-5½	1,51,287-1-4	2,14,235-5-9	1,54,495-0-7	4,50,429-11-9½	3,68,880-6-4
4. నూటికి:-	852%	59%	106%	72%	182 1/3%	88 1/3%
బంధన 19-12-30	వే. నారాయణమూర్తి, కార్యదర్శి.					

క్రొత్తలోకల్ బోర్డు చట్టము

II

(వి. అప్పారావుగారు తా. బో. మొదలు)

గతవ్యాసములో ఇక్కడెక్కడ ఎన్ని కలకు గురించి వ్రాసి ఆచార్యులను దేశమునందలి అవినీతి కొంతనిర్మూలించునని వ్రాసియుంటిని. ఈక్రొత్త ఆట్టవందు అనవసరముగ జేయఁజేసిన చూర్వులలో ఒక్కదానిని గురించి ఇందువివరించెదను. రివిన్యూ ఆర్డరు లకు ను జడ్జి ల ఆర్డరు లకు ను ఎంత ఫేదముండు నదియు ప్రతి వారికి నిద్రవిన విషయము. అందువలననే ప్రతిముఖ్యవిషయమునను న్యాయస్థానములకు విచారణాధికార మీయఁబడియున్నది. ఈస్థితిని తిరుగుననించి యే తాలూకా జిల్లాబోర్డుల మొదలగు ఎన్నికల వివాదములు మొదలగు విషయములలో విచారణాధికారము న్యాయస్థానముల కియఁబడియున్నది. ఈవిషయమున 'సెక్షన్ 26 బి' వా రేయిటి ప్రాయశిచ్చిరను విషయ మాలోచింపక ఈఆట్టవనీ మార్పులన కలుగు లాభనష్టములను గూర్చి విచారించెను. ఎన్నికల వివాదములు న్యాయస్థానములలో తీర్చిననుగుటకు చాలకాలము పట్టుటచే ఆ తీర్మానము వలనని లాభములు ఆ వివాదకు లకుఁజేంచుచుండుటలేదను విషయము సజ్జమమైనను, న్యాయస్థానములలో జేసిన విషయములు సత్యాన్వేషణయంతయులే యున్నవి. ఎన్నికల వివాదములలో లోకల్ గవర్న మెంటువారు తీర్మానించినతెనుగు మార్పులన న్యాయగౌరవము కలవారికి చాల చిహ్నములు తెలుసినవగుట. జరిగిన పక్షమువారు అధికారమునందుండనపుడు, వారి ప్రతిపక్షులకును, కాంగ్రెసు పక్షమువారికికారమునందుండునపుడు వారి ప్రతిపక్షులకును, పరస్పర భేదములు కలవారు అధికారమునందుండునపుడు వారిలో ఒక్కొక్కరికిని న్యాయము పొందటకు దుస్సాధ్యముని చెప్పదగినది. అత్యగౌరవము కలవారికి, ఇట్టి వివాదములు తెలుసించునపుడు, మిన్నకుండుట యొక్కముని తోచును. అర్థాంగబలుములు లేక మేధాసంపత్తికలవారికి లోకల్ బోర్డులలో స్థానమేలేకుండునట్టి లోబలలో, ఇట్టి విపరీతపు మార్పు చేయుటకు కారణములేవియో గోచరింపకున్నది. లోకల్ సెల్ల్యులవర్స మెంటున మంత్రులని అందరికిని విధితము. వారు కాసనభయందలి ఒక ప్రత్యేకించిన మెజిస్ట్రేట్ పార్టీకి జేంచిన వారు గనుండురు. ప్రస్తుతము లోకల్ సెల్ల్యులవర్స మెంటుకు సంబంధించిన మంత్రి న్యాయ వాది యగుటచే, ఎన్నికల విషయములలో పరిశీలనాజ్ఞానము వారికి కలదని నునము భావించినను, ఎట్టివారికిని స్వపక్షాభిమానము వదలుట అస్సాభ్యమగుటవలన, ఎన్నికల వివాద పరిష్కారములు న్యాయస్థానమునకు వదలుటే ధర్మముని నొక్కి చెప్పవలెను. ఈమంత్రిస్థానమున న్యాయవాది కాక, మఱి యొక యుండునపుడు, ఇట్టివివాదములు ఎంతటి అభోగతి పాలగునో నేను నర్హింప నక్కరలేదు. ప్రాయశః ఇండెక్స్ట్ ఎన్నికలవలన వెంటటి దుర్మితి ప్రబలెనో, దీనివలనగూడ అంతటి దుర్మితి ప్రబలవచ్చును. కనుక, ఈమార్పులన ప్రజలకు నష్టము వాటిల్లకమునుపే ప్రస్తుతపు చట్టమును మార్పుచేయుటకు కాసనభయము ప్రయత్నింతురుగాక. ఈవివాదములు శిక్షణముగ పరిష్కరింపబడుటకు వలయు సాధనముల నరయుటగూడ అవశ్యకమని యే చెప్పవలయును. ఇట్టి వివాదములు న్యాయవాదుల పహాయములేక పరిష్కారముగ పరిష్కరింపబడుటకన్న ఆక్రమ మందభోదు. జడ్జి మహర్షి యందు విచారణావహులకు పేరెన్నికగాంచిన శ్రీయత మునుస్వామి నాయుడు గారు పవరణబిల్లువలన గాని లేక రూల్సుమార్పువలన పూర్వపుపద్ధతి నట్టేయుంచి దేశమునకు మేలుచేయుగాక యని నమ్మదను. గత కాసనభయందు వాచుండియు ఇట్టివిపరీతపుమార్పుకు వారేసన్నుతించిరియని విలపింపవలసియున్నది. ఈమార్పువలన గవర్న మెంటువారికి కల్లలాభములు నున్న యగునపుడు వారిమార్పును కోరియుండరు. ఇక్కడెక్కడ ఎన్నికలర్దునకు సన్నుతించిన గవర్న మెంటువారు ఈమార్పు కోరియుండరని విశ్వసింపవచ్చును. గతమునకు వగచిన లాభములేకతన, ఈమార్పునను అనతికాలములో జరుగుగాకయని కోరెదను.

సంగీత ప్రియులారా!

బడియన్ ఎలక్ట్రిక్

గ్రామోఫోను రికార్డులను, వినుడు

అద్భుతమైన నాదశుద్ధత గలవి
ప్రేమిలు, సుప్రసిద్ధులగు గాయకుల
నవీన కీర్తనలు

దీవ్యముగా, శాస్త్రోక్తముగా తయారుకాబడినవి

శ్రావ్యమైన యువకరణములు గలవి

దక్షిణ హిందూదేశపు రికార్డులు

తెనుగు, కన్నడ, అరవ,

భాషలలోను, వాద్యసంబంధ మైనవి గలవు.

ముఖ్య ఏజెంట్లు:-

ప్రొడెన్ బర్లు ఆండు కో.,

జి. టి. మదరాసు.

ODEON ELECTRIC

1931 ఆమృతాంజనము డి ఫో వారి 1931

అందమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన

సుందరి, (రెండవకములు) మహాత్మా గాంధీ

త్రివర్ణ చిత్రపటములు గలవి.

క్యాలెండరు 3-కి 0-6-0, 12-కి 1-4-0, 100-కి 9-8-0

పోస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ప్రస్తుతము వి. పి. చార్జీలు యెక్కువకలటచే ఆర్డరు మొత్త సామ్మతో సహా అడ్వాన్సుగా మణిఆర్డరు మూలముగా పంపకోరెదము.

మర: 50 క్యాలెండరు, అంతకు అధికము సగముసామ్మ అడ్వాన్సుగా పంపుచు దగ్గర టైల్స్ టేవ్ తెలుపవలెను.

బొంబాయి - ఆమృతాంజనము డి ఫో - మదరాసు.

మా ఏజెంట్లద్వారా పత్రికలను స్వీకరించు చందాదారులకొక నిజ్జి

చందాదారు లందరును తమ చందాధనముయొక్క పరిమితి ముగియుటకు పూర్వమే రాబోవు మాసపు చందాను మాయేజెంట్లకు చెల్లించనియెడల పత్రిక నిలుపుచేయుట లేటప్పింపగలదు. గాన చందాదారులు మా యేజెంట్లకుగాని లేక వారియనుమతి పొందినవారికిగాని చందాలను చెల్లించి పత్రికలను స్వీకరింప బ్రార్థింతులు.

వ్యవసాయము.

ఎక్. జే. దేశాయి బ్రదర్సు

88, మింటుబీధి, పొర్చుటపుక, మదరాసు.

ఆత్మీయమైన గ్యారంటీ
గల కస్తూరిమాత్రలు సీసా 1కి

వెల రు 0-6-0

ఒకడెక్ సీసాలకుట్రాలు

ఖర్చు (కాం) రు 3-0-0

మాద్య ఆర్థికజనము, గోరజన

మొక బూలు ఇంకన, రబ్బరు స్టాంపు

ఇంకి, కరిములాము, పండ్లపొడి, మొ

త్రాలు, కస్తూరి, పంకమత్తప్రస్, పచ్చ

కర్పూరము, మొదలైనవి దొరకను.

పరస్పరములో ఏజెంట్లు, మదరా

సులో అమ్మవాడనుకొనవలెనక్రయ.

జాపితాలకు వైకన్న వికాసమునకు

వ్రాయడు.

విదేశవాసులు

మెరాపీ అగ్ని పర్యవేక్షణ ప్రమాదము

1300 మంది చనిపోవుట

లండన్, డిసెంబరు 29:—మెరాపీ అగ్ని పర్యవేక్షణ ప్రమాదములో 1300 మంది చనిపోయిరి. ఇందులో వందలకొలది కన్యకలను కూడా చంపిరి. వీరి సంఖ్య చేర్చి 1300 మంది అని అంచనా వేసిరి. ఇంకను అగ్ని ప్రమాదము ప్రవహించుచున్నది. ఈ ప్రదేశమునందు భారీ చేయబడినది గాన ప్రమాదము తేదు. (రూటరు)

సామగ్రి నౌక కపాయము

క్యీవ్ మూర్ అనునొక యొక్క

క్రిందిభాగమునం దగ్ని జ్వాలలు

(రూటర్ స్పెషల్ సర్వీస్)

ఎడ్జ్, డిసెంబరు 28:—మూర్ లెన్స్ క్యీవ్ మూర్ నౌక (బొంబాయి నుండి, లండన్ వరకున కేసుచేసిన నౌక) వెలుపలి హార్బరులోనికి దీసికొనిరాబడినది. దాని ప్రక్క భాగములు ఎక్కువగా అగ్ని ప్రమాదమునందలి కన్నులు నుండి అగ్ని జ్వాలలు ప్రవహించుచున్నవి. ఎవరికిని అపాయము వాటిల్లలేదు.

ఈజిప్టులో కార్మికుల కష్టములు

జేమ్ ఎడిలెడ్ ఆండర్సన్ గారి వ్యాసము

లండన్, డిసెంబరు 27:—జేమ్ ఎడిలెడ్ ఆండర్సన్ గారు ఈజిప్టు ప్రతిమలలోని కార్మికుల స్థితిగతులను గూర్చి ఇంగ్లండ్ లోని లేబర్ రిఫర్మేషన్ కమిషన్ కు వ్యాసము వ్రాసిరి. 1 1/2 ఏండ్ల పిల్లలను గూడ మిల్లులలో పనిని నియమించుచున్నారు. అధికారులు వారిని కొరడాలుతో కొట్టి చాలకాలము వారిచే పనిచేయించుచున్నారు. కాని వారి కిచ్చు కూలీ మాత్రము రోజుకు పది పైసలు మాత్రమే. ఎప్పుడును గంటలు మున్నగు వాని కిచ్చు చాల ముఖ్యమైన ఆ పిల్లలు మేల్కొని యిందునట్లు చేయుచున్నారు. కంబల్ ను గుడారములను నిర్మించి పనిలోనున్న చిన్న పిల్లల యపధి కూడ సేవియు బాగుండలేదు.

అని యామె యందు వ్రాసెను. దెయిలి హెరాల్డు పత్రిక యీ వ్యాసమునకు ప్రాముఖ్యము నిచ్చుచున్నది. (రూటర్ స్పెషల్)

బర్మా కొట్లాటలు

రాండు లేబిల్ సభకు వెల్లిన బర్మా ప్రతి

నిధుల యభిప్రాయము

లండన్, డిసెంబరు 27—డెయిలి టెలిగ్రాఫ్ పత్రికా ప్రతి నిధిలో ముచ్చటించుచు రాండు లేబిల్ సభకు బర్మా ప్రతినిధులు X వెల్లిన పే ఓక్ ఫీట్ గార్లు బర్మా కొట్లాటలకు కారణము అధికమే కాని, రాజకీయముకాదనిరి. బియ్యపు ధరలు విపరీతముగా పడిపోవుటయే యీ కారణమని వారి యభిప్రాయము. ఈ బియ్యపు ధరల విషయమున ముఖ్యముగా యూరప్ లు యొక్క యు మరెవరినైనా దేశములవారి యొక్క యు లాభములు మాత్రమే పాటించబడినది ఓక్ ఫీట్ గార్లనిరి. వీరికి ప్రభుత్వము వారి సహాయము గూడ ఉండవలసి, అస్థిమితము కనడా దేశములవారు తమ గోధుమ వ్యాపారము విషయమున నెట్లు పరిష్కారము జరుపుకొనినో, బర్మా బియ్యపు వ్యాపారము విషయమున గూడ నట్లే యొక పరిష్కారము కుదురవలయుననియు లేకపోయినచో బర్మా స్థితిగతులు మరింత విషమించుననియు వారనిరి. (రూటర్ స్పెషల్)

పోర్చుగీసుగిరిలో వడగండ్లకు పానుచే బాల్సు నా కొనినాను అగిరియెను. ఇందున్న వారిని గొని తెచ్చుట కేసిన విమానము గూడ సహారాలో దిగివలసివచ్చెను. ఇంకొక విమాన మేగి అందున్న సిబ్బందిని గొని తెచ్చెను.

కాపెన్ విన్నెంట్ చిన్న విమానములో క్రాయ్డెక్ నుండి తెగివచ్చెను. అతడు ఇండియాకు రావలసి యున్నాడు.

ప్రాఫెసర్ ఏ. ఏ. మాక్స్ వల్ గారు మరణించిరి.

అమెరికాలో బ్రిటిష్ రాయబారి వర్గమువారు

అమెరికా రహస్యములను సోవియట్ ప్రభుత్వమున కందిచ్చుచున్నారా?

లండన్, డిసెంబరు 27:—అమెరికాలో కమ్యూనిస్టుల ప్రచారమును గూర్చి విచారించుటకు ఒక యువపంపు మేర్పడియుండెను. ఈ యువపంపువారు తమ నివేదికను ప్రకటించిరి. ఇచ్చటి బ్రిటిష్ రాయబారులు తమ విదేశాంగ శాఖ కార్యాలయమునకు పంపుచున్న వ్యత్యాసముల ద్వారా అమెరికా ప్రభుత్వపు రహస్యములు చాల బయల్పడి పోవుచున్నదని యీ నివేదిక తెలుపుచున్నది. బ్రిటిష్ రాయబారుల రహస్య ద్వారా సోవియట్ రహస్య పంపుమునకు జేరిన వారికి వ్యత్యాసము లండన్ లోనున్నది నివేదిక తెలుపుచున్నది. వాషింగ్టన్ లోని బ్రిటిష్ రాయబారుల రహస్యమును అమెరికా ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నములవల్ల యెల్లప్పుడును టెహరాన్ లోని సోవియట్ రాయబారి వర్గములనుండిన అగాధి కాఫ్ గారు గాంచిన ప్రకటనను నివేదిక ఈ పందర్బాసున సుదాహరణముగా నెత్తిచూపుచున్నది. అందుచే బ్రిటిష్ రాయబారులు తమకు తెలియకుండగనే తమ రహస్యములను సోవియట్ ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుచున్నారని నివేదిక నుడుపుచున్నది. (రూటరు)

మెల్ చెట్ ప్రభువు మృతుడగుట

బ్రిటిష్ పార్లమెంటుకు నాయకాగ్రేసరుడు

లండన్, డిసెంబరు 27:—మెల్ చెట్ ప్రభువు మరణించెను.

మెల్ చెట్ ప్రభువు మరణవార్తను ప్రకటించుచు, బ్రిటిష్ పత్రికలు వారిని విశేషముగా పొగడియున్నవి. పార్లమెంటుకు ప్రపంచములో ఆ ప్రభు వొక సేవాధిపతి యని, సందేహము ప్రతికూలమునున్నది. కాస్త్రీయవర్తకులపై నడుపబడు పరిశ్రమలు ఉన్నతతత్వములకు ప్రేరేపించు మహాశక్తిని గోల్పోయినవని 'అబ్జర్వర్' పత్రిక యభిప్రాయపడుచున్నది. మెల్ చెట్ ప్రభువు ధీశక్తి సమ్రాట్ లని పలుకుచున్నది.

సార్వభౌమదంపతుల పరామర్శవార్త

మెల్ చెట్ ప్రభువు పరామర్శ జేయుచు, దేశమునందలి పరిశ్రమల నభివృద్ధిపరచుట కామెర్ల నిరంతరము తనకీర్తులను వియోగపరచుచుండె ననుటను తాము పూర్తిగ గుర్తించియుంటిమని సార్వభౌమ దంపతులు వార్తనందిరి.

మెల్ చెట్ ప్రభువు జీవితచరిత్ర

మెల్ చెట్ ప్రభువు మరణించు సరికి వయస్సు 82 మాత్రమే. బ్రిటిష్ పరిశ్రమలను కాస్త్రీయముగా పునర్నిర్మింపవలయు ననువారి గోష్టికి వారు చెందియుండిరి. 76 మిలియన్ మూలధనముతో స్థాపించబడిన ఇంపీరియల్ కెమికల్ ఇన్స్టిట్యూట్ (సామ్రాజ్యరసాయనసామగ్రిపరిశ్రమ) ను స్పష్టించినది వారే. ఆసంస్థకు వారధ్యక్షులుగనుండిరి. మరి పది రెండువర్తక సంస్థలకు వారధ్యక్షులుగానుండిరి. మొత్తముమీద వారు ముప్పదికంపెనీలకు డైరెక్టరుగ నుండిరి. 1906 నుండి 1928 వరకు వారు పార్లమెంటు సభ్యులుగనుండిరి. 1928 లో వారికి ప్రభుత్వధీరుడ మొసంగిరి. విరోధా మహాసంగ్రామము యందున వారు ప్రభుత్వధీరవ నిర్వాహాధికారిగనుండిరి. పిమ్మట ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగ నుండిరి. 1928 లో జరిగిన బరిష్ట దేశములసహజేతునకు వారధ్యక్షులైనవారనిరి.

నూతన మెల్ చెట్ ప్రభువు

మెల్ చెట్ ప్రభువును కుమారుడు గౌడ్ హెన్రీ మాండ్ గారు మెల్ చెట్ సంస్థానమున కిప్పుడు ప్రభువయ్యెదరు. వీరు పార్లమెంటులో కన్సర్వేటివ్ పక్షసభ్యులు. ఇప్పుడు వీరు ప్రభువయిరి గాన, వీరి నియోజకవర్గమును హ్యాన్స్ క్వెటిడిని పక్ష (లిబరల్) లో తాత్కాలికపు టెన్నిక జరుగవలసి యున్నది.

మెల్ చెట్ ప్రభువు యూదులయొద్దనున్న మిక్కిలి యోగ్యుడగుచుండిరి. గత 10 సంవత్సరములకు యూదుల కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు వారికిని సన్నిహితమున సంబంధముండియుండెను. (బి. ఆ. వై.)

WONDERFUL

Infalible Daiba Medicines for Asthma, Hernia and Hydrocele, (Re. 1-4-0 each) accidentally obtained from a Mahatma. Many Government Doctors buying. Asthma cured in a day by one dose or price refunded. SWAMI & Co.,

42/5-A, Harriess Road, Calcutta.

లిబరల్ లేబర్ పక్షముల మైత్రి

హార్ట్ మార్క గారికి లాయడ్ బార్నిగారి

సమాధానము

లండన్, డిసెంబరు 17:—పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖలో నియమించబడిన పనివాండ్రుసంఖ్యను గూర్చి హార్ట్ మార్క గారికి ప్రకటన గాంచి యుండగా దానిని లాయడ్ బార్నిగారు విమర్శించిరి. అందుకు హార్ట్ మార్క గారు మరల సమాధాన మిచ్చిరి. లాయడ్ బార్నిగారి రిప్లస్సును మరల దానికి సమాధానముగా ఈ కింది ప్రకటన గాంచుచున్నారు:—

బార్నిగారు ప్రభుత్వము వచ్చి మరల దేశమునకు హాని చేసిన వాటిల్లకుండ జేయుటకు ప్రయత్నించుటలో మా లిబరల్ పక్షమువారు దేశక్షేమమునకు తమ కష్టవ్యయ నిర్వహించుచున్నామని తెలుపుచున్నారు. కాబట్టియే మీరు ఈ లేబర్ ప్రభుత్వమున కింకొకసారి యవకాశ మియ్యవలయునని కోరుచున్నాము. కాని తమకర్తవ్యము వారు సరిగా నిర్వహించినచో వారిధికారములో నుండవలయునని యెవరెంత కోరినను అయధికారము చాలకాలము నిలువజాలదు. తన బాధ్యతలను తైరిగిన పార్లమెంటుసభ యేదియు వారి యధికారమును నిలిపియుంచుట కంగీకరింపజాలదు. (రూటరు)

ఆర్థిక ప్రవీణుడు సార్బర్ గారు

ఇండియాలో ఆరు నెలలపాటు ఉండుదురు

లండన్, డిసెంబరు 27:—భారతదేశములోని ఆర్థిక స్థితిగతులను పరిశీలించుటకు వచ్చుచున్న సార్బర్ గారు ఇండియాలో ఆరు నెలలుండుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఈ కాలములో వీరు జాతీయమితివారి ఆర్థిక సంస్థలకును ఇండియాకు సహకారము పెంపొందించుట యెట్లు దానినిగూర్చి పరిశీలించెదరు. విరోధా మహాసంగ్రామము కనంతరము అస్థిమిత హంగరీ దేశముల ఆర్థిక పునర్నిర్మాణమునకు పాటుపడినవారిలో వీరు ప్రధానముగా నుండిరి.

కెమాల్ ప్రభుత్వముపై తిరుగుబాటు

టర్కీలో వేయిమంది అరెస్టు చేయబడుట

లండన్, డిసెంబరు 28:—కాన్స్టాంటినోపల్:—ఇంతవరకు టర్కీ ప్రభుత్వమువారు ఆయా వోల్ట్ పెయికులు, ఇమాములు, మున్నగువారిని వేయిమందిని అరెస్టు చేసిరి. సైన్య దళములపై చేసిన నమూనా మున్నవో అట్టి దళములకుగూడ నిర్బంధించి యుంచుచున్నారు. ఈ నడుమ మిమిమెట్ లో పెద్ద తిరుగుబాటు జరిగినది. ఆ పశుయమున చాలమంది ప్రాణములు గోల్పోయిరి. కెమాల్ మత ప్రభుత్వమును తిరుగుద్రోయుటకును ప్రభుత్వమును స్థాపించుటకును తిరుగుబాటుదా ధృద్ధిచేచిరిని యిచ్చటివారు భావించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు దీనిని నమ్ముచున్నారు. కెమాల్ పాషాగారు నిన్న ప్రధానమంత్రి మున్నగువారితో ఈ విషయమై 8 గంటల సేపు సంప్రతించిరి. తిరుగుబాటుదార్లకు ప్రత్యేక శిక్షలు విధింపవలయునని నిశ్చయించ బడినది. (రూటర్)

లిబరల్ బ్యాంకి లిమిటెడ్

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు - మదరాసు

ఫీక్స్డ్ డిపాజిట్లు తీసికొనెదరు. కరెంటు, సేవింగ్స్ బ్యాంకు అకౌంట్లు ఉంచెదరు. డిపాజిట్లు బాండ్లు, క్యాపు సర్టిఫికేట్లు విక్రయించెదరు.

చీటీయేలం

చీటీ యేలం మా బ్యాంకి ఉన్న ప్రతివోటున మాసము నకు ఒక పర్సెంటు జరుపబడును.

ఏ క్లాసు చీటీ రు 1000 లు, బి క్లాసు చీటీ రు 500 లు, సి క్లాసు చీటీ రు 250 లు, డి క్లాసు చీటీ రు 100 లు.

ఈ కాలములో వర్తకులు నౌకరులు మొదలగువారు అప్పు తీసికొనుటకు ఇది ఒక మేల్పాదము, అపలువిధ వడ్డీలేదు. అపలు తిరిగి చెల్లించుటలేదు. ఈయేలం ప్రస్తుతము మాకడకు, నంద్యాల, బ్రాంచీలో జరుపబోవుచున్నాము.

బంగారు నగలమీదను, దినతండ్ల పద్ధతిమీదను అప్పులిచ్చెదరు.

మా బ్యాంకి తరపున పనిచేయుటకు అన్ని వోల్ట్ యేజెంట్లు కావలెను. జీతము రు 25 లు అలవెన్సు రు 15 లు రు 100 లు ధరావతు కట్టవలెను.

టి. రామనాథకర్త

మేనేజరు డైరెక్టరు.

నామకములు

(చాను గోవిందరావుగారు వి. న.)

(నిన్నటి తరువాయి)

కళామహోత్సవములు

ఈ సభ లన్నిటికిని బహిర కౌతుకములు, వీక్షణత్వములు, ఆంధ్రులును అయిన శ్రీ తాడేపల్లి రాఘవాచార్యులుగారు అగ్రాధిపతి యయ్యారని చెప్పవచ్చును. తిరువాన్కూరులో 19 లేదా మొదలు 24 లేదా వరకు జరుపబడిన కళా ప్రసంగములు మూడుభాగములుగా విభజించవచ్చును.

అవలోకన కాలమును రహస్యముగా గానము చేసిన "హాళియాల" యను నామకమును చేయబడిన రాధాకృష్ణ విలాసము అను చిత్రము లేఖనా కాలముగా విభజించవచ్చును. ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమున చిత్రలేఖనమున కృషి జరుగుచున్న ఆంధ్రులచే బంపబడిన లేఖనముకట్టియైనను కనిపించక పోవుట నాకు కష్టముగా నుండెను. బహుశః మనదేశమువారికి తిరువాన్కూరులో నిట్టి ప్రదర్శనము జరుగుచున్నట్లు తెలియక పోవుటయే దీనికి కారణమయ్యుండవచ్చును. ఈ కళామహోత్సవములు ప్రతిపదనమునను అచ్చుల జరుగుచుండునని గాన రాజోపు వర్ణనమునను మనదేశమువారు తమ చిత్రములను తప్పక నచ్చుటికి బంపుదురని నమ్ముచున్నాడను.

చిత్రలేఖనము, శిల్పమును గురించిన ఉపన్యాసము

ఆరుద్రులలో నలుదిశలను ప్రసంగములలో గోవిందరాజు వెంకటాచలం గారి ఉపన్యాసము మిక్కిలి గొప్పదిగా నుండెను. ఈయన వెంకటాచలం కౌతుకములు, జన్మయందు వ్రావిడుట యొక్క చిరకాలమునుండి మన యాంధ్రులకు విశేషముగా తెలియక పోవుట మన "తీర్థే" పత్రికకు వ్యాసముల సంపుటయందు భారత శిల్పము చిత్రలేఖనమునుగురించి నుభవమున చక్కని యుపన్యాసమును అగ్ర భాషలో నొసంగిరి. వీరు సుమారు 2 గంటల సేపు సంభాషించినను ఉత్తర హిందూస్థానము నంగ దేశము మహారాష్ట్ర దేశము మున్నగు భారతభూమి భాగములందు పూర్వమును ఇప్పుడును వెలసిన కళాకళలమునుగూర్చి ప్రసంగించి ముగించి మార్పుచేయుట సమయమున నొకటింటి యొంద్రాభిమాన పరమమునైన "ఆర్యా మా యాంధ్రదేశమునకు చిరపరిచితులయ్యుండు ఆంధ్రదేశమునకు శిల్పకళావిషయములు చిత్రలేఖనా కాలమును చేరినట్లు విడిచితిరి" అని అడుగగా వారు చివరకు నేనిన నన్ను తమ మాటలతో గోవిందరాజు కాలమున ఆ మహామయుని ప్రదేశముల చిత్రలేఖనము శిల్పములను గురించి యుపన్యాసము రాజుగారి ముదితములను మొదలగునట్లు గొందఱు యువకులచే చిత్రలేఖనమున పల్పబడుచున్న గృహీని సూర్యులు నిపుడుగా జెప్పిన దామెల్ల రామరావుగారు బాహిరజాగర మల్లయ్యగారు కృష్ణగారు మున్నగువారి నిపుణతను గొనినాడిరి. రామరావుగారి యకాలమరణము వెలసిన ఆంధ్రదేశమునకు గొప్పనవ్వమని వక్కాణించిరి. అయితే యితరవరుల ప్రథమ తరగతిలో జేర్చదగిన లేఖనము తయారు కాకపోవుటచేత వాంఛితులను గురించి చెప్పక విడిచితిరి అని జెప్పిరి. మనవారు తమ చిత్రములను రాగల సంవత్సరమున తిరువాన్కూరు కళా ప్రసంగమునకు పంపి గౌరవసాసము బడయగలెదరని నమ్మెదను. వైస్ ప్రాసినెరిని నేను వెంకటాచలం గారిని పొచ్చురించుట చూచి అచ్చటి కొందఱు పెద్దమనుష్యులు "పంజులుగారు మీ యాంధ్రులకుండు అభిమానము మాకుండిన నెంత బాగుండును, అని చూపితిగా నుడివిరి.

నాటకములను గురించిన ఉపన్యాసములు

నాటకము లెట్లుండవలెను అను నంతయును గురించి అగ్రాధిపతియైన తాడేపల్లి రాఘవాచార్యులవారి గొప్ప గిన మహోపన్యాసము ఆంధ్రపత్రికలో నివరక సమగ్రముగా ప్రచురింపబడియుండుటచే దానిని సూర్య వ్రాయ నవరము లేదు. ఆయన పాఠ్యములలో రాఘవాచార్యులవారు మిక్కిలి స్వతంత్ర మైన ఆభిప్రాయములను విచ్చుచున్నాడు. ప్రజల యాలోచనకర్త ముల యైన యేక నూతనసమస్యలను వారు బయల్పరచి యున్నాడు. సంపాదకత్వము నాటకములలో పాత్రధారుల పాత్రలను వలసిన సమయము వచ్చినదని వారి ఆశయము "మంచి నాటకము అనగా నేమి" అను శీర్షికతో నొక చక్కని యుపన్యాసము విశేష హృదయ అను నొక ఆంగ్లేయ శ్రీ యంగ్లీషు వ్రాసి చదివెను. ఈ మెయిలు ఈ మె భర్త గారును మిద్రు హృదయ గారును పిన్న నవకులుగలవారు. సి. యం. యస్. వివేకాలోచనవారు. ఈ దంపతులకు కళా ప్రసంగములయందు కడువేడుక. వీరు చిత్రలేఖనము-పాత్ర-నాటకము-నాటకము మున్నగు వివిధ లందు చాలా కఠూరములై యుండును. మిగుల మంచివారు. మనదేశములలో మిగుల నైపుణ్యముగా నుండును. మహాంధ్రదేశ మనకువచ్చి కొన్ని యుపన్యాసములను వ్రాసి యని నేనుగూడ సమయముచూచి అలాగే వచ్చెదమనిరి. ఆమె వ్రాసిన ఉపన్యాసముయొక్క నకలు తెప్పించి ఆంధ్రపత్రికలో చెమకనుంచి ప్రకటింపవలయును.

నాటకములు

ఈ మహోత్సవములకు అగ్రాధిపతియైన తాడేపల్లి రాఘవాచార్యులుగారు నాటకములందు ప్రాముఖ్యముగ నుండి రని వేరుగ జెప్పవలసివచ్చును. ఈయనగారు నాటకరంగమునకు విద్యావతులను సాంస్కృతికులను అనివాదములను వివాహితులను పూర్వముగా నిలుపుచు నగు శ్రీబృందమును జేరదీయకుండుట అందఱు నెరిగియుండును. సంసార శ్రీలు నాటకములందు పాత్రలను వలసిన కాలమువచ్చినదని వీరి ఆభిప్రాయము. వీరి తోనిపుడు "వరదాబాయి" అను ఉత్తర హిందూస్థాన శ్రీ ఒక తెనెచ్చెను. ఈమె తారానాథ గారి చెల్లెలు. ఈమె చెల్లెండు ఇంకనెల్లరు వీరినాటక బృందములో నున్నవారట. కాని తక్కినవారికి వీరికి రాలేదు. ఈమె పిన్న వయస్సులోనున్న అతి సాంస్కృతిక. ఇంగ్లీషు భాషలో ప్రాధీనుగలదు. "జెల్లా" అను పేర్కొనియిరు మహాకవియొక్క విషాదాంత నాటకము మొదలుగా ప్రదర్శించిరి. రాఘవాచార్యగారు "జెల్లా" పాత్రను విగుల నిపుణతతో నిర్వహించిరి అని చెప్పబడుచున్నది. వైస్ వ్రాసిన నరదాబాయి అనునామె కథానాయకయిన "జెల్లా మేనా" పాత్రను వదిలెను. ఈమె నేను సభాసభలను విగుల నాకరించెను. రాఘవాచార్యులుగారు తిరువాన్కూరు నివాసినియైన "తంగమ్మ" యను 17 సంవత్సరముల యాయుగల నాయకుల కన్నెను గూడ నీ నాటకములోనికి తోనిచ్చిరి. ఈమె కడు మృదు. మరియు మెల్లకన్ను కిరుగొంతుగలది యగుటచేత నీమె ధరించిన "యమలీయా" నేను మంత బాగుగాలేదు. "అయోగో" పాత్రను ధరించిన తిరువాన్కూరు కౌతుకముల దక్షిణయిండియా రైల్వేలో అసిస్టెంటు ట్రాఫిక్ మాపరింటెం డెంటును అయిన యస్. జి. వల్మీకీయ్యగారు ఆందరికం పెను మిన్న గానటించి యాయనకు స్వభావము నాటకకళలముగలదని నిరూపించెను. ఈయనయొక్క నాటకకౌశలము అసమానము అని చెప్పవచ్చును. ఈయన అజానాబాహు. పిన్న వయసువాడు. అందమైనవిగ్రహము. ఇంగ్లీషు భాషను ఆంగ్లేయనినాడిరిగ ఉచ్చరింపగలడు.

దక్షిణయిండియా నటకులలో నీయన యగ్రేపరుడని చెప్పవచ్చును. ఈయన తిరువాన్కూరులో "రసికరంజని నాటక సభ" అనుదానిని స్థాపించియున్నాడు. వీరు మా ఆంధ్రదేశమున కొకసారి రాగల్గుదురా యని నేను ప్రశ్నింపగా "నాకు నాటకమే ప్రాణవాయువు వంటిది. రాగలనుగాని నాకు తెలుసుకొంచెమయినను తెలియద" అనిరి. వీరి నొకసారి మనదేశము నకు రప్పించి ఆయన నాటకకళలము చూడవలసినదే.

తెనుగున రామదాసు నాటకము

తెనుగు అనగా నేమియో తెలియని మారదేశమైన తిరువాన్కూరునందు ఆంధ్రనాటకము ప్రదర్శించుట యిరువురు మొదటిసారి. గత రెండుమాసములలోపలను, గుంటూరు బాల విశ్రాంత నాటకసమాజమువారు తెనుగునాటకములలో మన ఆంధ్రనాటకములకు ప్రదర్శించి వచ్చిరట. ఆంధ్రులు వృద్ధిలోనికి రావలయునని పూనికగల్గి కృషిచేయుచున్నారనుట నిది నిస్సంశయమైన నూతనముగా నిలచుచున్నాడు. తిరువాన్కూరు లాకారేజిలో చదువుచున్న కొందఱు విద్యార్థులయొక్కయు, అచ్చుల వీక్షణమును ఎ. ఆర్. పద్మనాభ రావుగారు అను నొక పరమతెనుగు పెద్దమనిషియొక్కయు సహాయముచేసి శ్రీరాఘవాచార్యగారు రామదాసునాటకము జయప్రదముగా ప్రదర్శింపగల్గిరి. ఈనాటకము నడవినది నిర్దో రియాజాదిలహీలు అను పెద్దభవనములో నయ్యున్నది. ఆహ్వాన పూర్తిగా నిండినది. అనగా సుమారు రెండువేలమంది మాడవచ్చిరి. వారందఱును మొదటినుండి తుదవరకును సాధారణముగా జాచియుండి తృప్తిచెందినట్లు వెల్లడిపట్టి నేను కనిపెట్టగలిగిని.

రాఘవాచార్యగారు రామదాసు పాత్రమును ధరించి భక్తి రసము వెదజల్లిరి. అట్లే పద్మనాభరావుగారు కలీద పాత్రను గైకొని బహునిపుణతతో బనిచేసిరి. తక్కినపాత్రలన్నియును లాకారేజి విద్యార్థులవలన ధరింపబడి వారును చక్కగా తమతమ భాగములను నడవించిరి. పద్మనాభరావుగారిది విగ్రహముమంచిది. కర్ణులు సాంధ్యసాంధ్య రెండు భక్తిలలోను కాగుగా పాడగలరు. సమయము దొరికినపుడు మనయాంధ్రనటకులు పద్మనాభరావుగారి మెత్తి నొనరించుట మంచిదియే. మరియు నాకు తోచినది యొకటి సహనమున వ్రాసెను. నిపుణత గల మనయాంధ్రనటకులు తమ నాటక సంఘములను వ్రావిడదేశములనున్న నవ్యదేశములకు గొంపొయి యచట మన నాటకములను ప్రదర్శించినయెడల లాభమేగాని నష్టమేగానని నాడెను. అచ్చుల ప్రదర్శించబడిన మూడవనాటకము. "విక్రమార్కము" అను అరవనాటకము దీనికర్త. కీర్తిహించిన పి. సంబంధం మొదలగువారు. దీనిని నేను వేక్షించియుండక పోవుటచేత నేమియు వ్రాయవలసెనని.

గాననభలు

అచ్చటికి వచ్చిన గాయకులందఱును మున్నవతరగతిలోని వారే అయ్యున్నారు. నేను కనిపెట్టినంతలో మర్యాదదేశములో సంగీతవిద్య అంతయునుగలవారు లేరు. మన యాంధ్రదేశపు సంగీత విద్యవేదక ముడుగులు మర్యాదదేశ సంగీతమును వినిచియున్నది. పురుకోటనుండి వచ్చి ధాకాలక్షేపమునరించి కనకాంబుజమును సామాన్యయొక్క విద్యా కాలేఖ్యము అతి సామాన్యముగానే యుండెను. అరవకుడి రామాను జయ్యంగారి పాట వింటిని. శౌర గాత్రము, విద్యాంకుడు. పాట యంతగానే యున్నది. ఈయన వ్రావిడుడు. అరవ దేశమున రామానుజయ్యంగారును మైసూరునందు కృష్ణప్పయ్యను తప్ప తక్కిన యా దేశములలోని పాటకులు మనదేశపు పాటకులకు పరమముగాని లాజ్జగాని అయ్యుండును. అరవ దేశమునం దేదో పెద్దపులి యున్నది యని యొంచక మన పాటకులు ద్రవిడదేశమున పర్యటనము చేసినచో తమ శక్తి తమకు తెలియగలదు. మన యింటి కడనే మనము కూర్చుండి మన మేమములను తెక్కించుచుండిన మనకు ధనమును కీర్తియు నెట్లు చేకూరును.

పద్మనాభస్వామి దేవాలయము

ఇది మహాశ్రేయము. ఈ తిరువనందపురం రాజ్యము యావత్తును పద్మనాభస్వామియొక్క స్వత్వమనియును మహారాజు అనునాయన ధర్మకర్త మాత్రమేననియు నొక సిద్ధాంతము గలదు గాని వ్యవహారమునందు రాజ్యమునందు మహారాజు నకు సంపూర్ణస్వత్వము గల్గియుండుట జూచుచున్నాము. ఈ దేవాలయమునందు అహారాత్రములును బ్రాహ్మణు లెందఱు వచ్చినను ఉచితాన్నము నిడదరు. నేను చూచిననాడు మహారాజగారి పుట్టిన దినమయ్యుండెను. ఆ నాడు సుమారు ఆరువేలమంది బ్రాహ్మణులు భోజనార్థమై కూర్చుండిరి. సాధారణముగా మూడువేల బ్రాహ్మణులు ప్రతిదినమును యిరువైదులను భోజనము చేయుచుండురు. రాజధానియందేగాక రాజ్యములందున్న అన్ని గ్రామములందును బ్రాహ్మణులకు పర్యావృతవారలన ఉచితముగా భోజన విషయము పద్ధతి కొద్ది సంవత్సరములక్రిందటివరకును ఈ రాజ్యమునందు నుండెడిది. కాని కొందఱు దివానుల యొక్కయు యూరోపియనుల యొక్కయు ప్రాత్యహముచేత నిపుడు గ్రామములలో ఉచిత భోజనము నిర్మూలనయై యుపివేయబడినది. రాజధానియందు మాత్రము ఇప్పుటికిని ఉన్నది. దీనినిగూడ తగ్గింపవలసినదిగ నెందఱో సలహా యిచ్చి పుణ్యమును సంపాదించవలెనని యర్జించిరి గాని రాజదండకులు బ్రాహ్మణ సత్కారము మా సంస్థానపు మర్యాదగనక దీనిని మేము మానుటలేదని రాజధానియందు మాత్రము నిల్పిరి. ఈ దేశమున చాలవరకు ఉప్పును లియ్యుమును దిను నాచారమున్నది. వండితయైన ఉప్పును వియ్యపు మెరుకులు గవలవలె నుండును. ఆలయముతో చేరిన పాకాలు అను నది యొక సామాన్యమైన వంటపందికి కాదు. గొప్పపూర్వకరి అని చెప్పవచ్చును. నంట పాత్రలు విపరీతాకారము గల్గి భయంకరముగా నుండును. స్థిరముగా కట్టబడిన గొప్పస్థాయిలును వాటి పయన స్థిరముగా నమర్చబడిన పాకపాత్రలును అనేకము లున్నవి. ప్రాంతములలోని నిప్పు చల్లార్చి దినముల కొకసారి యా పాత్రలలో మనుష్యులు దిగి వాటిని పరిశుద్ధము చేసి గడ్డతో తుడిచెదరు. అప్పుడెప్పుడు కూరలు మొదలయినవి, చిన్న చిన్న కొండలవలె రాములుగా పోయబడియుండును. తెల్లని పలుకు రాళ్లతో నిర్మించిన ఒక వికారమైన కర్ణములో నుండిన అన్నమును రాసిగా బోనెదరు. కోళంబు-పెరుగు పచ్చళ్లు-జాదవప్పు మున్నగువానిని కాచినవంటనే వంటలయిన పేగుకుండ్లకు తొలచి మనము కాల్యాయము చిన్న దింగిలు-పిన్నే నులవలె చేయబడిన పడవయాత్రులకు కొయ్య పాత్రలలో బోసి పాకవ్రాకు దొప్పలతో చేయబడిన చిన్న చేదలతో నెత్తి తీసి నడ్డించెదరు. అచ్చుల అరటితోటలు విశేషముగా నుండుటచేత నరటియాకులను గడ్డికంటె చవుకగా వాడెదరు. కొబ్బరి తనకాయలతో చేసిన పదార్థములు మొండుగా నుండును. కొబ్బరినూనెను వెంటయందు విశేషముగా వాడెదరు. అచ్చుల బ్రాహ్మణులు పాత్రలను దెచ్చుకొనువాడుక తక్కిన, నడ్డించువారలె పరిమేనమొదలు భోజనాంతమువరకును తక్కిన పదార్థములతో పాటు సుంచినట్టిని గూడ నడ్డించెదరు. చేతిలోబట్టి మంచినీటిని త్రాగెదరు. పద్మనాభస్వామి ఆలయమునందు బ్రాహ్మణ సంతర్కముగాను సంవత్సరముకట్టి పదిలకుల రూపాయలు వ్యయముచున్నవట మహావ్యగ్రోధము నాశ్రయించిన గల్గిలంబులమూడి యిచ్చు బ్రాహ్మణకుటుంబములు వందలకొని గలవు. వారిలో కొందఱు ఆంధ్రులు కూడ గలరట.

తిరువాన్కూరులో కాలేజీలోనుండు ఆంధ్ర

విద్యార్థులు

ఆంధ్ర విద్యార్థులు విద్యార్థులయందు సుమారు ఆరు వది మంది యాంధ్రులున్నారు. వా రందరూ కమలా తామ వికాసము గల్గియు నా దేశమువారితో సామరస్యముగా నున్నారని వివర మనకు సంకెపముగొల్పక మానదు. సేన ప్రసంగవశమున నా దేశపు పెద్దయజ్ఞులతో ముచ్చటించునపుడు ఆంధ్రవిద్యార్థులు మొత్తముమీద యోగ్యులే ననియును, మిగుల స్వదేశాభిమానము గలవారనియును తెలిచినవనిని పట్టు దలతో చేయు స్వభావము గలవారనియు వారు జెప్పగా మిగుల తృప్తి చెందినవాడ నయినది. ఆంధ్రుల మన విద్యార్థులలో నెవ్వరో యొకరిద్దరు మాత్రము మళయాళమునా హిందూ హితులయి స్వల్పకాలము జిక్కువడియు శీఘ్రముననే బుద్ధి మర్మ ల్పకొని మంచిమార్గమున నే యున్నారని వింటిని. దూరదేశ మునందున్న మనవిద్యార్థులను గూర్చి కొకకిశోరవ్యాయము గ నాహ్లాదము నొందితిని.

కీర్తి కేసులయిన దివాన్ పేష్కారు

బాహ్యుద్ధి నాగమయ్యగారియొంటిలో మాకు విందు మన యాంధ్రులలో ముగ్గురు ఆదేశమున గొప్ప పదవుల నలంకరించిరి. ఇప్పటికి 50 సంవత్సరములక్రిందట మచిలీపట్న ము కాపురములయిన పేష్కారు కృష్ణారావుగారు ఈ సంస్థాన మున దివాన్ పనిచేసియుండిరి. ఆటనిమ్మట మిగుల విద్యావం తుడయిన బాహ్యుద్ధి నాగమయ్యగారు ఇచ్చట దివాన్ పేష్కార్ పని చేసియుండిరి. ఇప్పటికి ఒక సంవత్సరము క్రిందట దొడ్డ రాఘవమయ్యగారు దివాన్ పనిచేసియుండిరి. వైస్రాయిన నాగమయ్యగారు మిక్కిలి విద్యావంతుడగు ప్రపంచానుభవము కలవాడగునాయుండును. "తిరువాన్ మాన్యువల్ న్యూస్ పేపరులో" అను గొప్పగ్రంథమును వీరేరచించిరి. తిరువాన్కూరు రాజ్యాంగ" వ్యవహారములలో నిప్పటికిని యది ముఖ్యధారము యున్నది. కీర్తి కేసులయిన నాగమయ్యగారు మరణించినను ఆయన కుమార్తెను మనుమలును మొదలగువారు ఆచట రాజకీయోద్యోగములు సంపాదించి కొని ఆదేశమునం దే యిప్పటికిని నివసింపియున్న వారు. వారి కుటుంబమునకును మాకు కుటుంబమునకును చిరకాల పరిచయ ముగలదు. నాగమయ్యగారి జ్యేష్ఠపుత్రుడయిన రామచంద్రయ్య గారు నా రాకవిని నమ్మి నాతోగూడ గొందరు లోకాలేజి విద్యార్థులను వారి స్వగృహములయిన తిరుమలభవనమునకు ఆహ్వా నించిరి. తిరుమలభవనము అనునది పట్టణమునకు నూడుమైళ్ల దూ రముననున్న సుమారు 100 యాకరముల పరిమితిగల యొక ఆశ్రమ వనమున ప్రకాంతముగా నున్నది. నాగమయ్యగారు సంపాదించి యుంచిన గొప్ప పుస్తక భాండాగారము చూడదగిన దేయై యున్నది. ఆ దేశ కృత సాంప్ర దాయముగా మిగుల దుర్మయములైన పనసకాడు కొబ్బరి మొదలగు వానితో తయారుచేసిన పదార్థములే గాక మన గోంగూర చింతకాయ పన్నులు కూడ వీరయించి సుమారు 150 రేం డుక్రిందట విడచినట్టివ. చూత్యదేశమున వారికిగల విశ్వాసమును నూచించిరి.

మరియొక చిన్న విషయము. గోవానరిజిల్లా కాపురముల యిన బాలాంత్రపు సూర్యనారాయణ ఎం. ఏ. గారి యొక్క సుమారు 8 సంవత్సరముల యీడుగల రామమూర్తియను చిన్నవాడు పనితనమునండియు మేనమామగారయిన వైస్రాయిన రామచంద్రయ్యగారి యీటనే భారణాంతరమున జెరుగు చున్నవాడు. మేము అప్పటికి నెల్లినది మొదలు మాతోగూడ నుండి తన వచ్చినరాని తెలుగుమాటలతో మాతోసంభాషింపు చు సంకెపముగొల్పుచుండెను. మేము గృహయజమానియొద్ద నెంపుకై కొని వెడలి విచ్చునపుడు ఆ కుర్రవాడు ను మమ్ము సాగనంపుటకు రాగ నతనిజూచి "నాయనా మాతోడ గూడ స్వదేశమునకు వచ్చెదవా? మీ తండ్రిగారిని జూతువు గాని" అని శేను నూచిపగా నిదిగో వచ్చుచున్నానని మా బండిలో నెక్కుటకు ప్రయత్నించిన యా విరుతను మేము మరియొకసారి పచ్చినపుడు నిన్ను గొంపోయెదమని కపటపు మాటలచే నివారితగా నాపిన్నవాడు విన్నదనంబు నొందుట జూచి ఆతడు మాతృదేశముయిన ఆంధ్రదేశమున పుట్టక-మెత్తకయే వినిశ్చయమున నిట్టి ప్రేమ గల్గించుకొనుట జూచి "జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గా దపిగోయసి" అనునది యధార్థ మనుకొంటిని.

రైల్వే రాకపోకల వేళలు

మద్రాసు సెంట్రలువైమనునందు

కలకత్తా మెయిలు	రాత్రి 8-30 గం ఉద 7-0 గం	పచ్చువేళ
నాల్గేరు ప్యాసింజరు	ఉద 8-55 గం ఉద 10-50 గం	
" ఫాస్టు ప్యాసింజరు	— సాయం 5-55 గం	
"	రాత్రి 7-30 గం	
టెన్సిడిక్రాడి ప్యాసింజరు	సా 5-0 గం ఉద 9-55 గం	
బొంబాయి మెయిలు	రాత్రి 8-40 గం ఉద 5-55 గం	
" ఎక్స్ప్రెస్	ఉద 8-0 గం సా 8-45 గం	
రాయచూరు ప్యాసింజరు	ఉద 9-20 గం సా 4-25 గం	
కేరీగుంట	సా 6-30 గం ఉద 12-0 గం	
"	— రాత్రి 9-10 గం	
తెంగురు మెయిలు	రాత్రి 9-30 గం ఉద 6-20 గం	
" ఎక్స్ప్రెస్	మధ్యా 12-45 గం ఉద 3-25 గం	
" ప్యాసింజరు	రాత్రి 9-40 గం ఉద 8-0 గం	
"	ఉద 6-45 గం రాత్రి 8-40 గం	
జోలార్పట్	మధ్యాహ్నం 1-0 గం	
అశోగ్గూరు	సాయం 5-45 గం ఉద 9-45 గం	
తల్లిమఱోస్తా మెయిలు	రాత్రి 7-45 గం ఉద 7-15 గం	
సిలగిరి ఎక్స్ప్రెస్	రాత్రి 9-15 గం ఉద 6-35 గం	
నాండులంబు ఎక్స్ప్రెస్	ఉద 7-30 గం రాత్రి 8-15 గం	

మద్రాసు ఎస్టాబ్లిష్మెనునందు

సిల్వర్ జోబ్ మెయిలు	రాత్రి 8-40 గం ఉద 7-0 గం
తిరుకేండ్రపురం ఎక్స్ప్రెస్	రాత్రి 9-25 గం ఉద 6-15 గం
రామేశ్వరం	ఉద 7-15 గం రాత్రి 6-20 గం
మధుర ప్యాసింజరు	సాయం 6-30 గం ఉద 5-40 గం
బొంబాయి	రాత్రి 10-35 గం ఉద 4-25 గం

మద్రాసు బీచ్ లైన్ మనునందు

తిరుచివాన్ ప్యాసింజరు	మధ్యా 2-5 గం మధ్యా 1-20 గం
కొచ్చివరం	సాయం 5-24 గం ఉద 9-35 గం

స్వదేశి కాగితము

ఆంధ్రాపేపరు మిల్సుకంపెనీ వారిచే ఆచ్చుకు వ్రాతకు పనికి వచ్చు తెల్లకాగితములున్నా బాదామి బ్రవును బ్లాటింగు కాగితములున్నా తయారుచేయబడుచున్నవి.

విజింటు కావలయును

1. (ఎ) చెన్నపురి రాజధానిలోని ప్రతిజిల్లాకు యేజిస్సీ నిమిత్తము దరఖాస్తులు ది 15 వ జనవరి 1931 సంవత్సరము లోగా మాకు చేరవలయును.
- (బి) దరఖాస్తుతో ప్రస్తుతము రు 100/-లు ధరావతు పంపవలయును.
- (గ) ధరావతులుగాని దరఖాస్తులుగాని అలస్యముగా జేరిన యెంచబడవు.)
2. దరఖాస్తులలో ఎన్నికచేయు స్వతంత్రము మాకు గలరు, ఎన్నికకానివారిచేతను వెంటనే వారికి వాపసుచేయ బడును.
3. ఎన్నుకొనబడినవారు వారికి తెలియజేసిన 15 రోజు లలో రు. 2000/-లుకు తక్కువకాని రొఖమును డిపాజిటు చేయ వలయును. లేనియెడల వారి ధరావతు మొత్తము మద్రాసువ్యవ డడు. డిపాజిట్ మొత్తమునకు సాలకు నూటికి 6 రూపాయలు 10/- వడ్డీ యివ్వబడును. డిపాజిట్ మొత్తమునకు విరిచని ఖరీ దుగల కాగితము వారికి స్వయం చేయబడును.
4. మిగతా విషయములు వివరముగా తెలుసుకొన గోరు వారు మా ఆఫీసుకు వ్రాసి తెలుసుకొన వచ్చును.

మోతే, వైడా అందుకో,

మేనేజింగు ఏజెంటు.

ఆంధ్రాపేపరు మిల్సు

కంపెనీ లిమిటెడ్,

రాజమండ్రి.

నర్ టి. నిజయరాఘవాచారిగారు

డిప్టీ, డిసెం 27:— రోమునగరమున జరిగిన ఆంతర్జా తీయ వ్యవసాయ ప్రతిష్ఠావపు సాంవత్సరిక సమావేశమున భారత రాయబారపుశాయకు డగు సర్ టి. నిజయరాఘవ చారిగారు ఇంగ్లండునందు విరోపాఖండమునందును మాడు నెలలు పర్యటనమొనర్చి డిప్టీ కేటి దినము తిరిగివచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా గవర్నరుగారి పర్యటనము

రంగూను, డిసెం 27:— బర్మా గవర్నరు సర్ జోసఫ్ మాంగుగిగారు, హెంజిదాబు వచ్చినప్పుడు అచ్చట చే నావారు, భారతీయులు గవర్నరు గారికి స్వాగతమొసగిరి. బుధవారము నాడు బాన్స్ కులో మునిసిపాలిటీ జిల్లాబోర్డువారి స్వాగతమును పొందిరి. శేటిదినము ఉదయం గవర్నరుగారు పర్యటనము ముగించుకొని రంగూనుకు వెళ్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటన

గుడివాడ తాలూకా రావులపాడు గ్రామం లోని శ్రీ విశ్వేశ్వర స్వామివారి దేవస్థానమునకు బ్రట్టీగా గాని, advisory కమిటీ మొబర్లుగా గాని ఉండదలచినవారు బందరులోని కృష్ణాజిల్లా టెంపిలు కమిటీ ప్రెసిడెంటుగారికి ది 8-1-31 తేదీలోగా దరఖాస్తులు పంపగలందులకు ఇందుమూలముగా కోరడమైనది.

ఎస్. హనుమంతరావు,

ప్రెసిడెంటు.

కృష్ణాజిల్లా, టెంపిలు కమిటీ, బందరు.

జి. యం. శెట్టి

ఆంధ్ర సన్మ,

229, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

శ్రేష్ఠతమమైన బంగారు వెండినగలకు

స్వపసిద్ధమైన దుకాణము.

శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గంటలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లవర్ణమును కట్టుటతో పేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతికర్మకేసును కలిగించుటకు దీనిని మించినదొకదములేదు. 25 మా. 2-8-0 కేట్రుగఉచితము.

17-8 త్రిపురసుందరి వైద్యశాల,

హంపందనాడ-రామచంద్రపురంబోర్డు, గోదావరిజిల్లా.

అనందబోధిని.

చిత్రవటములతో వెలసెడు చతుకనూపనత్రిక. ఇందు కథలు, నవ్యములు, సాందర్భ కథా రహస్య ములు, జ్యోతిషము, జానపదము, కళల ప్రశంసనా మున్నగునన్నియు ప్రకటింపబడును. ఈ మాసపత్రిక ఆకృతి, చూర్మ ముద్దులు చూటగట్టునటు లుండెను. పొదిరిత్తుకొక వ్రాయుడు.

నంబందంబు. 1 మాత్రమే.

అనందబోధిని కార్యాలయము,

బొద్దుబాళ్ళు నెం. 167, మదరాసు.

Winter Sales VIOLINS FLUTES ETC.

All Violins full size with bow & Rosin Beginners 4/- Student 8/- Gentleman 12/- German & French Violins with bow box & Rosin 18/- and 22/- respectively Ladies Violin 1/2 size with bow & Rosin 8/- Children Violin 1/2 size with bow & Rosin 5/- Sree Krishna Murali Flute 1/8/- Black Flute 1/- Black wooden Flute 1/8/- Baya and Tabla 8/8/- and 10/-

ASK FOR PRICE LIST. B. MUSTAPHI & CO. 16, DOVER LANE, CALCUTTA

తిరువనాపల్లి, డిశం 29:—గౌ. పి. టి. రాజు గారి పత్రికవర్కు హంతికారు కేడు 10 గంటలప క్రితంగ వచ్చిరి. మునివీపల పంతులు సహకారపంథలబాద్రియ వ్యవసాయ సంఘముల సన్మానవత్తలును బహువి. పరమనివారాక్షికాత్తరిదిక్కుగట్టు పెద్దది చేయుటనుకూర్చి వ్యవసాయ కాగజెన్సర్యుగారితో ఆలోచించి చేయుదుననిరి. వ్యవసాయ ప్రదర్శన ప్రారంభాత్తమును విత్తందరు కోనిలయందు జరిగిరి.

రౌండుటేబిలు సమావేశము

మరల సమావేశములు ప్రారంభమగుట

వాయవ్య సరిహద్దురాష్ట్ర ఉపసంఘమువారు హెండర్సనుగారి అధ్యక్షతన సమావేశమగుట

మహమ్మదాల్లిగారి సందేశము

రవీంద్రనాథటాగూరుగారు భారతదేశమునకు బయలుదేర నుండుట

వాయవ్యసరిహద్దురాష్ట్ర

ఉపసంఘ సమావేశము

నేడు ఆర్థిక హెండర్సనుగారి అధ్యక్షత

క్రింద మరల సమావేశమగుట

లండన్, డిసెంబరు 29:—క్రిష్టమను పండుగల అనంతరము నేడు మహమ్మదాల్లిగారు మరల రౌండుటేబిలు కాన్ఫరెన్సు ఉపసంఘముల సమావేశములు ప్రారంభమైనవి. వారు వెస్ట్మిన్స్టర్ ప్రాంటియరు సమితి సమావేశము నేడు ముందుగా ప్రారంభమైనది. ఆర్థిక హెండర్సనుగారి అధ్యక్షత వహించిరి. ఆరాష్ట్రమునందు శాస్త్రజ్ఞ క్రమ (లా ఆర్డరు) దేశరక్షణము (డిఫెన్సు) లను గూర్చి యే నేడు సాయంకాలమువరకును చర్చ జరిగినది. శత్రు మరల సమావేశము జరుగును. ఆపుడు సర్ డెన్సు ప్రేగా రుపన్యసిం చెదరు.

1. ఈ సరిహద్దు రాష్ట్రము ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నుండవలెనా? 2. ఇంటి కాపనసభ నేర్పరచవలెనా? 3. ఏర్పరచవలసినవో సభ్యుల నెక్కువను తెలుసు? 4. ఈసభ కట్టి ఆధికారము లుండవలెనా? 5. నియంత్రక మే (కంపోజిషన్) రీతిగా నుండవలెనా? 6. అల్పసంఖ్యకుల ప్రాతినిధ్య మెటు లుండవలెనా? 7. కాపనసంఘమునకును కార్యనిర్వాహకసంఘమునకును యెట్టిసంబంధ ముండవలెనా? 8. కార్యనిర్వాహక సంఘ నిర్మాణ మెటుల జరుగవలెనా? 9. రాష్ట్రాధిపతి చిహ్న కమావడగా నుండవలెనా? టెస్టి నెంటు గవర్నరుగా నుండవలెనా? 10. ఆతనికి ప్రత్యేకాధికారము లుండవలెనా? అను విషయములనుగూర్చి చర్చ జరుగును గాని త్వరలోనే రిపోర్టు పేసవలసినదని తెలియచున్నది.

“బ్రిటిషు యండియాలోనున్న యితర రాష్ట్రములకు గల మాక్యులర్నియను సరిహద్దు రాష్ట్రమునకు కూడ నుండవలెనని ఆరాష్ట్రమువారు ముఖ్యముగా కోరుచున్నారు. ప్రస్తుత స్థితిలో యీరాష్ట్రము గౌరవహీనముగానే భావింపబడుచున్నదని సభిప్రాయము రాష్ట్రవాసుల కందరికిని హెచ్చుగా నుండుటలననే యిప్పుడప్పుడు ఆందోళనము చాల హెచ్చుగా నున్నది” అని రాష్ట్రప్రతినిధులు తెలిపిరి.

ఈరాష్ట్రముయొక్క ప్రత్యేకపరిస్థితులనుబట్టి తక్కిన రాష్ట్రములలో అధికమగు సభివృద్ధిని బడసినవాటికి గల కార్యనిర్వాహకాధికారముల నన్నిటిని ఒక్కసారిగానే యీరాష్ట్రమున కత్యంత చిలుండరు. వాటిని క్రమక్రమముగానే యియ్యవలసియుండును అని కొందరు సూచించిరి.

“ఇప్పుడున్న భేదమును ముందుగా తొలగించి సమానత్వము నొసంగుటకు తగిన యేర్పాటులు చేసినవో అధికాంశమును క్రమక్రమముగానే యియ్యవచ్చును” అని కొందరు సూచించిరి. “భనము నిపుడు నేల నవదీకి తరుచుగా పంపు నిమిత్తమే వ్యత్యపరుపబడుచున్నది. ఈభనమును ప్రజలకు విద్యుత్తులకు వినియోగపరచినవో నేల నటుల పంపవలసిన అవసరమే యుండదు” అని ఒకరు నడిపిరి.

“అవసరముకలిగినపుడు సివిలు ఫోర్సుడకములును మిలిటరీ ఫోర్సుడకములును సైనికదళములును కలసి బాగుగా పని చేయుటకు తగిన పరిపాలనాధానము నేర్పరచుటెయి? అని కొందరు ప్రశ్నించిరి. ఈదళముల నన్నిటిని రాష్ట్రాధిపతి అధికారముక్రిందనే యుంచినవో యిది చక్కగా నెరవేరగలమా? అని కోరకరు సూచించిరి. (రాయిటరు)

రవీంద్రనాథ టాగూరుగారి

ప్రయాణము

జనవరి నెల 9 వ తేదీని బయలుదేరుటకు

నిశ్చయించుట

లండన్, డిసెంబరు 29:—రవీంద్రనాథ టాగూరుగారు 1981 జనవరి నెల 9 వ తేదీని యిండియాకు బయలుదేరెదరు. (రాయిటరు)

ఆల్బారు మహారాజుగారి

ప్రయాణము

జనవరి 23 వ తేదీని బయలుదేరనుండుట

లండన్, డిసెంబరు 29:—ఆల్బారు మహారాజుగారు 1981 జనవరి 23 వ తేదీని “వైసురాయి ఆఫ్ యిండియా” క్లిబురులో భారతదేశమునకు బయలుదేరవచ్చునని తెలియచున్నది. (రాయిటరు)

రౌండుటేబిలు సమావేశముగూర్చి

సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగారు

తెలిపిక విషయములు

ఆండ్రూసుగారు ఆఫీకాచేరుట

శత్రువును, డిసెంబరు 29:—రివరెండు సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగారు ఇంగ్లాండు దేశమునండి యిచ్చటికి వచ్చిరి. రౌండుటేబిలు కాన్ఫరెన్సునుగూర్చి ఆండ్రూసుగారి నడుగగా వారిటుల తెలిపిరి, “రౌండుటేబిలు కాన్ఫరెన్సు పరగానే జరుగుచున్నది. మెక్లానల్డుగారికిని సాం కేప్టెన్లుగాలికిని సమావేశములలో తగిన గౌరవము చేపూరినది. హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ పరిమళించుటకు మెక్లానల్డుగారు చేయుచున్న ప్రయత్నముల నందఱకు మెచ్చుకొనిరి. ఆర్థికపరిశీలన సమన్వయ చాలము అర్థమైనదిగా భావింపబడుచున్నది. భారతదేశమునకు సంపూర్ణమును ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము లభించుటకు తగిన ఒడంబడిక యీ పథంలో రెండు దేశములవారికిని జాగ్రత్త భారతీయులు సభవారి సూచనల నామోదింపగలుగుదురు. కడపటి నిర్ణయము లన్నియును భారతదేశమునందే జరగవలెను. కాని లండనులో కాదు” అని ఆండ్రూసుగారు తెలిపిరి. (రాయిటరు)

పాటియాలో మహారాజుగారు

వేటకు వెళ్లుట

ఈనెల 31 వ తేదీని మరల లండనుకు

బయలుదేరదలచుట

బుడాపెస్ట్, డిసెంబరు 29:—పాటియాలో మహారాజుగారి హోటలుకు రిజైటు హాట్రి గారు స్వయముగావచ్చి గోయిడ్ యెల్వోలో కటాడుటకు మోటారుకారులతో తీసికొని వెళ్లిరి. ఈనెల 31 వ తేదీ బుధవారమునాడు మహారాజుగారిలునుండి లండనుకు బయలుదేరెదరు. (రాయిటరు)

భారత నాయకుల

ఆకృతులుగల చిన్నబొమ్మలు

తయారుచేసినవారు ఎన్. కే. రాజాధర్మగారు నంబరు 54 కందసామికోయిలు స్త్రీలు, కొనపేట పెరంబూరు బొరక్కుపోస్టు, మదరాసు వీరు యీ చిన్న బొమ్మలకు తెల్లమట్టితో తయారు చేసిరి. ఈ బొమ్మలు రొమ్మువరకు మాత్రమే (బస్టు) యుండునట్లు చేయబడినవి. ఇవి వాతపలలు గడియారముల బుల్లు అడ్డముల అలమారులు మన్నుగువాటిలో నుండుటకు చాల అనుకూలము. మహాత్మాగాంధీ, వి. జే. పటేలు (ఎక్స్ప్రెస్ డెటు) పండిత మనమోహన మాలవ్యా, లాలా లజపతిరాయ శ్రుతి పకోజరీదేవి, దేశబాగు చి.త్రంజనదాసు, జి. ఎం. నేనుగ ప్ర, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూ, సర్దారు వల్లభాయీపటేలుగార్ల ఆకృతులు గల బొమ్మలను వీరు తయారుచేసిరి. వీరు మాకార్యాలయమునకు పంపిన బొమ్మలు అచ్చుగడ్డినట్లే సరియైన ప్రతిబింబములుగానే యున్నవి. మహాత్ముని బొమ్మవలె రు 1-8-0. తక్కినవి ఒక్కటి రు 1. నలుమువారు వైని తెలుపబడిన ఆ డ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

మహమ్మదాల్లిగారి సందేశము

హిందూ-ముస్లిం సమన్వయ

(ప్రత్యేకతం-కాపీరైటు)

లండన్, డిసెం 30 (రాత్రి 12-45):—ఈ నా హ్యాండ్రెగమున్నదే, కొన్ని రోజులక్రితము రమారమి నన్ను విజితు నొందింపనుండెను అని మాతానా మహమ్మదాల్లిగారు నేటి రాత్రి రూటరు ప్రతినిధితోబట్టిరి “మాచిరిరా, నేనెంత ప్రతికియేయున్నాను. హిందువులకును, ముసల్మానులకును సామరస్యమును కుదుర్చుటకు నే నెంతయును పోటుపడగలను.”

ఫిల్లీ మహమ్మదీయ నాయకునికి సందేశము

ఈ మనవరెండు విధానమును గూర్చి నవాజ్ ఇన్స్పెయిర్ ఖానుగారికి (ఫిల్లీ) యీ క్రింది తిరిగి నంపిమని మాతానా గారు రూటరుప్రతినిధికి తెలిపిరి:—

మహమ్మదాల్లిగారి సిద్ధాంతము

“ఏ రాష్ట్రమునందైనను సరియే, హిందువులెంత యెక్కుడుగ నధికసంఖ్యాకులుగ నుండినను సరియే, యిట్టి యధికసంఖ్యాకులగు హిందువులకు సంపూర్ణాధికారము చెందవలయును. అట్టి రాష్ట్రము లన్నిటియందును యల్పసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులకు సంతక్షణ యొసంగవలయును. అటులనే, ఏ యొకరాష్ట్రమునందైనను మహమ్మదీయులధికసంఖ్యాకులుగ నుండువో, వారి సంఖ్యకును, హిందువులలాదిగాగల యితరుల సంఖ్యకును నెక్కుడుగ భేదము లేకున్నను, వై రాష్ట్రములందలి యధికసంఖ్యాక హిందువులకు చెందెడి సంపూర్ణాధికారమే వీరికిని చెందవలయును. అట్టి రాష్ట్రములందు యల్పసంఖ్యాకులగు హిందువుల యొక్క సంఖ్య యధికముగ నున్నను, వై రాష్ట్రములందలి స్వల్పసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయుల కొసంగబడు సంతక్షణ మాత్రమే వారలకును నొసంగబడవలయును.”

కేంద్రమునందు బాధ్యతనుగూర్చి ప్రభుత్వ ప్రకటన గావింపబడునా?

కన్వల్వేటివు లెట్టి నిర్ణయమునకు

రాల్తేపోయిరి గాన, గావింపబడదు

శ్రీ. వె. సూచన

ప్రధానమంత్రి యున్నతోవ్యోగులతో సుప్రతిండుట

లండన్, డిసెం 29:—రౌండుటేబిలు సమావేశమున రల ప్రారంభమగునపుడు కార్మికప్రభుత్వమునా రెట్టి రాజ్యాంగ గ్రహణాలోచన గొనిరాగలదా? అని రాజకీయములలో పాల్గొనువారు ప్రశ్ని చేయుచున్నారు.

మరియొకపక్షములోజాలే యవకాశము గలదు

పార్లమెంటు సమావేశము జనవరి 20 తారీఖునాడు మరల ప్రారంభమగును. అప్పటికి రౌండుటేబిలు సమావేశము ముగియవలయునని ప్రధానమంత్రి నిశ్చయించియున్నారనుట యిప్పుడంద రెండుయొన్నదే. కాన, సమావేశము వారికొక పక్షములోజాల యవకాశము మాత్రమే కలదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణములనుగూర్చిన విషయమున్నియు నింకను చర్చింపబడవలసియున్నది.

వర్తకవిధానమునందును ఆయవ్యయములందును

బాధ్యత నొసంగువత్స

ఇండియా అఫీసు ముఖ్యోద్యోగులగు చార్లెడ్ డెక్ మన్నునవారీతోను, సర్ మల్కం హాయిరీ, హాయిగ్ (ఇండియా ప్రభుత్వ హోంమెంబరుగ నుండినవారు), సర్ ఆర్థర్ మెక్కాటర్న్ గార్లతోను, చెక్కోరులో మాజీ నాల్గుగారు సలిపియుండిన సంప్రదింపుల కాసందర్భమున ప్రాముఖ్యత గలదు. వర్తకవిధానమునందును, ఆ యవ్యయములందును సమాఖ్యకాసనసభ కేంద్ర మట్టుకే రీతిని బాధ్యత నొసంగదగునను విషయమును ప్రధానమంత్రి వీరితో గలిసి సంప్రదించిరిని శుభుప బడుచున్నది. సంప్రదించిరిని శుభుపబడుచున్నది. కేంద్రమునందు సివిల్ కాబులన్నిటికైనను అనగా సైనికతర కాబులన్నిటి యందును హైందవుల కధికారమున్ననే ఇండియా సమ్మతిండుననియు, ప్రభుత్వమునా రధనుపక్షము వర్తకముపైను ఆ యవ్యయములపైను హైందవులకధికార మొసంగవో, హైందవులరాజకీయ నాయకులను, కార్యకర్తలపవచ్చుననియు సభిప్రాయము

మన క్రమశిక్షణ బాగుగ నడుచుచున్నది. కేంద్రమనగు గాంగోత్రి ను
తాటికి మైనను చిక్కచాలనను భావము రాఁడు. పేరియ సభా
ప్రతినిధులలో ప్రజలినపుడే, వై యభిప్రాయము వెలిబుచ్చుట
వలగుపడుచున్నది.

నిరాధారమున నొక గూత

రాండు శ్రీనివాసరామేశ్వరులు ముగల ప్రారంభమయినపుడు
కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యత స్వీకరము వినుచునునందు
కార్యక ప్రభుత్వము వారి రెండవకు ఇట్లుగలగా నొక మోక్ష
దేవ ప్రధానమంత్రి నూచింపవచ్చుననియు పిమ్మట బ్రిటీషు
ప్రభుత్వమువారు గావింపగల ప్రకటనలో వారి నూచన యిమ
న్మ బడవచ్చుననియు సామాన్యముగ భావింపబడుచున్నది.

ఈయాశ నవకాశములేదు

కాని, యితర చిట్టి పుత్రముల యుపద్రవములేనిది
చిట్టి పుత్రులమనగా రిట్టి ప్రకటనను గాని పశుకాలర కాపు
నను కేంద్రమనందు బాధ్యతతో పండు నివయములో కన్నుల
టివు లేకమనములై యా డుట లేదని యెల్లరు నెరిగిన
సంగతియే కావునను చిట్టి పుత్రులమనగా తమ విధానము
నుగూర్చి యెట్టి ప్రకటన నైనను గావించుట సభవనీయము
కాదని శ్రీ మైసూరి దర్శాపులవాచక కలెయ్యుచున్నది.

సమాఖ్య స్వరూప నిర్ణయోపసంఘము నందు

తగిన నిర్ణయము జరగకుండుకొను శాసనము

నిజము కౌన్యవలయుననిన, కేంద్ర ప్రభుత్వమునను
బాధ్యత నొనంగుటకు తా మెంతవరకు సన్నతించి గణా
లో చినిమికింపబడు నట్లవచ్చిన నోనియుండిన కన్యత్వమును నెట్టి
పరిష్కారమునకు రాజులక నొప్పుటయే సమాఖ్య స్వరూప
నిర్ణయపరమమునందు పని బాగుగ జరగకుండుట ముఖ్య
కారణము.

(శ్రీ పా. బి. న్యూస్)

జాఫే సేనాని అవసాన
స్థితిలో నుండుట

పరాసుదేశస్థులయొత్తురత

పోలిస్, డి పంచు 29:—జా. ఫ్రేసే సానిక్ నిత్యుగా
 విందుచున్న వైశ్యుడు, నాగు రేపటి దివసావరకు బ్రతుకును
 రను సాశీ యంత్రాత్రదలి శిక్షితుడయ్యును దిలిసిరి.

ఆరోగ్యకామమువద్ద పజానమూహము

స్వాగతము తప్పి వచ్చి ఘోషాని యందు యాశోక్కు
గృహమువద్ద గొప్పపృథ్వీమూల కావనర్యము. శోభితము
ప్రభావమువాచు హెచ్చుచుండెను వారు మెల్లగనఁ తలచు
చుండిరి. అపఖ్యాతములగ మోటారకారుల వచ్చుచుండెను.
అఖరవా రల పెరుంగగిరు ప్రముఖులు పలువు రంగుండిరి.

జాప్రెసేవారి కాలిక్రాసి చేయబడిన పిమ్మటమహాదా వా
రాశ్చర్యకరమగు కారీరకత క్రింద క్లియరుండిరి. పాఠశాలము
5-80 ఫుంటలకు గావింపబడిన పకటన. జాప్రెసేవారి
యపాయశిలిలో నుంచినది చదివెను. (రూటరు.)

(రూ-టకు.)

ఇంగ్లండ్ అమెరికా-టెలిఫోన్ మార్గము

దాగ్గి, దీనిపై 20:- జనవరి (1931) బిల్లువ లేదీ
 పంజీయం అట్టాండ్ క్ కమిషను మీదుగా కనడా, పెన్సిల్వే
 వేకనులలోని అన్ని ప్రాంతములకు పెరిఫోన్ పంజీయం
 లంబజీయబడునని వాస్తవ్యుడైన - జనవరి 1931 వరకు ప్రకటించుచు
 న్నాడు. ఈ యేర్పాటును బట్టి క్యూబాలో సహజ ఉత్పత్తి
 అమెరికా కంపెనీకు పెరిఫోన్ పంపు సౌకర్య మేర్పడును.
 (బి. ఆ. పై)

(2. 2. 2)

రేపల్లె చందాచారులకు విజ్ఞప్తి

మా ఏశెంటుకు సుమారు 2, 3 మాసముల
నుంచి కొంతమంది చందాదారులు చందాలు యివ్వ
నట్లు మా నోటీసులోనికి వచ్చినది. కాబట్టి నెదరు
చందాదారులు యివ్వవలసిన చందా వెంటనే
చెల్లించి రక్షిదు మా ఏశెంటువద్దనుంచి పుచ్చుకొన
వలయును. అట్లు చెల్లించనియెడల మీకు తెలుపకయే
పత్రికను నిలుపుచేసి క్రమక్రమముగా రాబట్టుకొంటు
నని యిందుమూలకముగా తెలియపరచవలయునది.

వ్యవస్థాపకుడు

పారిజాతాపహరణము

శ్రీయుత నాగపూడి కుప్పస్వామయ్యగారిచే
విరచితమగు పరిమళోల్లాస మను చక్కని వ్యాఖ్యా
నముతో గూడినది. ధర రు. 3-0-0

ధర మ. 3-0-0

అధ్యక్షులు కార్యాలయము, మదరాసు.

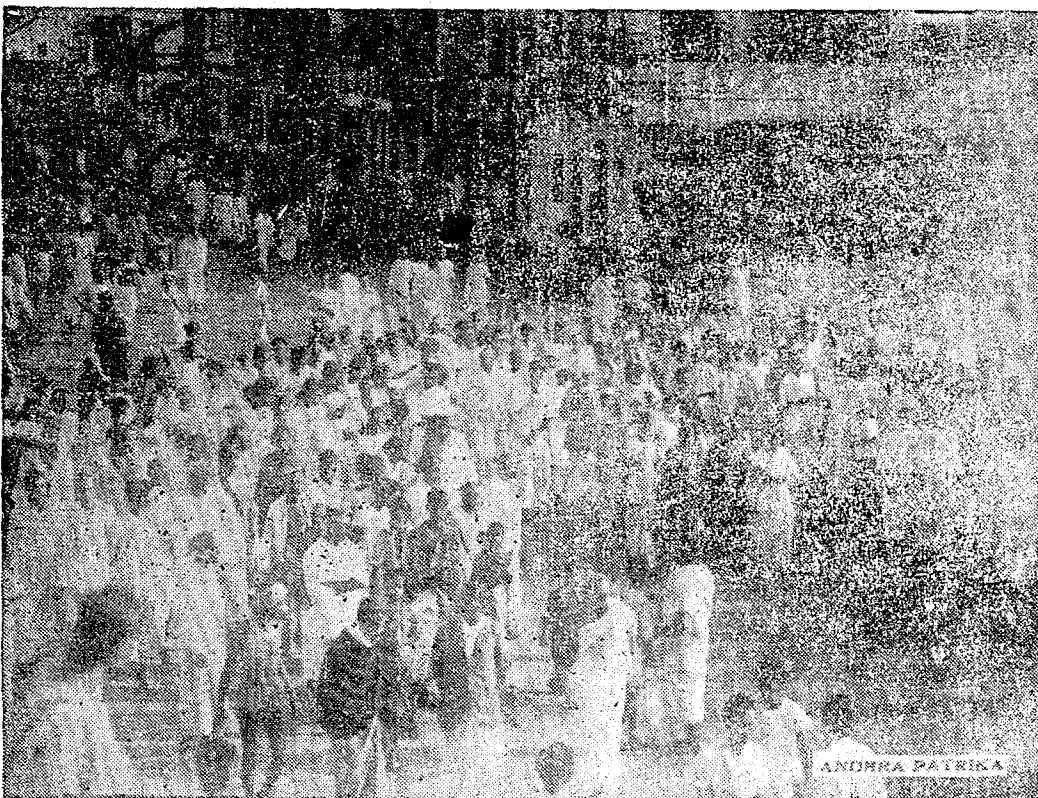
ఉన్నపురి పతాకోత్సవము:—తిరువళ్ళిక్కేణి వార్ధసారథి దేవళమునొద్ద జాతీయపతాకము పోలీసు ఉద్యోగి వశపరచుకొని చేత బట్టియున్నాడు. (పె. పో. బీ.)

(३३३)

మదరాసు ప్రీటు జాతీయపతాకతో తిరువళిక్కేణ్ణియం దూరేగుట. వీరందఱు వచ్చు ఖడ్గదు
చీరలు ధరించిరి. (పె. భా. బీ.)

(ప. భ. చీ.)

సత్యమూర్తిగారు జెండా చేబూని, స్త్రీల ఊరేగింపుతో గూడ ఉత్సవమునకు బోవుట. (వె. ఛో. బీ.)

(ಪ್ರ. ಘ. ಬಿ.)

ప్రారంభము

* * * *

ఇంగ్లండులో ఏడాదికి 4 మిలియన్ల విద్యార్థులకు దంత
 వైద్య మనవరమగుచున్నదని ఎడ్వర్డు కేవెల్ బోర్డువారి నైపుణ్య
 వ్యాప్తి ప్రకటించుచున్నాడు. మార్కెట్లపై 2100 మంది దంత
 వైద్యుల సేవ్యరూపవలసి యంగ్లండునయ్య 685 కేల పొన్నను
 వసయించవలసి యంగ్లండునయ్య అందున లెక్క వేసినాడు.

హుస్సేను ధోలహానబడిన సోమ్యంతయు 5 మొదలు 10

సానికవార్తలు

చెన్నపురియందు దీపములు వెలిగించువేళ
శ్రీ బుధవారము 31-వ తేదీని సాయం. 6-28 గం.

చెన్నపురి కార్మికసభ సేదీయో సంగీత

కార్యక్రమము

(తిరువల్లి కేంద్ర సమావేశము)

శ్రీ 31-వ తేదీని సాయం. 5-30 గం. ఫలెలలి,

కమిషనరీగారు, హిందూస్థానీ సంగీతము.

రాత్రి 9 గం. పండిత మునుస్వామిశర్మగారు (నాగ
పురము).

జనవరి 1 వ తేదీని సాయం. 5-30 గం. గృహవిజ్ఞాన
ఆర్ బెన్సాన్-ఆంగ్లసంగీతము రాత్రి 9 గం. శ్రీ ఆర్. వైద్య
నాథగారు-తమిళముండియూ సంగీతము-(గాత్రము).

పార్శ్వలతో నాగస్వరవాద్య ప్రదర్శనము

జనవరి 1 వ తేదీని సాయం. 5-30 గం. పండిత
మునుస్వామిశర్మగారు నాగస్వరవాద్య ప్రదర్శనము
జరుగును.

రాకపోకలు:—గౌ. వ్యా. మాధవమాయద గారు
నిన్నరాత్రి మద్రాసువిడిచి బొంబాయికి, బి. బి. ఏ. కె. రా
జయ్యగారు మెట్టుపాలయమునకు, లిండ్సే కవిమను సభ్యు
లు ఆల్బర్టు క్లబ్బికి.

తపాలా ప్రకటన:— బొంబాయి - మద్రాసు ఎక్స్
ప్రెస్సు సరియగువేళకు వేరినయిడల యూరోపుకండి వాయు
విమానమువారా వచ్చుతపాలా 1-1-31 తేదీ గురువారము
సాయంకాలము 5-30 గంటల జనరలు పోస్టాఫీసునండి బహ్య
దా చేయబడును.

వైకుంఠ ఏకాదశి కాలక్షేపము:— మద్రాసు
బార్నిబ్రుక్, వరదాము తియ్యక్ బిడ్డి, నె. 14 గృహములో
డిసంబరు నెల 31 తేదీ రాత్రి 9-30 గంటలకు శ్రీమంత్ నుం
దరాజ భాగవతులుగారిచే, "ద్రావడిహనపరమేశ్వరము" అను
కాలక్షేపము జరుపబడును.

ఉపాధ్యాయుల, విద్యార్థినుల రాగ:— అనంత
పురం గరల్లు నెకండరీ బ్రెయినింగ్ స్కూలు పాఠ్య విద్యార్థి
నుల కొలుముగారు ఆ పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థి
నులు సుమారు 40 మంది క్రైస్తవన్ పులవులకు మద్రాసునందలి
వివిధపంథులను బాద వచ్చిరి. ఈ పత్రికాయమునకు వచ్చి
బిడ్డింది నెడలికి.

చెన్నపురి శాసనసభ

శ్రీయుర సి. సత్యనారాయణచౌదరిగారి
తీర్మానములు

చెన్నపురి శాసనసభయొక్క రాజోపు సమావేశమునకు
శ్రీయుర సి. సత్యనారాయణగారు (ఎం. ఎల్. సి. బిడ్డో
కేటు, గుంటూరు) యొక్క క్రింది తీర్మానములను ప్రవేశ పెట్టుట
కు నోటీసు సంపియినారు:—

1. పెద్దాపురమునకు, కోయంబటూరునందును నిరవ
రాధుగు ప్రజలపై పోలీసువారి దౌర్జన్య ప్రవర్తన గూర్చి
చర్చించుటగాను ప్రస్తుత పథ సమియొక తేదీవాయిదాపెట్ట
బడవలెను.

2. కోయంబటూరు నందు ప్రస్తుతము కారాగృహవాస
మునధించు చున్న పూర్వపు భారత శాసన సభాభ్యుదయ
శ్రీయుర సి. కే. పటేలుగారి యోగ్యస్థితి ప్రస్తుతము చాల
అపాయకరముగా నున్న కారణమున వారిని తక్షణమే విడుదల
చేయవలసిగా ఈ పథవాదు ప్రభుత్వము వారికి సి ఫా యు
గావించు చున్నాడు.

3. ఈరాష్ట్రములో ప్రస్తుత ఆర్థిక దుర్బలస్థితి కారణముల
వరయుటకును అట్టి స్థితిని తొలగించుటకు మార్గములను మూలం
చుటకును అధికార అసభికార పక్షములతోగూడిన యువసంఘ
మొకటి నియమింపబడవలెనని యీ సభివారు ప్రభుత్వమువారికి
సిఫార్సు చేయుచున్నాడు.

4. వ్యవసాయవారులను ప్రస్తుత ఆర్థిక దుర్బలస్థితి నుండి
తప్పించుటగాను చెట్లనీ ప్రయత్నములను గావించవలసినదిగా
యీ సభివారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫార్సుచేయుచున్నాడు.

నుగణవిలాసనభవారి నాటక ప్రదర్శనము:—
(1) 31 వ తేదీ బుధవారం రాత్రి 9-30 గం "రాజభక్తి"
అను నాటకము తియ్యక్ భావలోను (2) 1 వ తేదీ గురువారం
సాయంకాలం 5-15 గం "రామదాసు" నాటకము తెనుగు
భావలోను విక్టోరియా పబ్లిక హాల్ నందు ప్రదర్శింపబడును.

శ్రీ సాంధురంగ భగవత్పాదాసనంగసభ:

31 వ తేదీ బుధవారం రాత్రి 9 గంటలకు హిందూ
తియ్యక్ బిడ్డి మైసూరు పోలనందు (వింట్లబిడ్డి)
శ్రీమంత్ ఆర్. కే. విద్యార్థ శ్రీరంగం శివగోపాచార్యగారు
"ఏకాదశి మాహాత్మ్యము" నుండర కాండము" గూర్చి కాలక్షేపము
జరిపెదరు.

నెల్లూరు తుపానుకు సంబంధించిన సమాచార
నిధి:— ఈ నిధియొక్క చందాదారుల సమావేశము రాజోపు
జనవరి 9 వ తేదీ మధ్యాహ్నం సాయంకాలం 5-30 గంటలకు
రాజమేటలో సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘ కార్యాలయ
ముందు జరుగును. ఈ నిధిలో యొకను నిలువయున్న ద్రవ్యము
ను యితర విధముల వినియోగించు నున్నగా ఆలోచింపబడును.

చెన్నపురి సంగీత పరివర్తనవాదసంగీత ప్రద
ర్శనము:— శ్రీ 31 వ తేదీ సాయంకాలం 4-30 గంటలకు
రిపుబ్లికన్ సభాసభ ప్రత్యేక కాలయందు జరుపబడును.
శ్రీయుర పారిశ్రామికమంత్రిగారు గాత్రము. ఫీజులవాద్య
మును, మద్రాసు కేసునాయకుగారు మృదంగవాద్యమును
ప్రదర్శింపురు.

తిరువల్లి కేంద్రంలో ఒకతల్లి, శిశువు, ఉధయబాను
విప్రప్రయోగమువలన మరణించుట

మద్రాసు, డిసెంబరు 29:— జనమహాశివరాత్రిలో
నొక గృహమున ఒకతల్లి, శిశువు, ఉధయబాను ఒకగదిలో
చనిపోయి పడియుండుట గాన్పించెను. కిరీట్రక్కును తండుకట్టు
నీసాలు, ఒక యానీ డి నీ సామాద గాన్పించెను. ఈశవములను పోలీసువారు శవపరీక్షపలమునకు గొంపోయిరి.
చనిపోయిన తల్లి యొకచాకలివాని భార్య యనియు రాత్రి గది
తలుపులకు తోకమునీకొని లోన బయటదొంగిలము తెలియుచు
న్నది. ముదాటియందయమున నామె బయటికి రావూడుటకు
గృహములోనున్న యితరులు కనిపెట్టి పోలీసువారికి రిపోర్టు చే
యగా పోలీసువారువచ్చి గదితలుపులను తెరవగా, లోన తల్లి,
శిశువు, ఉధయబాను చనిపోయి పడియుండుట గాన్పించెను.
నీరీయరక్షమును కారణ మొకను దెలియకన్నది. పోలీసువారు
దర్యాప్తు చేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె)

ఆంధ్రదినపత్రిక, వారపత్రిక, భారతి సంచిక చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

మేము ఇదివరలో వంపుచుండిన ఏ. పీ. లు,
డెలివరీ తీసికొనుటకు, పోస్టాఫీసునందు 10 దిన
ములు ఉంచబడుచు వచ్చినవి. 1931 జనవరి 1 వ
తేదీనుండి వంపబడువాటిని పోస్టాఫీసునందు 3 దిన
ములకంటె ఎక్కువ నివ్వయుంచ రాదనియు, అట్లు
ఉంచిన పత్రమున రోజుకు 0-2-0 (రెండణాలు)
డెమరేజి అధికముగా చెల్లించవలసివచ్చుననియు,
పోస్టల్ వారు మాకు తెలియజేసినారు. కనుక మా
చందాదారు లందఱు వైవిషయమును గమనించి
ఏ. పీ.లను వెంటనే తీసికొన బ్రాధ్ధితులు. ఏ. పీ.లు
వంప నక్కఱ లేదనెడివారు ముందుగా మాకు
వ్రాయుట మంచిది. వ్యవస్థాపకుఁడు.

తెయిలుపిడుదల

శ్రీరంగం, డిసెంబరు 29:— డి. ఆర్. పతంకర్, పి.
జె. సాముకు (దాదర్), అంగేరిగారు (అహమ్మదాబాద్)
భూపతిరాజు (భీమవరం) నుబ్రహ్మణ్యంగారు (భీమవరం) ఏప్రి
27 వ తేదీని సాయంకాలము చెంట్లలు తెయిలుపిడుదల విడుద
లైరి. వి. సరసింహంగారు, పి. సరసింహులుగారు, (నర్సా
పురం) బీకు, రిగ్గురు గజరావు సత్యాగ్రహమును చేడు
విడుదల చేయబడిరి. (ఫీ. ప్రె)

చెన్నపురి కై నవ కళాశాల

సాంవత్సరికోత్సవము

నిన్నటిసాయంకాలము ప్రధానాధికారులు డి. బి. డి.
మునిసామివాడుగారి అధ్యక్షతన చెన్నపురి కై నవ
కళాశాల సాంవత్సరికోత్సవము అభివైధనము జరపబడినది.
పుర ప్రజలు లక్షలకు పధి నలంకరించిరి.

అధ్యక్షులు గౌ. డి. మునిసామివాడుగారు ప్రధమ
మున మాతృభూమియొక్క స్వస్తివాచకముల నడుపుచు భారత
దేశము విజృంభసామ్రాజ్యమునందు తదితర భాగస్వాములకును
స్వామ్యముల కేమాత్రమును గగని యట్టి స్వాతంత్ర్యమును మా
త్రమే వాంఛించుచున్నదను సందేశము లిండ్సేకవిమనువారు
బ్రిటిషు ప్రజలకు గొంపోవలసినదిగ ఆచట సమావేశమయి
లిండ్సేకవిమను సభ్యులను ప్రార్థించిరి. ఇంగ్లండు దేశము విశాల
పౌదయమును గన్నరచి భారతీయకేయముల నెరవేర్చునని
ఆశించుచున్నామనిరి.

పిదప కై నవకళాశాల స్వస్తివాచకముల జెప్పుచు
కై నవ కళాశాలయందు విద్య నభ్యసించిన వారలశేఖరు ఆ
న్నత పదవులందఱి, కళాశాలయందు తమకు గలపలసిన
ఉత్తమాత్మములగు అధ్యక్షుల ననుభవములూ చూపుచు
న్నారనిరి. కాంప్రమునందు 40 లక్షలవ్యయముతో సాశ్ర
మకళాశాలను నిర్మించుచుండు పెంతయు ప్రాత్యక్షావశకము
నియు కై నవకళాశాల ఇటుపై నిరంతరాభివృద్ధి జేయునాక
యనియు వాంఛించిరి.

డాక్టరు పి. జి. హాస్సగారు ప్రత్యక్షతరమునందు
యేమిక్రమముకల త్యాగసహాయ్యము ననుసరించియు కై న
ప్రవకళాశాల విద్య గలవుచున్నదనియు భారతదేశమునందలి
కై నవ కళాశాల కృషిని-పరిశీలించి, ఆ కృషినికను సలు
పుట కనసరమున్నదేమో విచారించుటకై లిండ్సేకవిమను
నియోజింపబడెననియు, కళాశాలయందెట్టి సమస్యను, బహి
ష్కారములను అల్లరములేక ఈ సంవత్సరము కాంతము గ
గడదిపోయెననియు పలికిరి.

డాక్టరు లిండ్సేగారు మాట్లాడుచు మానవులను బంధించె
డి ఆధ్యాత్మిక క్యావసంధానమే నిజము కళాశాలయనియు,
విభేదములన్నియున్న ను భిన్న కృషి ను సంతై
కృతము కనుగొన నాచుటయే అట్టి కళాశాల
లక్ష్యముగా నుండవలెననియు పలికిరి. భిన్నాభిప్రాయము
లున్ను ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము ప్రాప్తహించబడు పెంతయు
ముఖ్యమనిరి. అట్టి వ్యక్తిత్వమే పరస్పర సహకార శీలము
నకు తోడ్పడగలదనిరి. కై నవకళాశాల ఈ యాశియు
వనసరింపవలెను.

రా. బి. ఏ. యస్. కృష్ణారావుపంతులుగారు కళా
శాలయందు పనిచేసిన ఉపాధ్యాయుల శక్తిసామర్థ్యములను,
గుణగణములను ప్రశంసించిరి.

పిదప కళాశాలయందు దివివరలో ఉపాధ్యాయులగున్న
శ్రీ యస్. జి. క్రాఫ్టుగారి శేఖ చదువబడిన.

శ్రీ ఆర్. జనార్దనం నాయుడుగారు కళాశాల
విద్యార్థుల యువకుల స్వస్తివాచకముల నుడిచి, విద్యార్థులలో
నొకరని పి. ఆర్. నారాయణగారు ప్రత్యక్షతరమునందలి
గిరి.

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు

శ్రీ యస్. సత్యమూర్తిగారు ప్రసంగించుటకు లేగనే
సభ్యులు హర్షవ్యతులు పల్లిరి. క్రీస్తుయొక్క ఆశీషముల నను
సరించి వానిని తమ జీవితములందు వాచరముల పెట్టుచున్న
కై నవకళాశాలాధ్యాపకులవలన పరాధిజీవితమునందు కొన్ని
గుణపాతములను తాము నేర్చుకొంటిమనిరి.

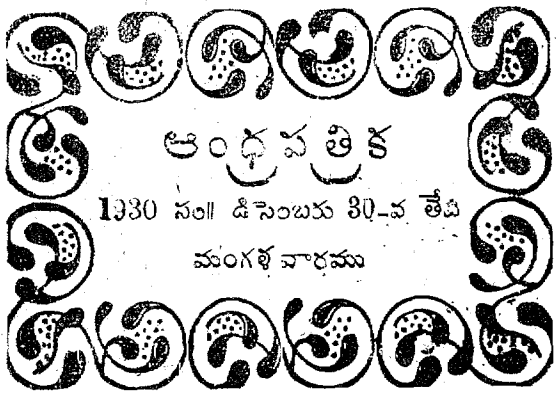
నూర్జెన్సు మెంటు (బ్రెలియ) నుండి స్వాతంత్ర్యముకై గాక
తరుల కర్షించుటకై వహతార్థ్యముల సాధింపవలసిన తెలిసి
కొంటిమనిరి. తమ మాతృదేశము విముక్తిబడయలెనని ప్రయ
త్నించుచుంటిమనియు (నార్దు ము) కానికస్వాతంత్ర్యము బ్రిటిషు
సామ్రాజ్యాంతర్గతము లేకబహిర్గతము యనువిషయము నిపుడు
చెప్పబాలనియు నుడిచిరి. భారతీయులు తమకు క్రితగపైననే
ఆధారపడియున్నదనియు, స్వాతంత్ర్యము తమజన్మహక్కునియు
నిర్మితమునకులై యున్నారను విషయమును గురచుటవలన
లాభము లేదనియు, ఇంగ్లండు భూమిముల ర్యవ్యధమును,
వారి ఆశీషములను గమనించి వారి వాంఛల నిజీకరణ
నయి, డాక్టరు హాస్, ఫెన్నరు ప్రాక్టీసరిగార్లు జి. జి. బి.సి
ప్రకటించినపుడు వానిని సంవత్సరము పరిమితమునందు,
తమ యావన కై నవకళాశాలము తమపక్షమున నిలిచినది
భారతీయులెన్నడును మరల వాంఛించుచు, స్వాధీన
భారతార్థమున కై నవ కళాశాల గౌరవప్రదము స్థాపము
వాక్రమించుట కవకాశము కలదనియు పలికిరి. హర్షవ్యతులు

శ్రీ జి. ఆనారాయణశెట్టిగారు వందనముల నర్పించిరి.
కై నవ కళాశాలయందు అధ్యాపకులుగ పనిచేసిన
డాక్టరు పి. జి. బి. బి. గారి మరణమునకై విచారమును ప్రకటిం
చుచు నొక తీర్మానము ఆమోదింపబడినది.
అనంతరము పథ ముగిసెను.

ప్రకటన

రేపటిదివము వైకుంఠ ఏకాదశి యగుటచే,
అనాడు ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

ఇక్ బల్ గారి ఆదేశము

రాండుటేబిలు సమావేశము, సాంఘిక విభేద
వాదులకు మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ
నున్నది. ప్రతిసంఘమువారును తమతమ లాభము
గూర్చి మితిమీరిన పట్టుదల జూపుచు, దేశసాధాగ్య
మును మరచుట కవకాశ మొసగుచున్నది. రాండు
టేబిలు సమావేశమునందు బెరిగిన కేళికముల నవ
కాశముగ గైకొని, హిందూదేశమునందలి విభేద
వాదులు గూడ చెలరేగుచున్నారు. ఉద్దా కవి
పుంగవులకు సర్వ మహమ్మదు ఇక్ బల్ గారు రాజ
కీయ వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొని,
జాతీయభావమును నిరసించుట, దురదృష్టము. అఖిల
భారత మహమ్మదీయ సంఘ సమావేశమున కధ్య
క్షుర వహించి, ప్రజాపరిపాలనసూత్రములు హిందూ
దేశమునకు బహిరూపనియు, వీనివలన అంతఃకలహ
ము లతిశయించుననియు, జాతీయభావము మహమ్మ
దీయుల నావహించుచున్నదనియు, ఇస్లాం మతోప
యోగమున కిడువలన భంగము కలిగించు చున్న
దనియు, నుడివీరి. సర్ ఇక్ బల్ గారు జాతీయభావ
వ్యాప్తి కైత ప్రతికూలుతో దీనినిబట్టి గ్రహింప
వచ్చును. కాని, ఇట్టి ప్రత్యేకసాంఘికవాదు తెలిత
వగచినను, దేశభక్తి ఎల్లర నావహించి, విభేదము
సంతరింప జేయు నినుటకు సందియము లేదు. మత
మును వదలుకొనవలయు సని ఎవరును గోరరు.
కాని మతము పేరిట, విభేదముల పెంపొందించి దేశ
స్వేచ్ఛ కడ్డు తగులుకొని మెలగవల దనియే,
జాతీయవాదులు గోరుచున్నారు. శాశ్వతముగ సాం
ఘిక పరిష్కారము గుడురునెడల, దేశస్వేచ్ఛకు
తాము తోడ్పడెద మని, ఇక్ బల్ గారు నుడివీరి.

కాని దేశస్వేచ్ఛ లభింపనిది, శాశ్వతసాంఘిక
పరిష్కారము గుడురుట దుర్లభమని చెప్పవచ్చును.
అందుచే సర్ ఇక్ బల్ ప్రభృతులు దేశస్వాతంత్ర్య
సిద్ధి కడ్డుదగలక దానికి తోడ్పడుచో, స్వసంఘము
నకు గూడ మే లొనర్చినవా రగుదురు. వివిధసం
ఘము లభివృద్ధి గాంచుచో, దేశ మభివృద్ధి గాంచు
ననుట సత్యమే యయినను, వివిధసంఘములవారు
స్వలాభమును దేశేత్యమునకు లోబడజేసినపుడే,
అనుకూలఫలితము గలుగును. హిందూదేశమును
మహమ్మదీయభాగము క్రిందను, హిందూభాగము
క్రిందను విభజించుట అసంభవము. హిందూదేశము

హిందువులదిగాని, మహమ్మదీయులదిగాని కాజా
లదు. ఉభయులకును దేశారాధన విధి యగు
చున్నది. సరిహద్దురాష్ట్రమును, సింధు- బెలుచిస్తాన్
సరిహద్దును గలిపి, ఏక మహమ్మదీయరాష్ట్రముగ
నిర్మింపవలయు ననుట హాస్యాస్పదముగ తోచక
మానదు. సంఘముల ననుసరించి, హిందూదేశ
మును విభజించుచో, జాతీయత కవకాశము
పూర్తిగ దొలగును. హిందూదేశమునందు మహ
మ్మదీయరాష్ట్రమును ప్రత్యేకముగ నేర్పకచుచో,
హిందూరాష్ట్రమును గూడ ఏర్పరుపవలసివచ్చును.
అయిలగుచో హిందూరాష్ట్రమునందు ఏయేదేశము
లను చేర్చవలయునో, ఇక్ బల్ గారు చెప్పరయ్యిరి.
ప్రత్యేక మహమ్మదీయరాష్ట్రమువలన, విదేశీయాధి
ప్రాయములు గాని, విదేశీయుల దండయాత్రగాని
వ్యాపింపకుండ, మహమ్మదీయులు కాపాడెదరట
మహమ్మదీయులు శూరులనియు, దేశరక్షణకు
వాడుదప్ప హిందువులు పనికిరా రనియు, ఇక్ బల్
గారియభిప్రాయ మైనటుల దోచును. దేశరక్షణ
విషయమున ఈరీతిని విచక్షణ గావించుటకన్నను
ఆసర్థము వేరుండదు. మహమ్మదీయ రాష్ట్రము
వలన హిందూదేశమునకు రక్షణము, దేశమునకు
నమర్త్యమును చేకూరునని ఇక్ బల్ గారు చెప్పిన
విషయము, నిరాధారము. హిందూమహమ్మదీయ
విభేదములు శాశ్వతముగ నిలిచియుండుట కిట్టి
ఏర్పాటు మార్గమగుట సహజము. ఫెడరల్ విధాన
మునకు సాంఘిక రాష్ట్రము లాధార భూతముగ
నుండవలయు ననుచో, ఈవిధానము శాశ్వతపరా
ధీనతను పెంచుటకు మాత్రమే తోడ్పడగలదు.
బ్రిటీషుస్వభరిపాలనాపద్ధతి హిందూదేశమునకు బనికి
రాదని, సైమనుగాని చెలిపినటులనే వీరును చెలుపు
చున్నారు. కాని, వీరి కెట్టిస్వభరిపాలనముపైనగూడ
సభిమానము లేదని, యూహింపవలసి వచ్చును.
ప్రత్యేక సాంఘికాభిమానమే, వీరికి ముఖ్యము.
రాండుటేబిలు సమావేశమునందు, బ్రిటీషు ఇంపీరి
యల్ వాదులకును, హిందూప్రతినిధులకును రహ
స్యపుటాడంబడిగ జరుగుచున్నటుల, ఇక్ బల్ గారును
మానించుచున్నారు ఈసంగతి ఎటులున్నను,
ఇక్ బల్ గారు సూచించిన ఏర్పాటులు మాత్రము,
బ్రిటీషు ఇంపీరియల్ విధానము స్థిరస్థాయిగ నిలిచి
యుండుటకును, విభజించి పాలించుటకును, విశేషావ
కాశ మొసంగగలవు.

సైమను కమిషను వారు చేసినసూచనలు గూడ
వీరికి తృప్తికరముగ లేవు. ప్రత్యేకసాంఘికాశయ
ములను, సైమను కమిషనువారు పూర్తిగ గుర్తించ
లేదని, వీరు వగచుచున్నారు. మహమ్మదీయులు
ప్రత్యేకనియోజకవర్గముల నెన్నటికిని విడువజాల
రని, ఇక్ బల్ గారు పట్టుదల జూపుచున్నారు. మైసూ
రిటీల సభకమిటీద్వారా, సాంఘికసమన్వయము
మున అనుకూలపరిష్కారము గుడురు ననునమ్మ
కము వీరికి లేకున్నది. మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక
రాజకీయచర్య నవలంబించెద రని, వీరు భయ
పెట్టుచున్నారు. మహమ్మదీయులు తమ ప్రత్యేకత
నేమాత్రము విడనాడగూడ దనియు, తగిననాయకు
లుద్భవింపవలయు ననియు, ఇక్ బల్ గారు ఎచ్చరిం
చిరి. అదృష్టవశమున, ఇక్ బల్ గారి బోలునుద్దేశ్య
ములు గల మహమ్మదీయులసంఖ్య చాలవరకు
తగ్గుచున్నది. జాతీయదృక్పథము గల మహమ్మ

దీయులు కారాగృహములందుండుటచేతను,
తీవ్రనిర్భాగవిధానము ప్రబలియుండుటచేతను, వీరి
అభిప్రాయములు వెలువడుట కవకాశము లేకున్నది.
సాంఘికవిభేదవాదుల యభిప్రాయములు మాత్రమే
కాండుటేబిలు సమావేశమునందేమి, హిందూదేశ
మునందేమి వినిపించుచున్నవి. కాని, నేను మహమ్మ
దీయసంఘముగూడ దేశస్వాతంత్ర్యసంపాదనయందే
లగ్నమై యున్నదని, దేశపరిస్థితులు తెలుపకనే
తెలుపుచున్నవి. సాంఘికవైషమ్యప్రియు లెట్టి
విరుద్ధాభిప్రాయముల చెలిపినను, జాతీయభావవ్యాప్తి
నివి అరికట్టజాల పని నమ్మవచ్చును.

భారతశాసనసభ

నూతన భారతశాసనసభ జనవరి 17 వ తేదీని
గూడనున్నది. ఆంగ్లజన, అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరిగిన
పిమ్మట, రాజప్రతినిధిగారు ప్రసంగించెద రని,
వార్తలు చెలుపుచున్నవి. రాజప్రతినిధిగారి ప్రసంగ
మెటులుండునో మూలం చెప్పవచ్చును. ఇదివరకే
వీరు తమ మనోగతాభిప్రాయములను
తెలిపిచిరి. హిందూదేశముపట్ల
సానుభూతిని మాటలలో మాత్రము జూపుచు,
క్రియలలో వీరు తద్విరుద్ధవైఖరిని గనుజుటచుచే,
ప్రజావిశ్వాస మంతరించినది. నిర్భాగవిధానము
తీవ్రముగ చెలరేగుచున్నది. ఆర్డినెన్సుల సంఖ్య
పెరుగుచున్నది. మామూలుచట్టములు వెనుకబడి
నవి. ప్రజాభిప్రాయప్రకటనకు హిందూదేశమునం
దవకాశము లేకుండజేసి, లండనులో కాండుటేబిలు
సమావేశమును జరిపిన నేమి ప్రయోజన ముండును?
ప్రజాభిప్రాయము స్వేచ్ఛగ వెలువడవలసిన యవ
సర మిచ్చుచున్నంత యధికముగ నిదివర కెన్నడును
లేకుండెను హిందూదేశమును సంచలించజేయు
చున్న వివిధవిషయములను గూర్చి భారతీయుల
యభిప్రాయములు ఇంగ్లండుకు చెలియవలసిన యవ
సర మెంతేని గాదు. ఇందుకు వీలు లేకుండ
ప్రతికాన్వాతంత్ర్యము నిరోధింపబడినది. సభల
గావింపవీలు లేదు. లా-ఆర్డరు రక్షణ
చేరుతో జన్మస్వాతంత్ర్యములు నిరో
ధింపబడుచున్నవి. జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణకు
బూనువారిపై పెక్కునిర్బంధములు విధింపబడు
చున్నవి. లాతీప్రయోగము జరుగుచున్నది. కారా
గృహనిర్బంధములు మితిమీరుచున్నవి. ఏదేశము
నందును రాజకీయ నిర్బంధితు లింద రుండి
యుండరు. అహింసాబద్ధ లసవారిని నిర్బంధించుట
అపూర్వము. ఈవిషయములన్నిటినిగూర్చి హిందూ
దేశాభిప్రాయము వెలువడుట కవకాశములేకున్నది.
శాసనసభలో ఈవదవకాశ మున్నను, అక్కడ
గూడ ప్రతిబంధకములు పెక్కులుగలవు. ఈమారు
శాసనసభలు జాతీయవాదులచే బహిష్కరింప
బడెను. వోటరులు వలుపురు ఎన్నికలలో పాల్గొన
రయిరి. ఈ కారణముచే, ప్రస్తుత శాసనసభ్యులు
సరియగు ప్రతినిధులనుటకు వీలులేదు. ఇట్టివారు
నిర్బంధ విధానము గూర్చి దేశాభిప్రాయమును
సువ్యక్తపరుపగల రని నమ్మకము గలుగకున్నది.
భారత శాసనసభ గూడుటకు పూర్వమే, రెండు
ఆర్డినెన్సులు ప్రయోగింపబడెను. ఇవి శాసనసభలో
ప్రవేశపెట్టబడు నని, రాజప్రతినిధిగారు చెలిపిరి.
భారత శాసనసభ్యుల కాత్మగౌరవ మున్నయెడల,

ఇట్టి నిర్బంధ శాసనమును నిరాకరింపవలయును. అర్థిశతాబ్దమునకు నున్న న్యాయభంగము పట్ల మీరు ప్రజల మగు అసమ్మతి జూప వలయును. దీని వలన ప్రయోజనమున్నను లేకున్నను, కొంత యసమ్మతి యయినను బహిరంగముగ వెలువడుట కవకాశము గలుగదు. రాజప్రతినిధిగారు రాబోవు ప్రసంగమునందు, నిర్బంధవిధానమును సమర్థించి, ప్రజల సక్రమాశయములపట్ల తమకు సానుభూతి గలదని తెలుపక మానరు. కాని యిట్టి సానుభూతి ఆచరణలో గనుపించవలయునని, భారత శాసన సభ్యులు స్పష్టపరచి, నిర్బంధప్రయోగముపట్ల తమయసమ్మతిని దృఢముగ చెలుపవలయును. భారత శాసన సభాధ్యక్షుని ఎన్నిక 17 వ తేదీని జరుగ నున్నది. ఈ సంవత్సరమున ఒక్క వింతసంగతిని గుర్తింపవచ్చును. భారతశాసన సభాధ్యక్ష పదవి పరిసమర్థతతో నిర్వహించి, అనధికారసభ్యుల హక్కులను కాపాడి, శాసనసభా గౌరవమును పెక్కు మడుగు లినుమడింప జేసి, పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయములను ప్రవేశజేసిన, వి. జి. వంటిలు గారి సహాయమున కోయంబత్తూరు జములలో నిర్బంధించబడి, అతిదుర్బలులై అపాయకరముగ సిద్ధియందున్నారు. ఏదేమయినను, ప్రజాప్రతి నిధిసభాధ్యక్షుని సీతీయన నకౌరవించిన నిదర్శన ముండునా? ఇట్టి పరిస్థితులలో అధ్యక్షుని ఎన్నిక పరిహాసాస్పదముగ దోషకమానదు. భారతశాసన సభ, పరిపాలన విధానమును మార్చజాలదని తెలిసిన విషయమే. తుదకు అసమ్మతి నయినను బలముగ చెలుపునా, లేక నిర్బంధవిధానమున కాధారముగ అర్థిశతాబ్దము నామోడించి, అకౌరవముపాలగునాయని కనుగొనుటకు దేశ మెదురుచూచుచున్నది. కేంద్ర స్థానమునందు సంపూర్ణబాధ్యత ఏర్పడిన గాని, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, హిందూ దేశ పరిపాలనము జరుగజాలదనుట నిశ్చయము.

హరి నాగభూషణముగారి సంగీతవృద్ధానము
చెన్నపురిలో జరుగుచున్న సంగీత సమావేశమునందు, నేడు అరియాపడి రామానుజమ్యం గారి గాత్రపాటయు, రేపటిదినము వాగ్గేయకారక శ్రీ హరి నాగభూషణముగారి గాత్ర పాటయు, ఫిడెలిటాద్యమును జరుగునని, ప్రకటింపబడినది. హరి నాగభూషణముగారి గానమాధుర్యమును గ్రోలు భాగ్య మింతకాలమునకు చెన్ననగరవాసులకు లభింపగలదు. నాగభూషణముగారు ఆంగ్లవిద్యాధికులు, న్యాయవాదులు, కవులు, పండితులని కేగించిరి. వీరు సంగీతము నభిమానవిద్యగ చేపట్టి, దానియందు నిరుపమాననైపుణ్యమును గడించి, ఇహపరతారక మగు గానామృతము గ్రోలి, తా మానందించి ఇతరుల నానందింప జేయుచున్నారు. ఇట్టివారి దేశమున అరుదుగ నున్నారు. ఇట్టి గాయకోత్తముల గనినందుకు ఆంధ్రదేశము గర్వపడుచున్నది. చెన్నినగరము, వివిధప్రాంతములవారికి కూడలిస్థాన మగుటచే, వేర్వేరుప్రదేశముల గాయకులు తరుచుగ వచ్చి, గానప్రదర్శనముల గావించుచుందురు. ఏకారణముచే నయిన నేమి, ఆంధ్రగాయకు లీనగరమున సలుపుచున్న ప్రదర్శనములు కడుసక్రతుగ నున్నవి. ప్రసిద్ధాంధ్ర గాయకు లీనగరమునకు వచ్చి, తమ నైపుణ్యమును ప్రదర్శించి శ్రోతల నానందింపజేయుటకు, తగినప్రోత్సాహము గలుగుటలేదు. మద్రాసు

సంగీతసమావేశమునా ధీమా రొక్క యాంధ్ర గాయకుని కయినను అవకాశమిచ్చి నందుకు సంతసింపవచ్చును. చెన్ననగరవాసులు, అందు ముఖ్యముగ ఆంధ్రమహాజనులు నాగభూషణముగారి సంగీత ప్రదర్శనమునకు విచ్చేసి విని యానందించి, వారికి తగిన ప్రోత్సాహ మొనగుటయే గాక, ఇతర ప్రదేశములలోగూడ ప్రదర్శనము నేర్పాటుజేసి, అభిమానము జూపెదరు గాక యని కోరెదము.

గ్రామపంచాయతులు
గ్రామపంచాయతుల గూర్చి గుంటూరుజిల్లా గ్రామపంచాయతుల కార్యదర్శిగారు వ్రాసినతేజును స్థలాంతరమున ప్రచురించితిమి. పంచాయతు లభివృద్ధిగాంచవలె ననిన, వానిపోషణకు వలసినధనము చేకూరవలయును. క్రొత్త లోకలుబోధు చట్టమునందు, గ్రామపంచాయతులు లోకలు బోధులకు బుజాడలుగ నుండగలవు. అట్టితరీ, భనాభావ ముండుచో, ఇవి స్థానిక పరిపాలనాభివృద్ధికి తోడ్పడజాలవు. గ్రామములనుండి వసూలుజేయుపన్నులతో కొంతభాగ ముజూరుకు పంచాయతుల కొనగల యవసరము. ఒక్కజైసాచొప్పున నిచ్చినను, మూడు లక్షలన్నర యగుననియు, ఈమాత్రము ధనసహాయము నయినను ప్రభుత్వమువారు చేయకుండుట లోప మనియు, సూచింపబడినది. గ్రామములలో పనులగుపన్నులు ప్రధానముగ గ్రామాభివృద్ధికి వినియోగింపబడుట యవసరము. గ్రామపంచాయతులు స్వల్పవ్యయముతో గ్రామాభివృద్ధికి తోడ్పడగలుగుచున్నవి. అందుచే వీనికి ధనము చేకూర్చుట వలన, వృథావ్యయ మగునని తలంప వీలుండదు. గ్రామములలో విద్య వ్యాపింపవలయును. ఆరోగ్యము చేకూరవలయును. వైద్యసహాయము లభింపవలయును. బాలులు సరిగ నుండవలయును. చేతి పరిశ్రమ లభివృద్ధి గాంచవలయును. గ్రామపంచాయతు లిక్కార్యములను నిర్వహించి, గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు తోడ్పడవలె ననిన, ఆర్థికసాధన యత్యవసరము. ఈవిషయమై గుంటూరుజిల్లా గ్రామపంచాయతుల కార్యదర్శిగారు చెలిసిన సలహాలను గమనించి, తగినచర్యలను స్థానికస్వపరిపాలన మంత్రిగారు నైకొందురని నమ్మినము. ఈవిషయముల నన్నిటిని చర్చించుటకు, గ్రామపంచాయతుల రాష్ట్రీయసమావేశమును కూర్చువలయునను సూచన చాల లాభకరమయినది.

సర్ ఆర్థరు స్లేటరుగారి నియామకము
ఇతరు పూర్వము, నానారాష్ట్రసంఘమువారు హిందూదేశపు బార్థికస్థితిని విచారించుటకై సర్ ఆర్థరు స్లేటరుగారిని నియమించెద రనియు, వారు త్వరలో నీదేశమునకు వచ్చెద రనియు, ప్రకటింపబడెను. కాని, మార్చింగుబోస్టు పత్రికకు చెలిసిన వృత్తాంతముబట్టి, స్లేటరుగారు రాజప్రతినిధికి ఆర్థికపు సలహాదారుగ నుండురని తెలియుచున్నది. ఇది నిజమగుచో, ఈవిషయమై ఇంగ్లండునుండి ప్రత్యేకోద్యోగిని బిలిపింప నవసర మేమి గలిగినో తెలియదు. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సభయందు ఆర్థిక సభ్యుడు గలడు. ఇతర ఆర్థికోద్యోగులు గలరు. వీరందరును చాలక, స్లేటరుగారిని తేల్పించుటకు కారణము తెలియకున్నది. రాజప్రతినిధిగా రిటీవల

ముత్పటించుచు, ప్రస్తుతార్థికదుస్థితిని నివారించుటకు ప్రత్యేకప్రయత్నముల గావించ నవసరము లేదనియు, అందుకు తలపెట్టుచో పరిస్థితులు మారింత విషమమగు ననియు గూడ నుడివిరి. అటులగుచో, స్లేటరుగారు సాధించెడిసమస్య లేవి? హిందూదేశమునందు సలహా నీయవగిన భారతీయప్రముఖులెందరో గలరు. వీరిహితవు నేల నైకొనగూడదు? హిందూదేశపు బార్థికదుస్థితిచే ముఖ్యముగ బాధ నొందువారు భారతీయులు. వీరికి గోచరింప నైతిక్రియలు, విదేశీయనిపుణులకు గోచరింప జాలవు. స్లేటరుగారి నియామకము, మరియొక విదేశోద్యోగిని పెంచుటకు మాత్రము తోడ్పడగలదు. దీని వలన, అనుకూలఫలిత మేర్పడు ననువిశ్వాసము మాత్రము గలుగకున్నది. స్లేటరుగారి నియామకమునకు గల హేతు వేమియో, ఏయేవిషయముల గూర్చి వీరిసలహా నైకొనబడునో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన బాగుండును.

ఆయుర్వేదమహాసభ :
కవిరాజ గణపాధిపతిగారి ప్రసంగము మైసూరులో ప్రారంభమయిన లిఖితభారతాయుర్వేదమహాసభ కధ్యక్షత వహించి, కవిరాజ గణపాధిపతిగారు గావించిన ప్రసంగమునందు, ఆత్మపరీక్ష ఎక్కుడుగ గనుపించును. ఇది యువుడపుడవసరమగు చుండును ప్రపంచమందు జరుగుచున్న వైద్యశాస్త్రాభివృద్ధిని గమనింపవలసిన యవసరము గలదని, వీరు సలహా నిచ్చిరి. ఆయుర్వేద వైద్యపద్ధతులను జరుగవలసిన యవసరమగు మార్పులను గూడ, వీరు చెలిపిరి. ఆయుర్వేదవైద్యులు వీరు సూచించిన సంస్కరణముల గూర్చి తెన్నగ విచారించవలసిన యవసరము గలది.

లాహోరు ఇండస్ట్రీదాలు ఆరెస్టులు

సెనెటు ముదిర దుర్మయ యుయొక్క ఫలితము లాహోరు, డిశంబరు 30 - గవర్నరుగారిపై ఈ పాకి కాల్పు యల్పించినందుకుగాను అప్పటికి ముత్తము 1: మంది ఆరెస్టు చేయబడిరి. వారి కిసన, నిరదరాలుగారపు డీ ఆరెస్టు చేయబడిరి. రామవీరసింగుగారు 24 వ తేదీన ఆరెస్టుజేయబడిరి. నిన్ను ఇండస్ట్రీ సోదాలు చేసి విదప యా దిగువ ను గురు ఆరెస్టుచేయబడిరి—వీరేంద్ర, ఆనని లాహి, దుర్గదాసు, కనుంధర, మహమ్మదు బషేరు, అక్బర్ ప్రేమ్ దత్తు (లాహోరు)జయదయాలు (బెంకు) వీమాలలో ఆరెస్టు చేయబడిరి.
సెనెటికోజన ప్రతాపు పత్రిక యజమానియ పి.మహేశ కృష్ణగారి యిల్లు సోదా చేయబడినది. పోలీసువారికి యేమియు దొరక లేదు. విశ్వవిద్యాలయ పట్ట ప్రధానోత్సవమున గవర్నరుగారిని చురయల్పించిన కేసు సందర్భమున యా యిండస్ట్రీ సోదా జరిగినది. మహారు రెండుడడకుల జత్రువారంటులగులవని తెలియుచున్నది. సెనెటుకాలము 4 గంటలలోపున 12 యిండస్ట్రీ సోదా చేయబడినది.
గవర్నరుగారు గత మంగళవారము దెబ్బకొలిపినవిదప ప్రభుమహారి నేడుగుర్రపు పంపెములతోయి గలిచినవారికి బహుమతులను స్వయముగ నొసంగిరి. వారి ఎడమచేతికి దిన్నకట్టు కట్టి యున్నదిగాని, యింక విషయం లందు ఆ గృహముగ నున్నాడు. (ఆంధ్ర.)
భీమారు శాసనసభ
పాట్నా, డిసెంబరు 29: - వీహారు క్రొత్త శాసనసభ 1981 సం॥ జనవరి 19 వ తేదీని జరిగెను. (ప్రే. ప్ర.)
విమావరువద్ద బొంబు
పిపావరు, డిశం 29: - రాజాపు గ్రామమునందు బొంబు ప్రేరుటవలన ఒక పికి యయియ్యెను. నివారణలు తెలియవు. (ఆంధ్ర.)

మదరాసు

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము

అన్ని
నొప్పులకు దివ్యమృతము

అమృతాంజనం డి.వి.
బాంబాయి ఆ మదరాసు

కుమారి జానకిగారు

పదేడవ బ్రహ్మచారి. మదరాసు కార్మికమను
శ్రేణి. యాత్రాద్వారా మదరాసు పాఠశాల నిర్వహకు
రెండుసార్లు తనగానా శాస్త్రపుష్పమును తెలియబరచెను.
ఈమె ఎన్నడూ రామస్వామి అశ్వమేళా కుమార్తె.
(వై. ఫో. బి.)

కాశీ విశ్వవిద్యాలయము, ప్రభుత్వపు గ్రాంటు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారిని
వైసుఫా స్కాలరు పదవి నుండి తొలగింపవలెనట

బెనారసు, డిసెంబరు 25—కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు సభనాథుడు పలుమారు ప్రభుత్వపు గ్రాంటు గూర్చి
గావించిన నివేదనల మీదట ఆవిషయము పునరాలోచనకు తీసి
కొనుటకు ముందు విశ్వవిద్యాలయము కొన్ని మరతులలో బడ
వలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరిరట. ఇందులో ఒక మరతు
మదనమోహన మాలవ్యాగారిని
వైసుఫా స్కాలరు పదవి నుండి తొలగింప
వలెననియట! అందువలన సిండికేటువ్యవహారముల నంగీకరింపజాల
నందులకు చింతిలెను.
అందుమీదట కొన్ని క్రొత్తమరతులను ప్రభుత్వము
వారు సెనేటునకు తెలియజేసియున్నారు. ఇందులో విశ్వ
విద్యాలయపు ఆధికారము లోక బోర్డు అధికారము
క్రొత్త మండలమునకు అబోర్డమందు ఛాన్సలరుగారును ఇరు
వురు సిండికేటు ప్రతినిధులను ఇరవురు ప్రభుత్వ నియమితు
లను ఉండవలసినట్లును కోరబడియున్నది. సెనేటువారివిషయ
మున పరామర్శించుచున్నారు. (క్రీ. పే.)

కాశీలో నొక వలంటీరుమృతి

పోలీసుదెబ్బలు కారణము

బెనారసు, డిసెంబరు 25—బస్సుప్రసాదు అను నొక
వలంటీరు ఈమె కాంగ్రెసు. ఆకుపత్రిలో మరణించెను. ఒక
నెల క్రిందట ఇతడు బ్రహ్మచారిలో గంజాయి దుకాణమును
వికటింగు చేయుచుండగా, పోలీసు తిరిగి ఆరెస్తుచేసి, చౌకికి
కొట్టించి, ప్రబలముగా మోడి వదిలివెట్టిరట. అప్పటి నుండి
యు నతడు కాంగ్రెసు ఆకుపత్రిలో చికిత్స పండుచుండెను.
ఈ దినం ఉదయం పరమపదించెను. (క్రీ. పే.)

అహమ్మదాబాదు బాంబు కేసు

అహమ్మదాబాదు డిసెంబరు 29—కేసువారము నాడు
ప్రేరిన బాంబు గురించి దృఢపు చేయుచున్నారు. చాలయిం
డ్లను, వికటింగు మండలి కార్యాలయమును సోదా చేసిరి. బాం
బులు తయారుచేయు వస్తువులు చాల దొరికెను. నల్లరు ఆరెస్తు
చేయబడిరి. వారిలో యిరువురికి బాంబు ప్రేరినపుడు చెబ్బలు
లిగిలెను. (క్రీ. పే.)

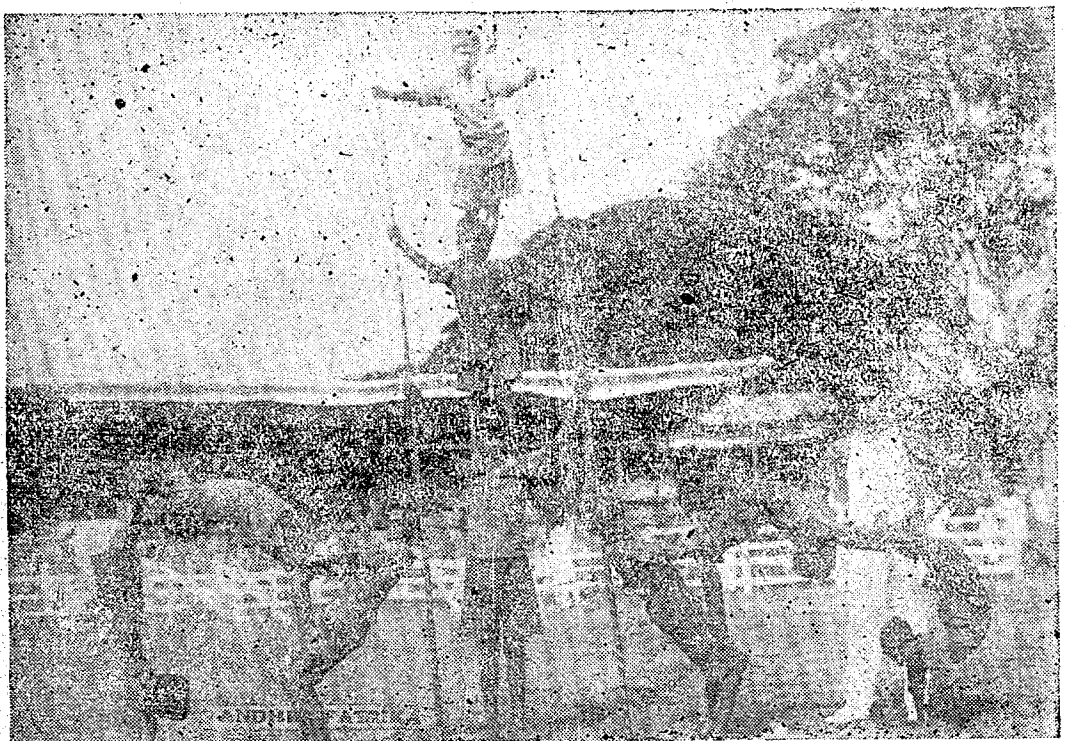
కృష్ణామండల అర్చకసంఘము, బెజవాడ

ఈసంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము
4-1-1931 తేది ఆదివారమునాడైన బండకలా మహారాజుశ్రీ
దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారి యింటివద్ద జరుగును గాన ఆహ్వాన
ము ఆదర్శపోయినను ఇక ఆహ్వానము గా నెంచుకొని పదమ
సమావేశమునకు కార్యనిర్వాహకసభ్యుల క్షయచేసి కార్యక్రమ
మున బాట్రాన బ్రాధించుచున్నాను.

పరాశరం వీరరాఘవాచార్యులు,
ప్రధానకార్యదర్శి. 29-12-30.

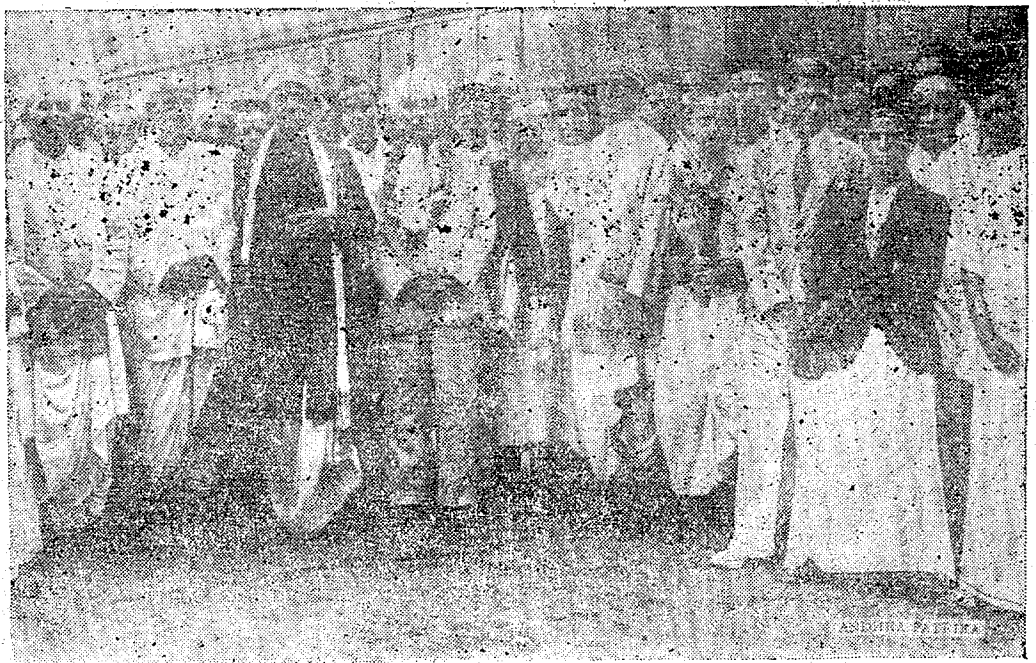

మదరాసు పార్కు వేడుకలు:— వస్తుప్రదర్శనశాలయొక్క ద్వారము. (వై. ఫో. బి.)

పార్కు వేడుకలందు బడిపిల్లలు మొగ్గులు వేయుట.

(వై. ఫో. బి.)

మండియం శ్రీవైష్ణవ సభాధ్యక్షు లగు ఎం. ఎ. శ్రీనిగరాచారియారు, బి. ఎ. గారికి స్వాగతము
వ్వవనువద్ద స్వాగత మొనగుట. (వై. ఫో. బి.)

డబ్బీ 0-6-0
తామర తైలము
12-కి 3-8-0

రాజారాణి గుర్తు గల తామరతైలము క్రిమినాశకము లగు చాల మంచి మందులతో
తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. పెక్కిండ్లనుండి యున్న తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జ,
శోభి, పొడలు మొదలగువానిని రెండేళ్లతలతో నిర్మూలముచేసి చర్మమును శుభ్రపరచును.
దీనిని చర్మముపై రాచిన మంట యుండదు. చర్మము నలు పెక్కిదు, పుండుపడదు.
బాంబాయి

అమృతాంజనం డి పో,

మద్రాసు.

కృష్ణాజిల్లా ప్రస్తుత పరిస్థితులు

పంటలు

ఈజిల్లాలో పరిస్థితులు పూర్తి అయినవి. పంటలు పండినాయి. ఈ సంవత్సరము పంటలు తక్కువ. ధరలు నిరంతరము పెరిగిపోయి ధాన్యము ధరలు 4-0-0 అనగా పుట్టి 1 కి రూ 25-0-0 తక్కువ ధాన్యమును కొనుగోలు చేశారు. రైతులవద్ద డబ్బు లేదు. శిస్తులు జనవరి నెలలో చెల్లించుటకై పంటలను ముచ్చాడుతూ ధాన్యము ధరలు తగ్గినను ముచ్చాడుకూలి తగ్గలేదు. పట్టణములకు రైతులు ఎక్కువగా వచ్చుటలేదు. బొమ్మ, మిల్కి, వేరుశనగ, పెసర పుగాకు పంటలు పూర్తిగా గతవర్షము వల్ల పండినవి. రైతులు లోగడ తెచ్చిన అప్పులను మార్కెట్టుల వల్ల చెయ్యవలసివచ్చింది. అందువలన చాలామంది కివాళాల్పించుచున్నారు. ధాన్యము ధరలు తగ్గినవరకు ధాన్యమును ఈ సంవత్సరము వర్షములు ధాన్యము నింపవేయబడలేదు ధరలు తగ్గకం యీలాగుననే మే నెలవరకు వుండినచో రైతులు మాగాని పంటను తగ్గించెదరు. కారణము య 1 కి అయ్యోధిగ ర్షులదాయమున కన్న య 1 కి రూ 10-0-0 లు పొందు. వ్యాపారము జరుగనియెడల రైతులు యింకను కష్టములకు లోనయ్యెదరు.

భూములధరలు

రైతులకు లోగడ అప్పు పొందుగా కొరతకులే య 1 కి 2000-0-0 లకు ఖరీదునకు కొనుగోలుచేసి. ఇప్పుడు అప్పుకొరకని కారణముచేతను ధాన్యములధరలు, తగ్గినకారణముచేతను య 1 కి రూ 900-0-0 లకుమాత్రం కొనుగోలుచేసారు. రైతులు భూములధరలు నమ్మకొనియు ధాన్యములధరలు నమ్మకొనియు లోగడ అప్పుచేసి, లోగడవలెగాక యిప్పుడు క్రయ, విక్రయములు తగ్గినవి. సముద్రజలస్థాయిలు తగ్గినవి.

పట్టణములలో యిండ్ల అద్దెలు

ఇండ్ల అద్దెలు తగ్గలేదు. కాఫీహోటల్స్ లో రేట్లుతగ్గలేదు. భోజనహోటల్స్ లో కొద్దిగాతగ్గినవి. 1914 సంవత్సరము నకు పూర్వపురేటుకన్న తక్కువగాయిండినచో చాలాభాగా వుండును. ఒక్కసంసారముతో నలుగురి భోజనము ఖర్చుకన్న ఇండ్ల అద్దె నె 1 కి ఎక్కువ అయ్యున్నది. పట్టణములో నాలుగవమాసములనువిక్రయించుకట్టుబడిలేదు. కాళ్ళకులకు ఒత్తిడి ముందునంది తగులును.

ఈజిల్లాలోని అన్ని పట్టణములకు రైతులు లోగడ మాదిరిగా వచ్చుటలేదు. బట్టలదాకాణములు, నెండుదాకాణములు, కాఫీహోటల్స్ మాత్రమే బిజీవునువనియే తెలపవచ్చును. మార్కెట్టులలో బాకీలునాలుచేయుటయేగాని, యిచ్చుటలేదు. అందుచే వ్యాపారము తగ్గినదని యిచ్చుటజనులు తెలయచున్నారు. రాజకీయకారణములచే వ్యాపారము మందగించిన దని కొందరు తెలయచున్నారు. ఏది యెట్లున్నను ప్రజలు చాల ఇబ్బంది పడుచున్నారు.

మోటారుబస్సులు.

క్రిందటిసంవత్సరములో ఉన్న 364 బస్సులకు ఈసంవత్సరము 280 మాత్రమే దిగుచున్నది. ఈసంవత్సరమున ఈజిల్లాలో క్రొత్తబస్సులను కొనలేదు. మద్రాసు లోకలు బోర్డు సవరింపబడిన ఆర్డర్లకారం 1931 సంవత్సరం ఏప్రిలు నుండి నాయిదాలప్రకారము గాక, సంవత్సరమునకు పరిమితు 8000 మాడులై. రూపాయలు ఒక్కసారియే కట్టవలెను. ప్రస్తుతపు ఆర్థిక దుస్థితిలో నెవ్వరును లై సెన్సులు చెల్లించలేమనుచున్నారు. అది యింకాక అప్పు తెచ్చుటకు డబ్బు లేదు. ఈ కారణాలవలన బస్సులు పోటీపడి 40 మైళ్ళకు రూ 0-0-0 లకు ఎక్కించుకొనుచున్నారు. బస్సులకు లై సెన్సుఫీజా మైలు 1 కి రూ 0-0-6 అరు దమ్మిడిలు చేయవలసిదని బస్సుల యజమానులు ఈజిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు గారికి పిటిషను పెట్టినట్లును, ఆ పిటిషనును 10-1-1931 తేదీన జరుగు బోర్డుమీటింగులో విచారించెద యనియు నెలవచ్చినట్లు తెలియచున్నది. ప్రస్తుతము బస్సు 1 కి నె 1 కి రూ 180-0-0 ల వస్తువుతో పనిచేయుచున్నట్లు యజమానులు చెప్పుచున్నారు. ఈజిల్లాలో 1931-1932 సంవత్సరమునకు లై సెన్సుఫీజాలు తగ్గనియెడల బస్సుల సర్వీసులు అపబడునని తెలయచున్నది. బస్సులవల్ల ఈజిల్లానుండి గత 7 సంవత్సరములలో— రూ 1,15,00,000 ఒక్కకోటి పదిహేను లక్షలరూపాయలు లెక్కల దాఖలు యీజిల్లానుండి విదేశములకు పోయినవి. మోటార్ల యజమానుల అవస్థ చెప్ప నలవికాదు. కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారు చిన్నకాదు 1 కి సంవత్సరమునకు రూ 100 మారు రూపాయలు లై సెన్సు ఫీజా చేసిన బాగుండును. ఈబస్సుల ఫీజా విషయములో జిల్లాబోర్డువారు తగ్గించి, బస్సుయజమానులకు లాభము కలుగజేసెద రని తెలపబడుచున్నది.

స్వామయవాది

ఆంధ్రగ్రంథమాల

నెం. 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొక గ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

మొదటి గ్రంథములు

శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, శర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తేశ్వర, దాశరథి, రంగళాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, సాళభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౪-౦

జనపథుకాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. సాళభేదములు సూచించబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపులపీఠిక గలదు. ౨-౪-౦

గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౪-౦

కమలాక్షి (చిన్నవిదితకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటేశ్వరుగారు, యం.ఎ., యల్.టి. ౦-౪-౦

త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦

భీమాడు (అయిదంకముల నాటకము): నాన్నేశ్వర కవిశిఖామణి యగు ఇబ్బెను గారి వ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు: శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యె. (అనర్కు) ౧-౦-౦

జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి శత్యవదత్తుగారు, బి. యె. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత జీర్ణస్థితియు నిందు వర్ణితము లైనవి. ౧-౪-౦

ఆత్మకథ ప్రథమసంపుటము. శ్రీగాంధీమహాత్ములవారి స్వీయచరిత్రము. ఇందు వారి సత్యాగ్రహ విజ్ఞానవ్యవహారముల కథ వివరింపబడినది. ఆదర్శజీవనమును ప్రదర్శించునది. మూలము నుండి శ్రీక తా వ థా ని వేటూరు శివరామశాస్త్రిగారిచే ననువదించబడినది. ౦-౧౨-౦

ఆంధ్రవాఙ్మయసూచిక: ౧౯౨౭ వ సంవత్సరము చివరవరకు అచ్చయిన తెలుగు పుస్తకముల యొక్కయు, ఆంధ్రసాహిత్య పరివత్తు, ఓరియంటల్ లైబ్రరీ, తంజావూరు లైబ్రరీలో గల అచ్చుగాని పుస్తకములయొక్కయు పట్టికలు అకారాదిగా ఇందు గలవు. గ్రంథకర్తలు మొదలయిన విషయములును గలవు. ఆంధ్రవాఙ్మయ విమర్శన రూపముగ పీఠిక పెద్దది కలదు. వెల రూ. 3-౦-౦

ఆంధ్రభారతకవితావిమర్శనము: గ్రంథకర్త: కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు, యం.ఎ., ఆంధ్రభాషా ప్రధానపండితులు, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము, ప్రాచ్యపరిశోధన శాఖ.

(Senior Lecturer in Telugu, Oriental Research Institute, University of Madras.)

ఇందు - ఆంధ్రవాఙ్మయము-మహాభారతము, (తత్కాల) మతస్థితి - వాఙ్మయము, భారతాంధ్రీకరణము-తిక్కన- తిక్కనార్యుని కళాప్రతిభలు, అను విషయములు అతి విపులముగ నవిమర్శముగ చర్చింపబడినవి. ఈ పుస్తకము వాఙ్మయపరిశోధకులకు పరమోపకారకము. ౨-౦-౦

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు. నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:— నామకల్లి గారీశంకరమ్మ అండ్ కో., 585, లక్ష్మీనగరము, హైదరాబాదు, డక్కన్

ADVERTISERS PLEASE NOTE

Advertisers inserting advertisements under Box Nos. are advised that as from 1st January 1931, replies received will not be delivered by post. Replies will be forwarded by post if required provided the sum of As. 4/- is paid at the time the advertisement is inserted, to cover cost of postage.

Replies for which As. 4/- for postage has not been paid will be retained in the Andhrapatrika office until called for by the advertiser or his representative.

Replies not claimed within a period of one month from the date of insertion will be destroyed.

అమృతాంజనము

నొవ్వులకు దివ్యామృతము

వీని అనుభవము దేశమందు ఉపయోగించెడి పామరజనులకు విదితము పోలికమందులను కొని మోసపోకుండురని హెచ్చరించెదము

మద్రాసు] ఆంధ్రకాంజనముడిపో [హంబాయి.

భారతకాననసభ

జనవరి 17 వ తేదీన అధ్యక్షుడు ఎన్నుకొనబడును

రాజప్రతినిధి ప్రసంగించుట

శ్రీ, దివంగతుల 29:— భారత కాననసభ అధ్యక్షుని ఎన్నిక జనవరి 17 వ తేదీన జరుగునట్లు గవర్నరు జనరలుగారు నిశ్చయించిరి. పిదప వైస్రాయిగారు సభలో నుపస్థితులగురు.

నూతన డిల్లీ ప్రారంభోత్సవము

నూతనదిల్లీ ప్రారంభోత్సవము జరుపు యేర్పాట్లల అధికారమునున్న ప్రత్యేకావ్యక్తి వాణిజ్యసంస్థలన్నింటికీని ఆహ్వానింపవలసినవారే. వేరులను గోరను లేఖలు వ్రాసెను. నాల్గు దోషినియను కోలము బహిరంగోత్సవము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీన డిల్లీ కోటలో విందు 11 వ తేదీన, యాధ్యక్షాధికార 12 వ తేదీన జరుగవని యెరిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

లిడమారు, దిశం 28:— "దుక్కి-దిల్లీ-పుకార" అను పుస్తకము డిల్లీలో స్వాధీన ప్రెసువారు ముద్రించినదానిని లిడమారు ప్రభుత్వమువారు నిషేధించిరి. (ప్రె. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1930 సం॥ దిశంబరునెల 30-వ తేది మంగళవారము

మార్గదర్శకము	మొత్తము	అధికము	అధికము	అధికము	అధికము
గ్రామము	గ్రామము	గ్రామము	గ్రామము	గ్రామము	గ్రామము
గోపాలపూర్	83	69	...	12.0	- 0.7
విశాఖపట్నము	82	73	...	16.6	+ 5.1
కాకినాడ	81	78	...	88.8	+ 19.2
మచిలీపట్నము	81	74	...	88.6	+ 19.0
కర్నూలు	88	69	...	4.8	- 0.1
అల్లూరి	87	67	...	12.8	+ 6.6
అనంతపురము	...	...	...	12.9	+ 6.8
కడప	86	71	...	15.1	+ 5.7
నెల్లూరు	84	72	0.2	88.5	+ 15.8
మద్రాసు	85	73	0.6	55.1	+ 28.3
కడపూరు	88	74	0.1	82.4	- 0.8
నెల్లూరు	88	69	...	88.7	+ 22.9
నెలము	84	71	...	18.6	+ 7.2
కోయంబూరు	83	70	...	29.8	+ 18.0
తిరుచనాపల్లి	87	78	...	81.6	+ 16.6
నాగపట్నము	83	78	+	52.0	+ 12.6
మధుర	88	72	...	24.7	+ 9.2
పాంబర్	84	78	...	16.6	- 11.8
పొలంకోట	...	...	...	14.7	- 3.8
తిరుచేంద్రము	85	77	0.1	22.6	+ 8.0
కొచ్చిక్	89	77	...	86.5	+ 15.1
కాళికట్టు	91	75	...	25.7	+ 9.1
మంగులూరు	88	76	...	14.0	+ 2.9
కెంగులూరు	82	64	...	11.5	+ 2.2
మేరకార	77	61	...	12.2	- 0.4
కొడైకనాల్	63	49	0.1	87.2	+ 15.1
మామూర్	65	54	+	41.6	...

సర్కారులు:— మేముములు అధికముగ గలవు. అద్వితయము, రాత్రివేడిమి ముఖముకన్న నెక్కువ. దక్కములోగూడ నల్ల కలదు. మదరాసులో 0.8", నెల్లూరులో 0.2" వర్షించెను. రాత్రివేడిమి ముఖముకన్న తక్కువగ నున్నది.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యులు,
అసిస్టెంట్ సర్జన్, కాన్పూరు.

వర్షపాతము

గోదావరినదితీరమున కొద్దిగ వర్షించెను. ఇంకెక్కడ వర్షము లేదు.

భవనగరు సంస్థానమున విదేశీవస్తు బహిష్కారము

మణిలాల్ కొథారీగారి విజయము

భవనగరు, దిశం 29:— మణిలాల్ కొథారీగారు భవనగరు పరిపాలనా వర్గము లెట్టి నెట్టు కల్పిం చునా, (అధ్యక్షుడు), దివాను బహదూరు త్రిభువనదాసు, గోఖులాల (సభ్యులు) గార్లతో 28 వ తేదీ సంభాషించినవెనుక, పికటింగు మండలి సభ్యులగు పుల్లండుపా, శివానందుగార్లపై ప్రవాసాజ్ఞలు రద్దుచేయబడెను. పిమ్మట మణిలాల్ కొథారీగారు స్థానిక వస్త్ర వ్యాపారంతో రాయచూరుకు జరిపిరి. నాలుగు దినములు దీర్ఘముగ సంభాషణలు జరిగినవెనుక పరిష్కారము కుదిరెను. జనాంగీరు విల్లులయజనుని నేటి మంగళవారమున, దక్షిణాయూర్తి భవనమునకు చెందిన హరిభాయిగారు ఈ సంభాషణలందు పాల్గొనిరి. అన్ని పక్షములవారును చివరకు పరిష్కారప్రముఖులగు సంతకములు చేసిరి.

వస్త్రవ్యాపారులు 1931 సం॥ మే 1 వ తేది వరకును 4 లక్షల రూపాయలకు పైగా మొత్తము పరభును నిలిపియుంచి, ఒక గిడ్డంగిలో వేసిపెట్టుటకు సమ్మతించిరి. ఈ పరభులో బహిష్కరింపబడిన ఇండియను మిల్లుగడ్డ, విదేశీ నూలులన యీ దేశములో తయారైన గడ్డ చేరియున్నది. ఇప్పటి కాంగ్రెసువారి బహిష్కార తీర్మానము మార్పుపడకుండునంతవరకును వర్తకులు విదేశీగడ్డకు తెప్పించరు. ఈ నిబంధన నల్లం ఘోరువారు తెప్పించునకు ఖరీదులో పగమును జరిచునా చెల్లింపవలసియుండును. ఈ పరిష్కారమును కార్యచరణకు తెచ్చుటకై భవనగరు విదేశీవస్తు పరిశోధనసంఘమును పేర నొక కమిటీ యేర్పరచబడినది. దీనికి 8 మంది సభ్యులు. 4 గరు భవనగరు పికటింగు మండలివారు. 4 గరు స్థానికమహాజన, వస్త్రవ్యాపారులకుండి నియమితులు. ఈసంఘములో భేదాభిప్రాయము కల్గినయెడల, విభేదసభ్యుల సలహాదారుల బోధనకు బిచ్చజెప్పబడును. ఈ బోధలో మణిలాల్ కొథారీ నేతమఖం దాసు రాష్ట్రాగారు మాత్రమే కలరు. వీరి నిర్ణయము ఆశురు. పైకమిటీవారు వర్తకుల సృజేబట్టి నెప్పుడైనా పరిశీలించుట కధికారము కలదు. అట్లే వారు వస్త్రవ్యాపారుల లెక్క పుస్తకములగుడ పరిశీలింపగలరు. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి 19 వ వారు కౌన్సిలు ఉద్యోగులకు శిక్ష విధింపబడుట

అయిదుగురికి శిక్ష విధించుట

బొంబాయి, దిశంబరు 29:— నిన్న ఉదయమున అజదు మైదానమున పతాక వందనోత్సవము జరిగినపుడు పోలీసువారు 18 వ వారు కౌన్సిలు ప్రెసిడెంటు శ్రీమతి నేహలతా హజరతుగారిని మరి నలుగురు సభ్యులను అరెస్టు చేసిరి. ఈ నలుగురిలోను ఒక శ్రీమతి ముగ్గురు పురుషులను కలరు. అజదు మైదానమున రాళ్లునిపారిన మరి 11 మందిని అరెస్టు చేసిరి. వీరిలో నేహలతాగారికిని మరియొక శ్రీమతి చెరి 6 నెలలు విడితైదును తక్కిన ముగ్గురు పురుషులకు చెరి 9 నెలలు కఠిన నిక్షయము విధింపబడెను. తక్కిన 11 గురిని జనవరి నెల 8 వ తేదీనరస్తురిమాండులో నుంచున ట్రాన్స్ఫర్ చేయబడెను. వార్ల వ రాజధాని మేజిస్ట్రేటు విచారణ చేసెను.

జి. సి. విశ్రామ 20 వ వారు కవున్సిలుకు అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడెను. ఇతడు వెనుక స్పీర్డునును వ.తిక సంపాదకుడుగా నుండెను. వైస్రాయి ప్రోకరు, (ఆ. ప్రె.)

బీహారు-బరిస్సా రాష్ట్రములో ఆర్డినెన్సు

రెండవ అక్రమప్రత్యాహు ఆర్డినెన్సును రాష్ట్రమునందంతటను అమలులోపెట్టుట పట్టు, దిశంబరు 29:— "అన్యాయము యిట్టిగేమను నెకెండు ఆర్డినెన్సు (2) నెక్కువ పకారము బీహారు రాష్ట్రమునందును గూడ ప్రకటితచేకేమే (నోటిఫయిడు యేరి యు) యగును. చౌకిదారులకును డిఫెందరులకును జీతముల నిచ్చుటకు విధింపబడెను. పన్నులన్నియును ప్రకటితకుంకము (నోటిఫైడు లయబిలిట్) యగును. అని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారు ఎక్స్ప్రెస్సివేజులతో ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

పూర్నియాలో డోరేగింపు - లాటిదెబ్బలు పట్టు, దిశంబరు 29:— డోరేగింపును జరుపగూడ నని భావించునాగు చేసిన ఉత్తరువును ఉల్లంఘించి కాంగ్రెసు మార్టిన్లు డోరేగింపు జరిపిరి. వారు గలబుగొర మేల్లో చొరబడబోగా పోలీసువారు లాటిలో కొట్టి తరిమివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ కొనరాజు సత్యనారాయణగారి విడుదల

గుడివాడతాలూకా అంగలూరు వాస్తవ్యులగు శ్రీయత కొనరాజు సత్యనారాయణగారిని జూలై 2 వ తారీఖున బి.పి. సి. 17 నెక్కువక్రింద అంగలూరులో అరెస్టుచేసి గుడివాడకు దీసికొనిపోయిరి. ఆ నాడే విచారింపబడి తీర్పుచెప్పబడెను. 8 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. జూలై 3 వ తారీఖునరాజు మండ్రి నెంట్లల జెయిలునకు గొంపోబడిరి. జూలై 13 వ తారీఖున తిరుచనాపల్లి నెంట్లల జెయిలునకు ఆగస్టు 3 వ తారీఖున బళ్లారి క్యాంపుజెయిలునకు వెల్లిరి.

దిశంబరు 16 వ తారీఖు మధ్యాహ్నము బళ్లారి క్యాంపు జెయిలునుండి వీరిని విడుదలచేసిరి. దిశంబరు 18 వ తారీఖున ఉడయము 9 గంటలకు అంగలూరునకు జనుడెంచిరి. 181 పానులకు 180 పానులుండిరి. ఆరోగ్యముగా నున్నార.

కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు.

మహాసందిలో అన్నసత్రము

సంస్కాలనుండి రాజాపెద్దనుబ్బరాయుడుగారు ఇట్లు తంలివార్త నంపునన్నారు:— అమరావతి నారాయణపెట్టిగారి (రూపనగుడి) కుమారులగు చిన్ననుబ్బరాయుడుగారు మహాసందితేత్రమునం దున్న ఆర్మీకైళ్ళ అన్నసత్రమునకు శివరాత్రినాడు భోజనఖర్చునకై రూ॥ 165 విరాళ మొసంగిరి. అన్నసత్రపు అధికారులు కృతజ్ఞతతో సందుకొనిరి.

మదరాసు రాజధాని పోస్టుమనుల యూనియన్

నెల్లూరుశాఖ

1931 సంవత్సరం జనవరినెల 1-వ తేది చేస్తవారం నాయంత్రం 8 గంటలకు నెల్లూరులో యూనియన్ ఆఫీసు భవనములో మి॥ రా॥ రా॥ శ్రీ, పానకా గోవిందురెడ్డి యం. యల్. పి. గారి యాజమాన్యముక్రింద అవసరసభ జరుపబడును.

మీ
రెప్పడును
ఇంతకంటె
హెచ్చుగా
వెచ్చింపరు

మీరు ఒక కొంక్లీన్ ఎండూరర్ ఫౌంటెన్ కలదు లేక పెన్సిలును కొనినప్పుడు, కాగుగా మీ కొరిక ప్రకారము వ్రాయుటకు, ఎప్పుడుగాని, మీ రేమాత్రమూడ సెచ్చింప నవసరము లేదు మీరు ఎంతకాలమునుండి దాని నుపయోగించుచున్నను లేక దాని కేమి సభ వింకినను, పురచాలెదు. ఎందువల్ల ననగా, ఎప్పటికిని, ఉచిత మరమ్మత్తులు చేయుటకు మరణులు లేని పూచీ గువ్వబడి విక్రయింపబడెడు కలమిదియే. కొంక్లీన్ ఎండూరర్ కలములును, పెన్సిలులును, పలువిధవిచిత్ర నవీన రంగులతో తయారుచేయబడినవి. వాటిని చేత ధరించి వ్రాయువారికి గాటివార్యము తెలియును. దయచేసి వచ్చి చూడుడు.

"అనవతిబొందిన
ప్లాకెట్టులు"
రికేరుచేయుచోటు:-
అడినన్ అండ్ కో.,
లిమిటెడ్.
మాంటూర్డు,
మద్రాసు.

రైల్వేబోర్డువారి నివేదిక

1928,29 లో కన్న 1929-30 లో ప్రభుత్వపు

రైల్వేల ఆదాయము తగ్గుట

మ్యాడెన్స్, డిసెం 25:—రైల్వేబోర్డు వారి 1929-30 సం॥ నివేదిక వెలువడినది. ఈ నివేదికను బట్టి 1930 వలీ మార్చి నెలతో ఆఖరు సంవత్సరములో రైల్వేల ఆదాయము ఆ నెల కంటేపదివత్సరపు టాపాయముకన్న తగ్గిపోయినదని తెలియుచున్నది. ఈ తగ్గుట 2 కోట్ల రూపాయలవరకు నున్నది. ఇందుచూపమున ప్రభుత్వమువారి సాధారణాదాయమునకు రైల్వేల ఆదాయములోనుండి యివ్వవలసిన మొత్తములో 2.08 కోట్ల రూపాయలు తగ్గున వచ్చెను. ఈ మొత్తమును రైల్వే రిజర్వ్ ఫండ్ నుండి భర్తీ చేయవలసినదని. 29-30 లో ప్రభుత్వము వారి లాభము 4.04 కోట్లు. 28-29 లో 7-81 కోట్లు. ఈ తగ్గుటకు రైల్వేల ఆదాయము తగ్గుటయు, ఖర్చులు ఎక్కువయ్యె గుటయు, వర్తకము పడిపోవుటయునై యున్నవి. వర్తకముతగ్గుట ఆదాయముతగ్గుటకు కారణము. మరమ్మత్తులను ముఖ్యముగా వరదలవలన గలిగిన నష్టమును ఖర్చు ఎక్కువగుటకు కారణము.

సరుకుబండ్ల ఆదాయములో నష్టము

2. ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యక్ష యాజమాన్యములో లేని రైల్వేలలోనుగూడ కలిసి మొత్తముగా అన్ని రైల్వేల ఆదాయమును 116.8 కోట్లు. ఇది ఆవెనుకటి సంవత్సరములో కన్న 2.78 కోట్లు తక్కువ. ఈతగ్గుటకు సరుకుల రాకపోకల వలన ఆదాయము తగ్గుట కొంతవరకు కారణముగ నున్నది. వెనుకటి సంవత్సరములోకన్న ఈఆదాయము 2.32 కోట్లు తగ్గిపోయినది. ఇంక ప్రయాణీకులవల్ల వచ్చు ఆదాయము నూటికి ఒక రూపాయవరకున పోయినది.

దక్షిణ పంజాబు రైల్వేను ప్రభుత్వమువారు కొనుట

3. దక్షిణ పంజాబు రైల్వేను ప్రభుత్వమువారు కొనుట యాయేడు ముఖ్యముగా గమనింపదగిన యంశము. 1930 సం॥ జనవరిలో నిది జరిగినది. ఆనెలలోనే డేరాడూన్ లో రైల్వే స్టాఫ్ కాలేజీ నిర్మాణముపూర్తియైనది. న్యూయార్క్ లో కల్చి నీటి కార్యాలయముకట్టి స్థాపించబడినది.

క్రొత్తలెను

4. ఈయేడు 812 మెర్చెండ్ రైలు క్రొత్తగా లెను నిర్మించబడినవి. మార్చి నెల ఆఖరునాటికి ఇంకను 1255 మెర్చెండ్ రైలు నిర్మించబడినవి నిర్మించబడినవి కలవు.

మూర ప్రయాణములు

5. ఈయేడు మూరప్రయాణములు గతవత్సరములో కన్న ఎక్కువైనవి. గూర్ఖుబండ్ల వేగముగూడ యెక్కువ చేయబడినది. మోటారుకార్లలో ఈయేడు రైల్వే తక్కువగా పోటీచేయవలసినదని. మంభే మేళము ఉత్సవమునందర్భరమున జనసమృద్ధి ఎక్కువగా నున్నప్పుడు వెంటవెంటనే ప్రయాణీకుల రాకపోకలను సాగించుటకు క్రొత్త యేర్పాట్లు చేయవలసినదని. ఇందుకు పూర్తిగా ప్యాసెంజరు బండ్లనే ఉపయోగించిరి.

6. మిటర్ గేజ్ ఇంజన్ల సంఖ్య పెరిగినది. బ్రాడ్ గేజ్ ఇంజన్ల సంఖ్య తగ్గినది. మిటర్ గేజ్ మిడను బ్రాడ్ గేజ్ మిడనుగూడ వెనుకటికన్న ఎక్కువ వేగముతో నడువగల ఇంజన్లు ఏర్పడినవి.

7. ప్యాసెంజరు బండ్లలో రెండు తరగతుల రైలుమిడను గూడ ఇంట్లో క్లాసు పెట్టెలును, మూడవతరగతి పెట్టెలును ఎక్కువ చేయబడినవి. సామాను పెట్టెల సంఖ్య బ్రాడ్ గేజ్ లో హెచ్చినది. రైల్వే సామానుల కొనుబడి 1929 సంవత్సరములో తగ్గినది. మిటర్ గేజ్ లో 29. 6 3 కోట్లరూపాయలుండెను. ఈయే డది 30.06 కోట్లకు పోయినది. ఇండియన్ ప్రొడ్యుక్ట్స్ పార్కు మెంటువ్యారా కొన్న సామానుల విలువ 104 లక్షల రూపాయలనుండి 150 లక్షలకు పోయినది.

8. ప్రభుత్వమువారి ఇనుపదారుల మిడను, ప్రధానములైన కంపెనీ రైల్వేమిడనుగూడ కలిసి గతవేడే ఉద్యోగలసంఖ్య (భారతీయులది) హెచ్చినది.

9. పారిశ్రామికములైన యిబ్బందులుగూడ ఈ యేడు కలిగినవి. జి. బి. పి. రైల్వే కాఖులోను మరికొన్ని చోట్లకు సమ్మెకట్టు జరిగినవి.

10. కేంద్ర కానసభవారు గూడ రైల్వేల విషయమున చాల శ్రద్ధవహించిరి. ఆకానసభ సభ్యులప్రశ్నలమొత్తములో నూటికి 29 వంతున రైల్వేలనుగూర్చినవే యుండెను.

11. వరదలములమున అస్సాం రెండాల్ ఇనుపదారికి చాల నష్టము సంభవించినది. ఇందుచూపమున రైల్వే రాకపోకలను కొంతవరకు నిలిపివేయవలసినదని. ఈ వరదలలోనే

తెనాలి తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యాయ సంఘము.

స్థాపితము 1926.

సాంవత్సరిక నివేదిక 1930

గత వార్షికములోనూ తెనాలిలో మ.రా.రా.శ్రీ కన్న గంటి మార్కెటాదాయమువారి చొదరిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. తెనాలిలో జరిగిన ప్రథమ స్థాయిసభయందు కార్యనిర్వాహకబోర్డుగీయు లెన్నుకొనబడిరి. ఉపాధ్యక్షులగు విద్యార్థి వడ్డమూడి వెంకటరత్నంగారు యాబోర్డు సర్వీసును వదలినందున ఆపదని బాలె నెలనుండి కార్యకేయున్నది. సంవత్సరములో ఆరు స్థాయిసభలు జరిగెను. ఆరును తెనాలిలోనే జరిగెను.

సంఘాదాయము గత సంవత్సరమువలెనే యున్నది. తెరవలి నెంటురునుంచి రు 1-0-0 మాత్రమే జరుగ వచ్చినది. సుమరికతము ప్రయరణవలన కలిగిన ఆదాయము సంఘఖర్చులకు చాల సహకారియ్యెను.

చక్కని పతనీయగ్రంథముల ప్రచురించుట విద్యార్థివృద్ధికి తోడు సంఘాదాయమునకు కూడ ప్రాముఖ్యము. సుమరికతమును పెద్దఅచ్చుతో చక్కని కాగితముమీద సంఘము ప్రచురించగలిగెను. సంఘసభ్యులైన మాదిరాజు రాధాకృష్ణమూర్తిగారు, వారు వ్రాసిన పురాణ నిరీక్షలు సీరీసు కొన్ని మరతులమీద సంఘముతరపున వారి స్వంత ఖర్చులతో ప్రచురించుటకు వాగ్దాన మొసంగిరి.

తెనాలితాలూకా ప్రాథమికపాఠశాలల వ్యాయాములతో యాసంఘమునకుగల సంబంధమును కొన్ని కారణములబట్టి వదలుకొనవలసినదని. ఈవ్యాయాముల జరుపుటకు సంఘమునకు యివ్వవలసిన తాలూకాబోర్డువారి విరాళము గవర్నమెంటు వారివలన ఒప్పుకొనబడలేదు.

గత వార్షికసభలో తాలూకాబోర్డు యెమ్మకేవనలు సహకమిటీలో యాసంఘమునకు ప్రాతినిధ్య మిప్పించుచు కొరియుంటిమి. ఈవిషయమును ముందుమీటింగులో ఆలోచించెదమని వెంటనే శ్రీతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు జనబును పంపియుండిరిగాని క్రియానూపమింకను పొందలేదు.

పాఠశాలల పతనీయ గ్రంథముల నిర్ణయ విషయమున కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. గతవార్షికసభలో తీర్మానించిన ప్రకారము శ్రీతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు సదరు పుస్తకముల నిర్ణయమును యాసంఘమునకే సవరించెనరని ఆశించితిమి. కాని అటుల జరుగనందుకు చాల విచారకరము. బోర్డు ఉన్నత పాఠశాలలమీది పతనీయగ్రంథనిర్ణయములో పూర్వస్వతంత్రత లేనియెడల విద్యార్థిజాతికల ప్రకార ముండవలసిన అభివృద్ధికి నునము పూచీబడకాలము.

సంఘ జీవితమునందు యాసంవత్సరము చాలప్రాముఖ్యమైనది. గత వార్షిక సభయందు తీర్మానించిన విషయములు చాలావరకు నెరవేరినవి. సంఘము అధికారుల దృష్టి వార్కించెను. కాని యెంతకృషి చేసినను ఉపాధ్యాయుల అధికస్థితి బాగుపడు మానవలు మాత్రము దాపున కనిపించుటలేదు. శ్రీతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారైన మ.రా.రా.శ్రీ చదువాడ ఉమామహేశ్వరరావు చొదరిగారు ఈవిషయములో వారికైకొలది కృషిచేయుచునేయున్నారు. కొన్ని పాఠశాలలు మూసివేసినగాని ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధికి అవకాశము కనుబడుటలేదు.

కార్యనిర్వాహకవర్గము.

1-12-30.

రైలుపెట్టెలు కొన్ని నీటిలోబడిపోవుటయు అందుచూపమున ఆరుగురు ప్రయాణీకులు మరణించుటయు జరిగినది.

12.రైల్వే పరిశ్రమలయములలో సంభవించిన అపాయములు కాక, రైల్వేలపై ప్రాణాపాయములు గత వత్సరము కన్న 8 ఎక్కువగా సంభవించినవి. మామూలుగాయములు గూడ 867 ఎక్కువయినవి. అడ్డదిడ్డముగా ప్రజలు రైల్వేలకు దాటుచుండుటయు అత్యంతతగ్గులకు ప్రాణాప్రాయములకు ముఖ్యకారణములు.

13. ప్రయాణీకుల సౌకర్యములను ఎక్కువ చేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అన్నితరగతుల ప్రయాణీకులకు అన్ని రైల్వేలమీదను ప్రయత్నములు కొనసాగుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యాయసంఘ

పంచమవార్షిక మహాసభ

1930 సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 20వ తేదీ కనివారము సాయంకాలము 8 గంటలకు కొల్లిపర గ్రామములో ప్రత్యేక సభామండపమున, గంటూరుజిల్లా యెమ్మకేవనలో కవున్సిల్ ప్రెసిడెంటు మ. రా. రా. శ్రీ సామలపాటి వెంకటకృష్ణయ్యచొదరిగారి అధ్యక్షతన సమావేశమై

యూక్రింది తీర్మానములు గావించెను

ఈ మహాసభవారు:—శ్రీ సార్యభాష దంపతులకు భగవంతు డాయురారోగ్యైర్వ్యాభివృద్ధుల బ్రహ్మచింతగాతయని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఈ బోర్డు ఉపాధ్యాయుల అధికస్థితి కడుపీనముగ నున్నది. ప్రతితాలూకాబోర్డునందును ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధి ఏదియో యొకవిధముగ చాలకాలముక్రిందలన చేయబడినది. భాగ్యవంతులైన యీ తాలూకాబోర్డునందు యితర జీవనోపాధులు లేని ఉపాధ్యాయులకుంటుంబములు మిక్కిలి దీనస్థితిలో నున్నవి. ఉపాధ్యాయులు నిస్పృహ వెండిరి.

ఈ దీనస్థితి బాగుచేయుటకుగాను, తాలూకాలోని ఇక్ పెక్కింగు అశ్వీసగ్గు, కొందరు తాలూకాబోర్డుమెంబర్లు, యీ సంఘముచే నూచించబడు నలుగురు సభ్యులను గల ఒక సమావేశమును వెంటనే కలగజేసి, అందు యీ విషయమును తర్కించి ఏదియోయొక వెరవు చేయగలందులకు శ్రీ తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిని వేడుచున్నారు.

ఉపాధ్యాయుల కష్టసఖములను తెలుపుకొనుటకు తాలూకాబోర్డు ఎమ్మకేవనలు సహకమిటీయందు యీ సంఘప్రాతినిధ్య మిప్పించుచు కొరచుగా గత వార్షికములోనూ చేసిన తీర్మానమును యీ సభవారు మరల బలపరచుచూ, సదరు విషయములో అనుకూలమైన ఉత్తరవులు యిప్పించగలందులకు శ్రీ తాలూకాబోర్డువారిని వేడుచున్నారు.

1928 సంవత్సరము అక్టోబరునెల 1వ తేదీనుండి యీ బోర్డు సర్వీసులో భాయముచేయబడిన ఉపాధ్యాయులలో కొందరు ప్రావిడెంటుఫండునందు చందాదారులుగా యంతరకును చేర్చుకొనబడలేదు. సదరు జీవరను వెంటనే ప్రావిడెంటు ఫండు చందాదారులుగ చేర్పించి నంబర్లు యిప్పించగలందులకు అధికారులను వేడుచున్నారు.

లోయరుగేడు ఉపాధ్యాయులకు ఒకపరిక్షను యేర్పాటుచేసి, అందు ప్యాసయినవారి జీవరదృష్టికల్గును హయాగరగేడు సర్టిఫికేట్లుగ మార్పించ గలందులకు శ్రీ డైరెక్టరు దొరవారిని వేడుచున్నారు.

ప్రధమమునుండి బాలికా పాఠశాలలలోన నియమించబడి ఇంతవరకు సదరు పాఠశాలలలోన పనిచేయుచు 8 6వ త్వరములకు తక్కువగాని సర్వీసుగల ఉపాధ్యాయులను తమ వారు పుచ్చుకొనుచున్న వేతనముమీద బాలికాపాఠశాలపాధ్యాయులుగ భాయము చేయగలందులకు విద్యాధికా. ప్రార్థించుచున్నారు.

ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయులు స్వల్పవేతనములతో పిల్లలకు ఉన్న తవిద్య చేప్పించుకొనుటకు అశక్తులై యున్నారు. వారి పిల్లలకు ఉన్నత పాఠశాలలలో నూకూలీను లేకుండాచు పుకొనుటకు అవకాశము కలగజేయుటకు అధికారులను వేడుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు పాఠశాలలలో ఉదయము 2½ గంటల సాయంకాలము 2½ గంటల కాలగర్భయము చేయులాగు శ్రీ జిల్లాయెమ్మకేవనలు కవున్సిల్ ప్రెసిడెంటుగారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

(సం) పి. వెంకటకృష్ణయ్య ప్రెసిడెంటు

అతిమేలైన బూజాగల్ నమక: మొలకలను ప్రసన్నమైనది. స్థాపితము 1898.

వికంసీ చబిల్ దాన్ అండ్ సన్స్ నీమకములములు నగల వర్తకులు

112, 118, చె నూరుకు రోడ్డు, మద్రాసు.

కేంపులు, వచ్చులు, మరిచియున్నవారు విన్నవాలకు

శ్రీ లక్ష్మీ జ్యాయెలరీ కంపెనీ, ఎన్నేని లక్ష్మీనారాయణచొదరి ప్రొప్రైటరు,బెజవాడ.

"SEALED TENDERS in duplicate will be received by the Superintendent, Mental Hospital Waltair, from the intending tenderers for the supply of diet etc., articles to the said hospital during the year 1931-32, on Monday the 5th January 1931 upto 2 p.m.

Copies of Notification can be had from the hospital."

C. RAMAKAMAT, Superintendent.

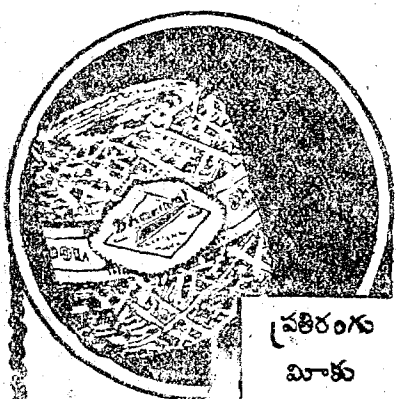
శ్రీ శైల యాత్ర

పెద్దచెరువు సత్రము

శ్రీ శైల మాండ్రదేశమునందు పురాతనమైన శుభ్రసేద్య త్రేతము, శ్రీ శైల యాత్రను జేయుటకు ప్రజలు అరణ్యముల మధ్యను ప్రయాణము చేయవలసినవిధము యాత్రను చేసినవార లకు విదితము. ఆరణ్యమధ్యమునందు యాత్రకులు అన్నయ నీరు లేకను చాల శ్రమపడుచుందురు. అట్టి శ్రమను కొంతయైనను నివారించుటకు శ్రీ శైలమునకు దక్షిణ ద్వారమార్గమునందున్న పెద్ద చెరువుదగ్గరను బ్రహ్మశ్రీ గాడేపల్లి ఆపయ్యశాస్త్రి గారును వారి తోబుట్టువు నీతియ్యగారును అన్నసత్రమును పెట్టి యాత్రకులకు సకలసౌకర్యములను చేయించుకొనిరి. పదిమొట్ట నడిచి 12 గంటలకు యాత్రకులు పెద్దచెరువు చేరునప్పటికి అలసిపోవుదురు. వారికి పట్టెడన్నమును చెంచెడునీళ్లను ఇచ్చి డిబార నిజముగను పుణ్యాత్ములు. ఆకలిచే మలమలముచును విచ్చినవారు శ్రమంతులై నను ఆరణ్యమధ్యమునను చేయగలదేది యును గనుపడదు. అట్టిసితిలోను అన్నదానము చేయువారి పత్నీయత్ములకు ధర్మపరాయణులైన పుణ్యాత్ములు యథా శక్తిని సహాయమును చేసి అన్నదానపుణ్యమును గట్టుకొనుట పర మార్థము. సహాయము చేయవలసిన ధర్మాత్ముల శ్రీకింది చిరునా మాకు వారి సహాయమును పంపుటకు వేడుచున్నాము.

1. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు మద్రాసు,
2. చీమకుర్తి సుబ్బయ్య అందు సకాసు మద్రాసు,
3. ఎక్కణ్డ శెట్టిగారు మద్రాసు,
4. జి. వెంకట్రావుగారు సబ్ జడ్జి వేలూరు,
5. యం. వెంకట్రామయ్యగారు సబ్ జడ్జి బల్లారి,
6. కె. పురమోత్రమ పంతులుగారు డిప్యూటీ మున్సిఫ్ నుంటూరు,
7. కె. శేషగిరిరావుగారు డిప్యూటీ కలెక్టరు కాశీనాథ,
8. వై. శివ రామయ్యగారు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేట్ రాజమండ్రి,
9. డాక్టర్ సంతోషరావుగారు ఆమలాపురం,
10. డు. లక్ష్మీనర సింహంగారు అలగోలు,
11. ప. రంగారావుగారు ముక్తదారు సింగరేణికాలనీస్,
12. బా. ప. వెంకటరమణమూర్తి పంతులు గారు విశాఖపట్టణం,
13. కొ. సుబ్బయ్య శెట్టిగారు ప్రొద్దుటూరు,
14. పు. లచ్చయ్యగారు పులుకుర్తి కర్నూలు,
15. రె. లక్ష్మయ్య పెండెకల్ల కర్నూలు,
16. రె. సుందరయ్యగారు ముగ కర్నూలు,
17. వి. నూరయ్యగారు పతివాడ, విశాఖ పట్టణము,
18. సి. ఆంధారయ్యగారు మద్రాసు,
19. కె. శ. శరణరావుగారు, క. కాసు.

గాడేపల్లి - ఆపయ్యశాస్త్రి, ఆత్మకూరుపోస్టు, కర్నూలుజిల్లా.

ప్రతిరంగు మీకు కావలసినదే

డిర్ల కాల మునున్న

Ohariwal

LONG LIFE WOOL WEAR

నట్టి ఉన్ని ఆధారములు తగ్గింపుధరలు

భారతదేశమున తయారు కాబడిన అత్యుత్తమ యన్ని యుడు పుల నమూనాలకు నెం. 21 కు పార్టుమెంటుకు వ్రాయుడు.

పంజాబునందు, ధారీవార్లో ది న్యూ యాగ్ కపుల్ కోమిల్లు వారిచే తయారు చేయబడినది.

నాజైలు అనుభవములు

శ్రీ యు త. వి. ఎల్. శాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

నాజైలు అనుభవములనుగూర్చి ప్రజలకు తెలుపవలసినది గా నామిత్రుల నీకులు నన్ను పెక్కుసార్లు గోరుచున్నను, నా యొక్క శరీరాస్వస్థతవలనను యితర కార్యభారమువలనను నేనింతవరకు నామిత్రులతోల్కిన నెలవేర్చుటలకుంటిని. నేనిప్పు డు నాజైలు జీవితానుభవములను గనిపెట్టిగలిగినంతవరకు అం దలి చిత్రములకు వర్ణింపవలసింది.

నేను ఆరునెలలు మాత్రమే కారాగృహవాస మనుభవించినప్పటికిని యాకాద్మికాలములో నాలుగు జైల్లను చూచుభా గ్యము నాకు కలిగెను. నేనొక జైలునుండి యింకొక జైలుకు మార్చబడిన ప్రతి పర్యాయము నెకండుక్రాసు కంపార్టుమెంటులో ఒక యూరోపియను సాఫ్టుటు యిద్దగు పోలీసుభటుల సహాయముతో సౌకర్యముగా దీసికొని పోవడుగౌరవమును పొందితిని.

నేను ఆరెన్నుచేయబడిన రాత్రియందు నాతో ఆరెన్ను చేయ బడిన ముగ్గురు మిత్రులతో కూడ పోలీసు కమీషనరు ఆఫీసులో లాక్ అప్ అని పిలువబడు యొక గదిలో నుంచబడితిమి. మరునాడొక వీర్రాటు బాగుగా చేయబడిన కాని యుగది యంతయును మూలి తోను పదికిమాలిన చెత్త సామానులతోను నిండి యుండెను. గదిలో అనేకవారములనుండియు నూడ్చబడి యుండలేనట్లుగ చాలయ శుభ్రము గనుండెను. లాక్ అప్ నందలి యితర గదులందు చెత్త సామానులు లేకున్నను, మాత్రపు దుర్గలభము వ్యాపించియుండెను. కాబట్టి, చెత్తనామానలతో నిండియుండిన గదిలోనే మేము నిద్రించితిమి.

9 వ తేదీన మేము బార్లిటౌను (పెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు యెదుట విచారణకు జెల్లబడితిమి. క్రాసుపరీక్షగాని, డిఫెన్సు గాని లేకుండెను. మానలుగరకుసుకూడ ఆరునెలల కఠినశిక్ష యొసగబడెను. డా|| బి. సుబ్బారావుగారికిన్ని, నాకున్ను, (ఏ) క్లాసు, తక్కిన యిద్దఱకును (బి) క్లాసు, యొసగబడెను.

శిక్షచెప్పబడిన వెంటనే మేము పోలీసు మోటారు బండిలో నుంచబడి మద్రాసు పెనిటెన్సియరీ జైలునకు గొం పోబడితిమి.

21-5-31 తేదీ వరకు మేము పెనిటెన్సియరీ జైలునం దే యుంటిమి. ఇచ్చట నాయనభవములనుగూర్చి మరియొకవ్యాసములో వ్రాసెదను.

మద్రాసునగరములో కలరాబాధ్యము

(కార్పొరేషను హెల్త్ ఆఫీసరుగారి ప్రకటన)

నగరములో నచ్చటచ్చట కలరాకేసులు రిపోర్టుచేయబడుచున్నవి. చూతై దీవిజననం దెక్కువకేసులు రిపోర్టుచేయబడుచున్నవి. ఈ బాధ్యము ముఖ్యముగా బీదకార్మికులలోనే వ్యాపించుచున్నది. ఇటీవల వరదలవలన ప్రజల నీకులు తమ గృహములకు విడువవలసినవస్తువులను గలిగిన అనాకో గ్యపరిశీతులు ఈ బాధ్యమును వ్యాపింపజేయుటకు ముఖ్య కారణమయ్యెను. ఈవ్యాధి యొకసగిముగా వ్యాపింపకుండుటకుగాను వెంటనే సాధ్య మగునన్ని ప్రయత్నములు చేయబడవలెను.

ప్రజలు తమ ఆహారపదార్థముల ముపయోగించుటలో చాల జాగ్రత్తపడవలెను. ముగించిన నీటి నీ త్రాగవలెను. అనుమానముగా నున్న కలరాకేసు లన్నియును వెంటనే కార్పొరేషను ఆరోగ్యశాఖవారికి రిపోర్టు చేయబడవలెను.

స్వదేశీ డైరెక్టరీ

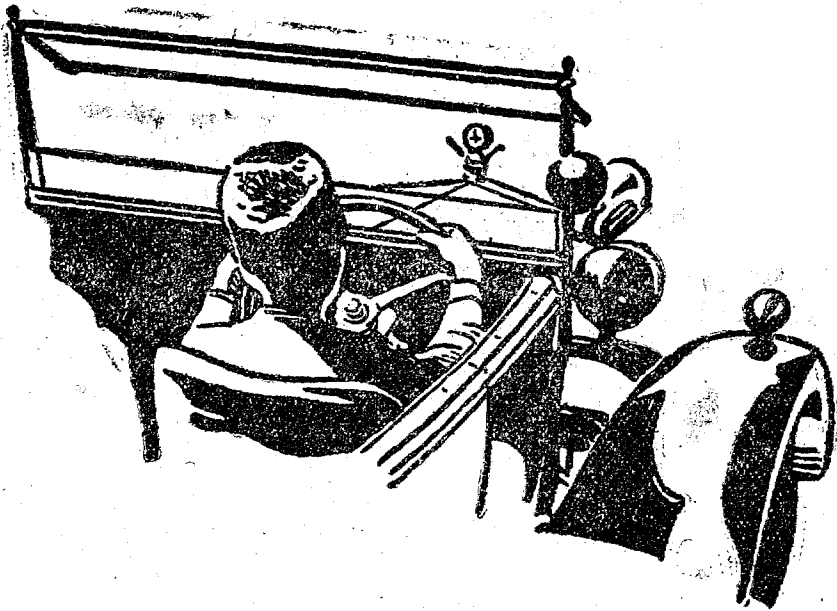
ఈపేరుగల గ్రంథమును ప్రకటించుటకు చెన్నపురి స్వదేశీసంఘమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. స్వదేశీస్తువులు తయారుచేయబడుచున్న వివిధస్తుములును యితరవిధములను యీ గ్రంథమునందు పొందుపరుపబడియుండును. ఈగ్రంథము రాష్ట్రపు జనవరిలో ప్రకటింపబడవచ్చును. ఈ కార్యమునిమిత్తము సంఘకార్యదర్శులలో నొకరగు ఏ. ఆర్. వి. ఆచారి గారు ప్రత్యేకముగా నియమింపబడియున్నారు. శ్రీయుత కె. ఎస్. వెంకటరామను (ఎం. ఏ. డి. ఎల్.) గారు యందుకు తోడ్పడుట కంగీకరించియున్నారు. స్వదేశీస్తువులను తయారుచేయువారెల్లఱకు తమ వస్తువులకు ప్రకటించుటకు యీ గ్రంథమునందు కొద్ది పుటలమాత్రమే ప్రత్యేకముగా నుంచబడును. కాబట్టి తమవస్తువులను యీ గ్రంథముములమున ప్రకటింపవలయువారు మరతులకొరకు కార్యదర్శులకు వెంటనే వ్రాయవలెను.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 నాటి డిసెంబరు నెల 30-వ తేదీ మంగళవారము.

1. ధాన్యములు		
బియ్యముజస్తాలు		
జనులు తెనాలిని ,, 45 కంబులు	12 8 0	13 4 0
నెల్లూరిని ,, డిల్ 42	13 14 0	13 0 0
శేర్లీ ,, డిల్ 45	14 0 0	15 8 0
కాగులు రా. 164 బస్తా 1-3	8 12 0	9 0 0
శుభ్రము ,,	14 0 0	15 0 0
2. ధాన్యము వస్తువులు		
కందులు బస్తా 1-3 ర 305	11 0 0	12 0 0
నెనగలు ,, డిల్	10 0 0	11 8 0
తెనలు ,, డిల్	11 0 0	12 0 0
బినుములు ,, డిల్	13 0 0	15 0 0
ఉలవిలు ,, ర 195	6 8 0	7 0 0
3. నూనెవస్తువులు		
శుభ్రమునానా కా 1-3	105 0 0	110 0 0
నెయ్యము 1-3	14 0 0	19 0 0
శేరునెనగవస్తు కా 1-3	24 0 0	26 0 0
శేరునెనగనానా గానుగ కా 1-3	67	హెక్టోనూనె 57
అనుదము కా 1-3	98 0 0	95 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు		
బాదామనూపు కా 1-3	70 0 0	78 0 0
మారకనూపు ,,	40 0 0	42 0 0
మిరకకాయలు (గుంటూరు) కా 1-3	67 0 0	84 0 0
ధనియాలు ,, కా 1-3	80 0 0	85 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలినుండు ముజుగు 1-3	40	45
జల్లము కా 1-3	21 0 0	26 0 0
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-3	22 12 0	23 2 0
వింతవండు కా 1-3	24 8 0	25 0 0
5. ఇనుము		
వట్టారకం కా 1-3	27 0 0	27 8 0
చురం ,,	24 0 0	28 8 0
కప్పుడు ,,	22 0 0	23 0 0
6. నూలు		
నెం 20 జెన్ని సింహం యాకె	5	5 5 0
నెం 6 ,, కటారి		3 4 0
నెం 8 1/2 ,,		3 12 0
నెం 10 1/2 ,,		4 4 0
నెం 14 1/2 ,,		4 8 0
నెం 40 రాడి		6 18 0
నెం 4 జెన్ని మసీదు		2 10 0
44 సాండ్		4 0 0
నెం 20 1/2 జమ్మర		4 9 0
నెం 20 1/2 చీలిబిక్		5 0 0
నెం 20 1/2 తిరుమరు		4 7 0
నెం 24		4 15 0
నెం 28		6 0 0
నెం 30 చిన్న కెట్టె (తిరుమరు)		3 0 0
కోలాథూర్ నెం 24		5 8 0
,, నెం 12 1/2		3 12 0
,, నెం 6 1/2		3 11 0
,, నెం 22		5 8 0
రెండుజంకలు నెం 20 1/2		4 9 0
,, నెం 22 1/2		4 12 0
7. రోహములు		
నెం 100 కులం 1-3	45 0 0	46 14 0
నెం 100 కులం 1-3	21 8 0	21 18 8
నెం 100 కులం 1-3		18 8 8
బెత్తడి కా 1-3	192 0 0	195 0 0
రాగి కా 1-3	240 0 0	242 0 0
8. రంగులు		
అతిమేలు సిద్ధులలాండు అతిమరంజక సింహాయార్లు		
,, నీలిరంగు 1 రతి		0 10 0
,, 14 రతులు		1 10 6
,, 28 రతులు		1 10 8
,, 55 రతులు		1 8 0
,, 1 అండు		1 8 0
కమ్మముసామ్మసామ్మకోరెడ్ అనగా (బర్ని-రెడ్)		3 4 0
కాంగో 1 ర		1 8 0

కాస్ట్రోల్ ప్రతిమైలునకు పైకమును మిగుల్చుచున్నది

కాస్ట్రోల్ మోటారునూనెను ఉపయోగించుటకు అలవాటుపడిన మీరు పైకమును మిగుల్చుకొనవచ్చును.

- విలసనగా:—కాస్ట్రోల్ యొక్క వకాలము మున్నును.
- కాస్ట్రోల్ బాగుగా జారునట్లు చేయును.
- కాస్ట్రోల్ రాపిడిని, ఇంజను ఆరుగుదలను తగ్గించును.
- కాస్ట్రోల్ తక్కువమున నిడును.
- కాస్ట్రోల్ ఇంజనుబాధలను తొలగించును.

కాస్ట్రోల్ను కొనుటకు యితరసాధారణమైన మోటారునూనెలకంటె యొక్కవధిరను చెల్లించ వలసరము లేదు. ఈరోజుననే ఒకడబ్బాను తీసికొని దానిని ఉపయోగించుట కలవాటుపడుదు.

వేక్ ఫీల్డు కాస్ట్రోల్ మోటారునూనె

ఆకువచ్చని డబ్బాలలో నుంచబడి యెర్రనిసీట్లు గలిగి, హిందూ దేశమంతటను అందరు మంచి డీలర్లవద్దను అమ్ముబడుచున్నది. కాస్ట్రోల్ నే పట్టుదలతో కొనుడు.

సి. సి. వేక్ ఫీల్డు అండు కో., లిమిటెడ్.

హిందూ దేశములో హెడ్ ఆఫీసు:—16, బాల్ గుడ్ రోడ్డు, బొంబాయి.

ఇతర కలకత్తా, ఢిల్లీ, కరాచీ, మద్రాసు, రంగూను మున్నగు స్థలములందుగూడ గలవు.

మద్రాసు రాజధానికి పంపకదాట్లు:—

అడినన్ అండ్ కో., లిమిటెడ్,
మద్రాసు, వారి బ్రాంచిలు.

గత 5 సంవత్సరములనుంచి కాస్ట్రోలును తయారుచేయుటకై భారతదేశ ఆముదము 20,00,000 గాలన్లు వాడబడినది.

బొంబాయి సమరసంఘ సభ్యులకు శిక్ష

స్నేహలతా హజరత్, వీరబాలాకార్ గార్లకు
6 నెలలు వైదు

బొంబాయి, డిసెం 29:—19 వ సమరసంఘాధ్యక్షులు రాలు స్నేహలతా హజరత్ సతి, కార్యదర్శి వీరబాలాకార్ సతి, యితర సభ్యులు మువ్వర సభ్యులును, అధికారమునాడు ఆరెస్టు చేయబడి, నేడు బాల్ గుడ్ రాజధాని మేజిస్ట్రేటునొద్దకు తొనిరాబడిరి. క్రిమినలు లా సవరణచట్టము 17 (1), (2) సెక్షన్లక్రింద స్నేహలతాహజరత్, వీరబాలాకార్ గార్లకు చెటి 6 నెలలు 6 నెలలు వైదు విధింపబడినది. మిగిలిన మువ్వర పురుష సభ్యులును చెటి 6 నెలలు, 9 నెలలు ఒక్కొక్క సెక్షన్ క్రింద విధింపబడిరి. శిక్ష లన్నియును ఏకకాలానుభవములు.

జమీయతు ఉల్ ఉలేమా దర్గా నాయకుడు అబ్దుల్ వాహిదాల్ గారు నిన్న ఆరెస్టు చేయబడి జనవరి 8వ తేదినరక్ష రిమాం లో నుంచబడిరి. ఆరెస్టుయిన 11 మంది వలంటీర్లు చెటి 6 నెలలు వైదు విధింపబడిరి. (ఫీ ప్రె.)

వానర సేనా సభ

మారత్, డిసెం 27:—నేడు ఉదయము వానర సేనసభ జరిగెను. సుమారు ఏడువేలమంది ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. శ్రీమతి హన్సా మెహతాగారు, వానరులు, యరుకు గును, స్వతంత్రముగను, దేశాభిమానములోను విషయముగ నుండ వలె చెప్పుకొనిరి. (ఫీ ప్రె.)

బెంగాలి వాయువిమానికుడు

కరాచి, డిసెంబరు 28:—పంగరాష్ట్రము నందలి సహాయదీక్షానికడకు ఎం. మూరారుగారు జిప్సీరౌతు పరస్థున నందు కేపుటపునుండి నేటిదినము ఉదయము 8 గంటలకు ప్రయాణమైరి. వీరు ఆఖాగానుగారి 500 హాసుల బహుమాన మునకు పోటీచేయుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో పికెటింగు, ఆరెస్టులు

కలకత్తా, డిసెం 28:—బుర్రాబజారులో కాంగ్రెసు వాలంటీరులు పికెటింగు కొనసాగించిరి. నల్లరు ఆరెస్టుచేయబడిరి. పిదప విడుదల చేయబడిరి. 60 మంది వాలంటీరులు 25 స్త్రీలు పికెటుచేసిరి. 3 గురు ఆరెస్టుచేయబడిరి. కలకత్తాయందు మోతీలాలు ప్రార్థనలు కాశీదేవాలయ మునందు ఇతరచోట్లను జరిగెను.

కార్యదర్శి ఆరెస్టు

బుర్రాబజారు కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి రాజేంద్ర సింగారు, నిషేధింపు తరువు నుల్లంఘించి సభజరుప యత్నించినందున ఆరెస్టుచేయబడిరి.

నల్లరు స్త్రీలకు శిక్ష

బుర్రాబజారులో జాతీయగీతములు పాడుచు తిరిగినందున ఆరెస్టుచేయబడిన 4 గురు గుజరాతి స్త్రీలకు రూ 50 జరిమానా లేక ఒక నెల జైలుబిశిక్ష విధించిరి. వారు జైలులుకు పోయిరి. (ఫీ ప్రె.)

పార్వతీదేవ

లాహోరు, డిసెంబరు పార్వతీదేవిగారు 26 వ తేదీ బడిరి.

డక్కా

డక్కా, డిసెంబరు మున ఆంగ్లము లూటికొట్టి వి. పి. సి. 148వ సెక్షన్ క్రింద మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారించిన 7 మందికి 6 నెలలు కఠిన

బెంగాడి ఆశ్రమము

బాలాజాపేట డిసెంబరు 28 ఆశ్రమమునందు ఉత్పిన్న కో తొడిగి 8 గ. ఆశ్రమ గారు, ఉల్ ఆర్గాటు బా తయరు కాంతముగ జరిగిపోయె.

ప్రాఫెసరు

తిరువేండ్రం, డిసెం 27 ప్రాఫెసరు నేయరుగారు, భా

జమీందారిత్వముల మహాసభ

తిరుత్తణి

(స్వకీయవిలేఖరి)

24-12-30 తేదీన తిరుత్తణియందు శ్రీయుతులు వేమవరపు రామదాసు పంతులు బి. ఏ. బి. యల్. గారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైన ప్రథమ జమీందారి రైతు మహాసభలో గావించబడిన తీర్మానములు:

1. శ్రీ కార్యదీక్షగరం ఎన్టీయూక్కయ్య, కచ్చివాడు తాలూకాయొక్కయ్య ఆర్థిక పరిస్థితులగుర్తి విచారించి నిజమైన నోకదానిని తయారుచేయుటకు ఉద్బోధనలు చేసి విచారణ కమిటీని స్థాపించవలయునని శ్రీ గవర్నరుగారికి, శాసన సభాసభ్యులను ప్రార్థింపవలయుననియు, ఈ దిగువ శూదాహరించినవారిని సంఘముతరపున రాయబారులగు వంశవలయుననియు ఈ మహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

రాయబారు వర్గము

- 1. శ్రీయుతులు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు బి. ఏ. బి. యల్. చెన్నపురి.
2. రాజా బొప్పరాజు రామకృష్ణరాజులుగారు బి. ఏ. బి. యల్. చిత్తూరు.
3. వేమన వేంకటాచలం నాయుడుగారు, పూనినాం గాడు.
4. డి. మనిరత్నం నాయుడుగారు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, తిరుత్తణి.
5. బొల్లంపల్లి రంగప్పనాయుడుగారు, తాలూకా బోర్డు మెంబరు, పెన్నాలూరుపేట.
6. వేలూమూరు కృష్ణమాచారిగారు బి. ఏ. వశీలు చిత్తూరు.
7. బి. మానెరత్నం నాయుడుగారు, బి. ఏ. బి. యల్.

బి. ఏ. బి. యల్.

. ఏ. బి. యల్.

నగారు బి. ఏ.,

శ్రీమంత్రికాపురం,

గారు, బుచ్చినా

బోర్డు మెంబరు

బోర్డు మెంబరు,

తిరుత్తణి.

దామరపాకం.

శ్రీరాజులుగారు

శ్రీనాయుడుగారు

పరిశ్రమగ నుండి

శ్రీమంతులందు

శ్రీయుతులు ఆప్తులని

మరి యితర నిధి

ప్రత్యేకముగా నుం

జమీన్ రైతుల పరి

కమిటీని నియమిం

శాసనసభాసభ్యుల

కృష్ణా రెడ్డిగారు

, బి. ఏ.

రైతు మహాసభ

రణ కమిటీగా

ములను సమగ్ర

సెటిల్ మెంటు

మన నిర్ణయించి

సభవారు తీర్మా

ఉపపాదకులు—డి. దొరస్వామి మొదలియారుగారు. ఆమోదకులు—పి. వైద్యలింగమొదలియారుగారు.

4. రైతులయొక్కయ్య, దేశముయొక్కయ్య ఆర్థికస్థితి గతులగుర్తి యొక విచారణోపసంఘమువారిచే విచారించ బడక జమీందారి రైతులకును రైత్యుల రైతులకును గల తారతమ్యములను, వారివారి హక్కులను, జమీన్దారివారి బాధ్యతలను వివరింపక, కాలపరిమితులచే అవ్యవస్థాపన జరుగుచుండు మార్పులను విచారించక పన్నులు సెటిల్ మెంటు కేసులు మూత్రములు నిర్మాపింపబడక చేయుచుండు సెటిల్ మెంటు ప్రయత్నములు నిరర్థకము లగునని గాన, ఈ సభవారిచే నియమింపబడిన ఉపసంఘమువారిలో సంప్రతించి ఉధ్యోగులకును అనుకూలమగువదలిన సెటిల్ మెంటు ప్రయత్నములను సాగింపవలయునని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—పి. వి. నుండరవరదులుగారు.

ఆమోదకులు—ఆర్. వెంకటాచలంనాయుడుగారు, పి. చిన్న మునిస్వామినాయుడుగారు, పి. కె. వెంగళనాయుడుగారు.

5. అవ్యవస్థాపనండి తక్షణముకొనుటకు ప్రతిగ్రామము నందును పరపతిసంఘములను సెలక్ట్డ్ రిజిస్ట్రేషన్ పనిచేయుట యొక్క ప్రయత్నము మన యీ సభవారు రైతాంగమును హెచ్చరించుచు అట్టి పరపతి సంఘములను, భూమిశివభూ బ్యాంకులను నిర్మించుటకు రైతులకు వసతి లేకుండుటవల్ల జమీందారువారు తాలూకాకు చెందుటల వంతున పరపతిసంఘములకు డిపాజిటుగా నుంచి ప్రజలకు తోడ్పడవలయునని శ్రీమహాంతు ప్రయోగదాసుజీవారిని యీ మహాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—టి. రామిరెడ్డిగారు.

ఆమోదకులు—గుండారెడ్డి రంగయ్యరెడ్డిగారు, నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు.

6. ఎన్టీయూ ప్రబంధించిన యువోగనియామకము లన్నిటిలోను యెన్టీయూ ప్రబంధించిన రైతాంగములోని యువకులను నియమించుట యెన్టీయూకును ప్రజలకును శ్రేయోదాయకముగా నుండునగాన అట్టివద్దతి నవలంబింపవలయునని యీ మహాసభవారు శ్రీమహాంతు ప్రయోగదాసుజీవారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు: బూమారు రామనాజులరెడ్డిగారు.

ఆమోదకులు బి. మనిరత్నం నాయుడుగారు

7. ప్రతిగ్రామమున కొక పంచాయితీనిర్మించుటకు రైతు మహాసభలు పూనుకొనవలయునని యీ మహాసభవారు రైతు మహాసభలను ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు టి. రామిరెడ్డిగారు.

ఆమోదకులు—డి. మనిరత్నం నాయుడుగారు నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు.

8. జమీన్ యిలాకాలోని ప్రతిగ్రామమునందును రైతాంగముయొక్క విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు పుస్తక భాండాగారములను పతశాలయములను స్థాపించవలయునని యీ మహాసభవారు రైతు మహాసభలను ప్రార్థించుచు అట్టిసంస్థలను జమీందారు ప్రవృత్తినాయుడు విరివిగా చేయవలయునని యీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—డి. మనిరత్నం నాయుడుగారు.

ఆమోదకులు—నలరాజు మొదలియారుగారు గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు.

9. విత్తములు యెండువలె మంచివిగ నేకరించి వాని వలన గలగు లాభవృత్తులను రయితులకు బోధించుటకును, ఇంకను వ్యవసాయమునకు అభివృద్ధికరణములను శూదాయముల పెడకుటకును కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ప్రయత్నింపవలయునని యీ మహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సభాధ్యక్షునిచే ప్రతిపాదించబడిరి అంగీకరింపబడినది.

10. ఇప్పటి దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి వ్యవసాయ విధానము మాట్లాడవలసినట్లు గన్పట్టుచున్నందున ప్రతితాలూకాలోను వ్యవసాయ సర్వేను చేయించి పైతలను ఏవోట నే విధముగ జేసిన రైతులకు మేలుకలుగునో తెలియజేయుటకు గవర్న మెంటువారిని యీ మహాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

సభాధ్యక్షునిచే ప్రతిపాదించబడి అంగీకరింపబడినది.

11. హిందూదేశీయ రైతులు వివాహాదికార్యములలో శక్తికిమించి వ్యయముజేసి అపరిమితమున అవ్వలపాలగుచున్నారనుట నిర్దిష్టవాదాంశము గాన అట్టి వ్యయములను మితముగా చేయుట యుచితమని యీ మహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—వేమన వేంకటాచలంనాయుడుగారు.

ఆమోదకులు:—రావురతు మునిస్వామినాయుడుగారు.

12. ఎన్టీయూగిండు ఆక్టు 20 వ సెక్షనులో కనిన ప్రవాసముదాయమునకు చెందిన గ్రామనత్తం, పొరంబోకు, బాట, మందబయలు, గుంటల వ గ యి రా భూములపై రైతువారి ప్రాంత్యములలో నుండుటగు ఆయాగ్రామపంచాయతులకి జమీన్ యిలాకాలలోగూడ పూర్ణాధికార ముండవలయుననియు, జమీన్ యిలాకా గ్రామాదులలో నంజభూములపై యెక్కువ తీర్వలండిన్ని ప్రాప్రయిలర్లు చెరువునైరా

మరమ్మత్తులు సరిగా చేయక కాలవర్షములు లేక సంజమైర్లు కావినైనప్పుడు ముజరా యిప్పించక రైతులను ప్రాప్రయిలర్లు తప్పించుటచేత సంజకానికి ముజరా యిప్పించవలసినట్లును బిడుభూములకు తీర్వలు ఛార్జిచేయకూడదనియు చట్టమును సంస్కరించవలయునని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—టి. దొరస్వామిరెడ్డిగారు.

ఆమోదకులు—పి. వి. నుండరవరదులుగారు.

13. మద్యపాననిషేధమునకు సోపానముగ కొన్ని జిల్లా లలో నై వను గవర్న మెంటువారు సంపూర్ణముగ నిషేధముగావించుట యొక్కముగా నుండును గావున, మన చిత్తూరుజిల్లాలో మద్యపాననిషేధమునకు విరివిగా ప్రయత్నము లొనర్చి సహాయ మొనర్చవలసినదిగా యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—టి. యక. ఉమాపతి అయ్యగారు.

ఆమోదకులు—టి. మనిరత్నం నాయుడుగారు

14. గృహపరిశ్రమలు రైతుల అదాయమును వృద్ధిపరచి స్వదేశీవస్త్ర పాపామునకు దోడ్పడును గాన, ప్రతిగ్రామములను చేరిపవలయుభివృద్ధికి సాహాయ్య పడవలయునని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—బొమ్మి కేసి నారాయణస్వామినాయుడుగారు.

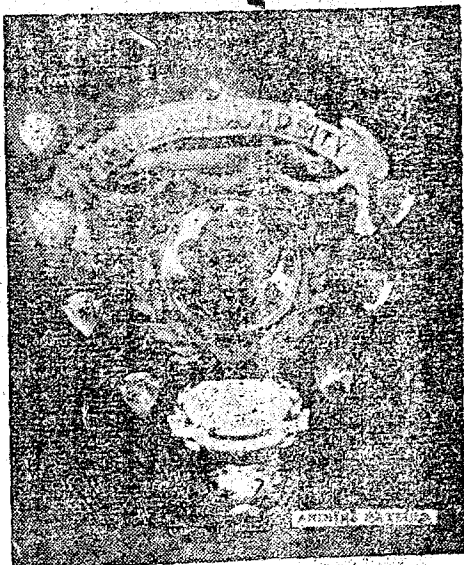
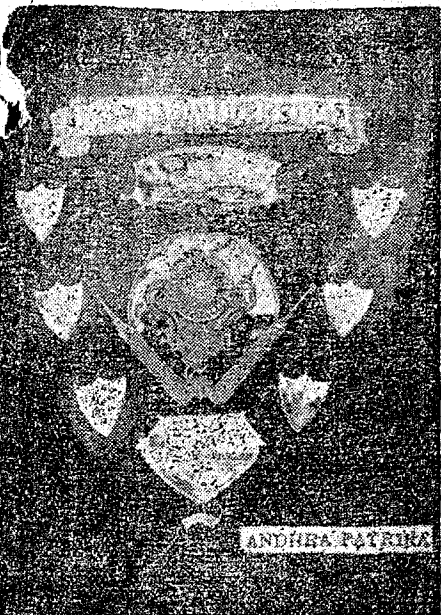
ఆమోదకులు—గుండారెడ్డి రంగయ్యరెడ్డిగారు.

మద్రాసుపంచెములు
1930-31 సం॥ రమ్య
మొదటి స్ప్రింగ్ మీటింగ్
గురువారము 1-1-1931
శనివారము 3-1-1931
శనివారము 10-1-1931
బుధవారము 14-1-1931

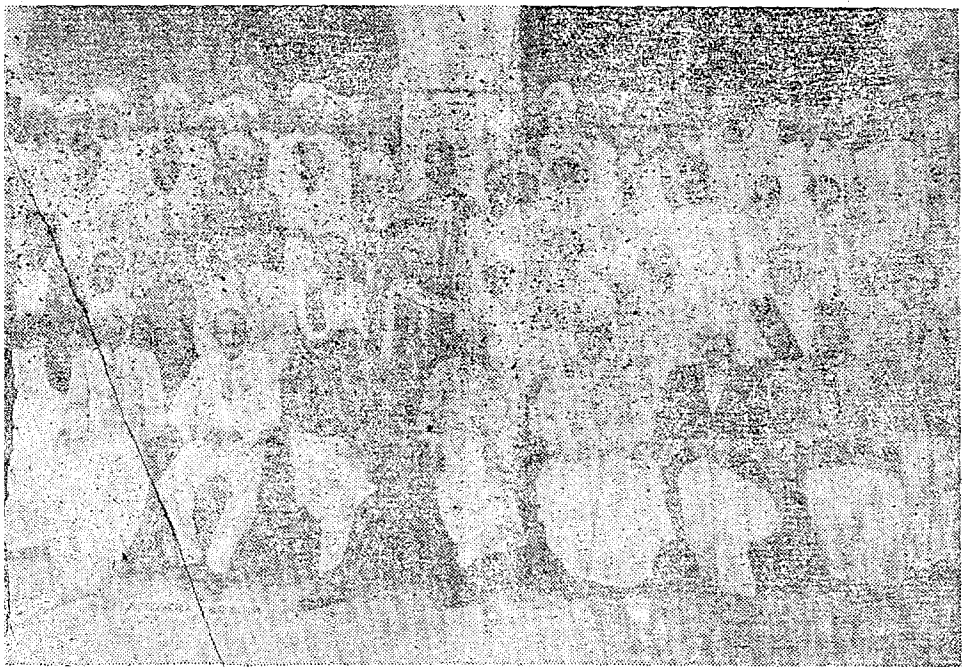
దుర్గా మెడికల్ హాల్
గవర్నరుపేట, బెజవాడ.
గనేరియా మిక్చర్
గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదుర్చును.
(1) ఈ మందు పెగ్గోగములను నివారించి మూత్రము విడుదలచువృత్తుడు గలుగు పోటు, మంట, చురుకును యజుజ్జను తోను పిచికారీలతోను నిమిత్తము లేకుండ తప్పక కుదుర్చును.
సీసా 1-కి రు. 8-0-0.
మూర్ఖారిష్టము
(2) ఈ మందు ఎటువంటి మూర్ఖునైనను ఎన్ని సంజ త్వరములనుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును.
నెలకు పరిపాపు మందు రు. 8-0-0.
పాడలకు తైలము
(3) ఈ తైలము తైల పాడల సేగాక యితరవిధములైన పాడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గట్టి, కర్పాటి మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చక్క మును ముమూలుస్థితికి కుదుర్చును.
డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0.
ఏజెంట్లు కావలెను.

50 సంవత్సరములనుండి ఆమోదమునైన జయము
మధ్యాహ్న భోజనాంతరము బంగారమునందెడియి,
శాశ్రీ భోజనాంతరము మణివంటిననదగిన మా
ఆతంకనిగ్రహ మాత్రలు
మలబద్ధము, బుడిమోంద్యము, నరములజలహీనత మొద
లైనవాటిని పోగొట్టును.
82 మాత్రలు గల డబ్బా 1 కి రు 1/-
పూర్తివివరములకొరకు క్రిందివారికి వ్రాయుడు:—
ఆతంకనిగ్రహపూర్వనీ 28 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
పిజంటు. ఎన్. చద్యరాజు, మొయికోర్డు, కాకినాడ.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు కొన్ని వ్యాఘ్రముక్రీడాసంఘము స్థాపించి, వాటికి లగిష ప్రార్థనము చేసెను.
ఈ పక్షిల్లులూ మడిచిపున నుంచునది క్రికెట్ పోటీలందు విజయముగాంచిన జట్టున కొనుగడుట విశ్వవిద్యాలయ
స్థులకు రూ॥ ౩౦౦౦ దా॥ కి. యనె. తిరుమూర్తిగారిచే నొసగబడినను, మద్రాసు గవర్నరుగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ
నోత్తన సంఘమున దీనిని విజయము గాంచినజట్టున కొనిగిరి.
రెండవట్టిల్లు వ్యాఘ్రముక్రీడా సంఘమునకు శ్రీ వ. ఆర్. ప్రతాపరావు జమిందారుగారిచే బహుమతిగా నొసగబడి
నినిమాడ గవర్నరుగారు వ్యాఘ్రముక్రీడాసంఘమున కొనిగిరి. (సి. పి. బి.)

కోటమ రి కనకమహాలక్ష్మమ్మగారు

ఉప్పు సత్యగ్రహమునందు రి నెలలు నిశ్చనాంది విడు
దలయ్యెరి. 60 వత్సరముల వృద్ధు. భీమవరం నివాసి...

పీపిల్సుపార్తి మహాజననభ

తూర్పు గోదావరిజిల్లా రాజవోలుతాలూకా బిళ్ళపల్లె గ్రామమున ది 20-12-1980 సం॥రం వేదవి మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు బిళ్ళపల్లె గ్రామమునపురపాలక మ॥ రా॥ రాజశ్రీ దొరితెట్టి శీతా రామస్వామిగారి స్వగృహమునందు మహాజనసభ కారంభించబడినది.

కొత్తపేటయూనియన్ కమిటీ చైర్మన్ గాగ్రమ్మ కొత్త
పేటఫిర్యాదీ వీవీఎస్సపార్టీ ప్రసిడెంటుగాదున్ను ఆరు నాయకులు
వెంకటనారాయణగారి ఆధిపత్యమున కోఆపరేషన్ మీటింగు
జరుగుప్రదమున జరిగివది. అనభకు కలివెల, కొత్తపేట, అవిడి,
కందాబల్లి, నేపరపల్లి, రావులపాలెం వగయిరా మును
పిరి గ్రామాదులునుండి రహితులున్ను, ఆయాగ్రామాధికారులు
అనున్ను, కొత్తపేట ఫిర్యాదీ వీవీఎస్సపార్టీసంఘ కార్యదర్శిగా
రైవ ముల్ల రాల్ రాజశ్రీ యింటూరు వెంకటవరసింహమగారు
దున్ను, రాజావోలుతలూకా వీవీఎస్సపార్టీసంఘ కార్య
కారును, ముల్ల రాల్ రాజశ్రీ నేనునూరి కాపేళ్ళరావున
నభిమగదావెదిజిల్లా మేగిల్లు నివాసులను ముల్ల రాల్
అయ్యగారి తిరువతిరాజుగారును తదితర గొప్పర
సభకు విచ్చేసిరి. బిల్లిమర్రు గ్రామ రహి
బాధే య పూర్వ కమిటీ సభ్యుల కొ

1. మహారాజశ్రీ రాజవంశతాలాకా
 కోశా సత్యనారాయణగారున్న, తి
 ిబదారువారగు జెనాబ్ మహమ్మదు
 గారున్న, కొత్తపేటఫిర్కా చెందు
 ము. రా! రాజశ్రీ జంపన వీరభద్రరాజు
 రం ఫిర్కా రెవిన్యూ యనశ్శేఖరగార్
 రి రామమూర్తి నాయుడుగారున్న
 చిన్నేపే పభీకృత నానందింజేసినా
 ము. రా! రాజశ్రీ నేడునూరి శాపే
 పార్టీయొక్క వుద్యోగమనుగరించి
 రేజీమందు సత్కర్తమందు సతీసే
 ప్రజలనుబట్టిది కష్టములుగరించిన
 చిరి. ము. రా! రాజశ్రీ అయ్యగారి తి
 సార్వభౌమాని చరిత్రయే రాజభక్తి
 పాపపుత్ర వుపన్యాసములు బ్రటిషు న
 నునందు రిహితులగు గొప్పలాభము
 హోద్యమమునందుగల కష్టములనుగరి
 సిందిరి. సభానంతరమున శ్రీ బార్జిషా
 కుటుంబమునకున్నా, పంపూర్ణ జ
 బ్రటిషు రాజ్యాంగ పరిపాలనావిధానము
 సభికు లందఱును జనుజమాన్యకులతో ప
 పేములు సభ ముగించిరి.

ತುರಗಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಂಕ

పీపిల్లపాల్కి తాలూకా పరి

మోహం

(అంతుకం ప్రత్యేకం)

అంతుకం

అంతుకం—అంతుకం ఇంకా ఉన్నావా? ఒక కుంభం పెట్టుకుంటున్నావా?

అంతుకం—ఈ కుంభంలో చేరేవాళ్ళకు చందా ఎంత?

అంతుకం—నాకు రెండు రూపాయలు.

అంతుకం—ఇంత చందా ఇచ్చేవాళ్ళున్నా, అంతుకం ఇస్తేనే, ఖర్చు తక్కువవుతుంది.

నెలపు

అంతుకం—మీ ఆఫీసులో ఎవరైనా చచ్చిపోతే వయినా నెలపు ఇస్తారా?

అంతుకం—ఇవ్వరు. నాకు జీతం మరలా రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసులోనే ఉంది.

మూర్ఖ

చెన్నపట్నంలో మోటారుకు దబ్బకొలిచిందంటే పెద్దమనిషి మూర్ఖులయ్యాడు. కొంతనే పయింతకంటే తేలిచి నచ్చేను.

కక్కడ వున్నావా?

అంతుకం—పటం నాడగ్గర వుంది.

కడకు వెళ్తే తీసుకొని వెళ్తున్నావా? ఇట్లా చీవాట్లు

కొట్టావా? ఇది

విక, నామీద కలిగి

ఉద్ధితమైనాడు.

నాత్రం నీవంటి నావంటి

యికం వెంటనే ఇవ్వండి.

మాయజమాని చెప్పా

నీతిలవోక్తలు నెరిసిం

అంతో బాగుందండి.

పటానికి ఏం చేరు

ం.

ండు దేను.

గాటున నా మోటారు

కొని ఇంటికి పొంది.

న్యం ఇస్తావుటయ్యా?

య్య మేడమీదనుంచి

ందుకు?

కపోతే బద్దలుకొట్టు

అంతుకం—ఏంపనో చెప్పు.

అంతుకం—టయము ఎంతయిందో కావాలి.

అంతుకం—అర్ధరాత్రినే తీసి టయము అడగవలసిన

క చేయవచ్చుదా?

అంతుకం—నాగడియంగం నువ్వు తీసుకొని యియ్య

లేను. బాడక నాదా?

పెళ్లి

అంతుకం—నీ పెళ్లికి కొంతకంటే వచ్చిందా? పె

ళ్లిం ఎట్లాంటిది? నంబు చేయగలవా?

అంతుకం—లేదు లేదు.

అంతుకం—ఫలహారము నా చేసిపెట్టుకుందా?

అంతుకం—లేదు లేదు.

అంతుకం—అయితే ఏం చేస్తావ్?

అంతుకం—నాగిత్తు బాగావుతుంది.

అంతుకం—అట్లా అయితే, గ్రామఫోను ఒకటి కొను

క్కుంటే, ఇంకొకన్న బాగుండుదా.

నవ్వు

జీతక—నవ్వుకున్నావేమి?

బాబు—పళ్ల వెళ్ళుకొన్నావ్! మా నాయన నీకుమరా

యినాడంటి.

జీతక—ఎందుకంటి?

బాబు—నోటిపై నుండి దీనియించడానికి.

జీతక—అయితే నీ వెళ్ళుకు?

బాబు—వైద్యుడు పూరికివెళ్ళాడు. ఇంట్లోలేదు.

కూర

పెద్దమనిషి—మీయజమానుడిని పిలు.

నా—బాబునంబునాడు—ఎందుకంటి?

పెద్దమనిషి—కూర, పప్పు బొత్తిగా బాగుండలేదు. ఆ

సగతి అయినతో చెప్పాలి.

నంబునాడు—ఇంతకన్న వైద్యుడిని ఎవరియినా పిలి

చిస్తే బాగుంటే దేమా?

పెద్దమనిషి—ఎందుకు?

నంబునాడు—మీకు నోరు చెడిపోయిందేమా. ఆయన

మాని చెప్పతాడు

ఉత్తరాలు

జీతక—నీళ్ళు కాకుంటే, ఆవిరి తెలిసి ఎరుకువస్తూదో

చెప్పు.

బాబు—మా నాయనకు వచ్చే కవలలను మా అమ్మ

ఉడదీసి మట్టి అంటించడానికి.

దుమ్ము

యజమానురాలు—మాడు ఆమూల దుమ్ము ఎట్లా పె

రిగిందో. అక్కడ వూడ్చి రెండు నెలలయ్యింది. ఇంత బద్ధకమేం?

దాసి—నేను పనిలోకినచ్చి, నెలనండి, అమ్మనాడు.

జోమా

నర్తకుడు—కేవలం జోమాతో ఎవరికీ జీవనం గడ

నంబు తెలుసువా?

గురూస్తా—కొత్తలిమ్మలు జీవిస్తారండి.

తాగుడు

మాపరిం తెండెంటు—తాగుడు కదలిపెట్టతే నీ నా

నవ్వు-జయలలోకి రానున్నావ్?

ఖయి—కాడండి. జేయిలలో తాగడానికి అసలే

పీలు లేదండి.

కస్తుపు

ఉపన్యాసకడు—మీరు ఎవరికయినా ఒక్క కస్తుపు

దానంచేస్తే రెండువస్తువులు మీకు చేరతాయి.

సభ్యుడు—నిజమే. మా అమ్మయిన ఒకరికిచ్చి పెళ్లిచే

స్తే, తరువాత నా అల్లుడూ కూతురూ గూడ మాయింట్లోనే

వచ్చి ఉంటున్నార.

మందు

డాక్టరు—మీయంటికి వచ్చినందుకు మందులు ఏభయి

రూపాయలు మీరు ఇవ్వాలి. ఎప్పుడిస్తారు?

కోగి—మీయంటికి మీరువచ్చినందుకు, మీయంటికి

నేను మళ్ళీ వస్తారేమిటి, దానికి దానికి సరిపోతుంది. మందుఖరీదు

మాత్రం ఇస్తాను. అట్లా బప్పునంటారా?

తెలిగ్రాం

తెలిగ్రామ ప్రభావమీద మనుష్యులకై మరమ్మత్తు

చేస్తుంది.

పల్లెటూరివాడు—నన్ను నా పెళ్ళి మాడదానికి కే

కాబోలు, నీళ్ళు ఇంత ఎత్తు ఎక్కారు.

మనస్సాక్షి

బట్టల పీడక—సాక్షి చెప్పింది నిజమయితే, అతని

మనస్సాక్షి అతని తలవెంట్రుకలంత నల్లగా ఉందని అను

కోవాలి.

సాక్షి—అయ్యో, మీరలకాయ తాస్తే, మీ

సాక్షి అసలే లేవట్టున్నాది.

కోర

అంతుకం—నన్ను చాలాకాలమునుంచి ఎ

న్ను ఇవ్వాలి కోసాడు.

అంతుకం—యోహా, ఎవరి దుర్మార్గుడు? పోలి

చెప్పినా.

అంతుకం—నుగలవాడు కత్తితో గడ్డం కోశాడు

పోలి

బిచ్చగాడు—అయ్యో, అయ్యో బిచ్చగా లిండి ది

లేదంటి. తేతులా నమ్మిపోతే తేతు. బిచ్చగాడు త

ఇవ్వాలి. నా ప్రాణం కాపాడేనా గవ్వనా.

పెద్దమనిషి—నాడగ్గర చిల్లర లేదు. అయిదుగు

యల నోటుఉండి చిల్లర ఇస్తావా?

పోట్లాట

అంతుకం—నీ పనిమిటితో నవ్వు పోట్లాడుకుంటా?

అంతుకం—నేను పోట్లాడను. తేతు నే నా

పోట్లాడుకుంటాడు.

నిద్ర

భార్య—ఏమండీ, రాత్రి నిద్రలో అంతవేపు

దారెం?

భర్త—ఏం నుట్టాడాను?

భార్య—నన్ను తిట్టిపోసాడు.

భర్త—నేను తేలుకునే ఉన్నాను

బొమ్మ

భార్య—ఎందుకు పిల్లవాడు ఏడుస్తున్నాడు?

భర్త—బొమ్మకొని పెట్టు నుంటున్నాడు.

భార్య—మీరేమి ఇవ్వాలి?

భర్త—రెండు చెంపదబ్బలు.

పద్యాలు

కవి—అయ్యో, నేను వ్రాసిన పద్యాలు మీ

కలో వెళ్ళింది.

సంపాదకుడు—నడవు మాస్తాను

కవి—నదివాడు నాకే పిస్తాడ?

సంపా—నేను మేజిస్ట్రేట్లవయినా ఇచ్చేవాడినే.

సింహము

అంతుకం—సర్కి నువ్వోహో! సింహముండును. దాని

వారంపదికోబల బట్టి ఆహారం పెట్టకపోవడంచేత చిక్కి పో

యినది. నేను బోనలోకి పోయి, నాన్ని తాకి కొదికించాను.

అంతుకం—అది కలవరలేదా?

అంతుకం—లేదు. అది చచ్చిపోయింది.

ముద్దు

యజమానురాలు—నువ్వు వెనకటి పోటు ఎందుకు

వదిచిపెట్టావు?

దాసి—అయింటి యజమాని నన్ను మద్దుకెట్టి కొ

న్నాడంటి.

యజమానురాలు—నీకది ఇవ్వంతక వచ్చేకావా?

దాసి—అయిన భార్య కది ఇవ్వంతకపోవడం ఎల్ల

వచ్చేకాను.

ఏనుగు

బాబు—నాన్నా నవ్వుకొంచెంవేపు మోకాళ్ళ మీ

వంశతానా?

లావాటి తండ్రి—ఎందుకు?

బాబు—మాటిచదు ఏనుగు బొమ్మ కేసుకోరమ

న్నాడు, నిన్నుమాని వేద్దాను.

మాటలు

భర్త—బుద్ధిలేనివాళ్ళు చెప్పేమాటలు నమ్మబోకు.

భార్య—నమ్మకు. వాళ్ళలో కల్లా మీరు చెప్పే మా

టమాత్రం నమ్ముతాను.

తాలు

బిచ్చగాడు—అమ్మా నాకు కాలు పోయిందను

యజమానురాలు—మాయింట్లో లేదు పో.

అద్దె

అంతుకం—మీకంటే బమ్మలో యెంతయింది ఉ

రండి?

అంతుకం—నేను, నా పెళ్ళిము ఇద్దరం.

అంతుకం—మీయింట్లో కుక్కలున్నాయా?

అంతుకం—లేవు.

అంతుకం—గ్రామఫోనుఉందా?

అంతుకం—లేదు.

అంతుకం—హోహోయిమా?

అంతుకం—అదీలేదు. ఎందుకిన్ని ప్రశ్నలకు

న్నావు?